

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon štov. 3123, 3124, 3126, 3128, 3129.

Inseratni oddelki: Ljubljana, Seicemburgova ul. — Tel. 3492 in 3392.

Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7 — Telefon 2450.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljubljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno 30 din. Za tuzemstvo 50 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2450, Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Ministrstvo za oskrbo in prehrano

Tri važnejše dogodke beleži domača kronika preteklega tedna. Dobili smo novo ministrstvo, ki ima nalogo skrbeti za prehrano prebivalstva z življenjskimi potrebščinami v najširšem smislu, dobili smo nakaznice za moko in kruh v vsej Sloveniji in večeraj je bila izpolnjena vlada. Ta izpolnitev kaže, da je bila za negotov čas odložena od javnosti pričakovana in od političnih činiteľjev napovedovana širša rekonstrukcija vlade. Imenovanje g. dr. Kulovca za ministra je naravna posledica dejstva, da je bil o slovenskega dela Jugoslovenske radikalne zajednice postavljen za političnega naslednika dr. Korošca. Dejstvo, da je imel imenovan za ministra brez portfelja in da torej ni prevzel nobenega resora, naj bi bržčas podčrtalo njegovo izrazito politično funkcijo. Imenovanje g. dr. Kreka za prosvetnega ministra je v bistvu le potrditev dosedanjega stanja, saj je dr. Krek že doslej vodil to ministrstvo, odkar je s smrtjo pokojnega dr. Korošca izgubilo svojega šefa. Odmevov izvedene izpolnitve vlade še ni, verjetno pa je, da iz označenih razlogov ne bodo veliki.

Večji vtis na javnost pa je v začetku tedna naredila ustanovitev posebnega ministrstva za preskrbo in prehrano. Prav tako se je živahno komentiralo imenovanje prvega ministra prehrane v osebi dr. Milana Protića, ki velja za energičnega in podjetnega moža in ki se doslej politično ni eksponiral, tako da je mogoče smatrati, da je prišel na svoj odgovorni položaj kot strokovnjak. Obe dejstvi, ustanovitev posebnega ministrstva in postavitve strokovnjaka za njegovega šefa, dokazujejo, da so prišli tudi odgovorni voditelji državne politike do prepričanja, da dosedanja prehranjevalna politika ni rodila potrebnih in zaželenih sadov. Javnost je zato z zadovoljenjem pozdravila ustanovitev novega ministrstva ter s simpatijami in pričakovanjem sprejela tudi njegovega prvega šefa.

Razmere, ki so se pojavile v zadnjih mesecih na področju naše prehrane, so postavile vprašanje oskrbe prebivalstva z življenjskimi potrebščinami na čelo vseh političnih vprašanj. Glede na slabe izkušnje pri izvajanju dosedanjih ukrepov je prodrlo tudi na odločilnih mestih spoznanje, da je treba organizacijo prehrane postaviti v vsej državi na skupno osnovo in jo izvajati po enotnih načelih. To težko nalogo je prevzelo novo ministrstvo za oskrbo in prehrano, ki naj spravi v sklad vsa do sedaj le preveč razcepljena preskrbovalna in prehranjevalna prizadevanja. Novo ministrstvo naj skrbi za nabavo zadostnih količin vseh vrst življenjskih potrebščin in za njihovo pravilno razdelitev. Ni dvoma, da imamo v državi življenjskih potrebščin dovolj, čeprav se bomo morali pri nekaterih, zlasti onih, ki so deloma navezane na uvoz iz tujine, več ali manj omejiti. Zato bo glavna naloga prehranjevalnega ministrstva v izvedbi pravilne in učinkovite organizacije. Treba bo zajeti življenjske potrebščine, ki so na razpolago, in treba jih bo potem pravilno in pravično razdeliti med potrošnike.

Tudi pri najboljši volji je to praktično in še bolj psihološko težka naloga, ki pa jo bo nujno treba rešiti, ako naj se zopet okrepi močno omajano zaupanje prebivalstva. Vidna morajo biti jamstva za pravilno razdelitev ob izključitvi vsakega strankarsko političnega vpliva. Doseledno se mora izvesti depolitizacija prehranjevalne službe in vsa odgovorna mesta naj se zasedejo s strokovnjaki, kakor se je to — vsaj po dosedanjih vtisih — zgodilo zasedbo ministrskega položaja samega. Če bo v ljudeh ustvarjeno prepričanje, da je storjeno in da se stori vse, kar se v današnih razmerah največ stori more, in da so iz prehranjevalne akcije izključeni vsi vplivi osebnih ali strankarsko političnih interesov. Potem bodo ljudje tudi morebitne omejitve, ki se bodo pokazale za neizbežne, mnogo lažje sprejemali in prenašali. Prav zaradi tega je treba iz prehranjevalne politike in iz vseh prehranjevalnih akcij odločno izločiti tudi vsako demagogijo, pa naj prihaja od koderkoli.

V pristojnost novega ministrstva za oskrbo in prehrano je prišla po uredbi o ustanovitvi tega ministrstva vsa skrb za prehrano v najširšem smislu, skrb za sestavo in izvedbo gospodarskega načrta za vsa država, skrb za ustvarjanje zalog, za kontrolo cen, prometa in predelave ter razdelitve blaga. Predvsem pa spada med naloge novega ministrstva vzporeditev, koordinacija prehranjevalnih ukrepov vseh ministrstev, banske oblasti v Zagrebu in vseh ostalih prehranjevalnih ustanov. V poslovanju direkcije za prehrano, uradov za kontrolo cen, Prizada, Pogoda, Prevoda in ostalih ustanov ni bilo doslej potrebne povezanosti. Novo ministrstvo ima torej nalogo, spraviti v sklad delovanje vseh teh ustanov, katerih vodilna načela morajo biti povsod enaka.

Zato se ne sme dogajati, da bi se v tem ali onem delu države postavljala v pogledu organizacije docela drugačna načela kakor drugod. Ponekod smatrajo za primeren čas, da se v sedanjih razmerah ustvari na terenu nov oskrbovalni aparat ob izločitvi obstoječega, čeprav je na dlani, da se ravno sedaj ne da obstoječa trgovska organizacija izločiti iz oskrbovalnega aparata brez najtežjih posledic za samo prehrano. Prav zadnji čas nam je v jasnih primerih potrdil, da so nastopili nedostatki in zmede v preskrbi in celo začasno pomanjkanje blaga mnogokrat ravno zaradi poskusov, da bi se izločila tudi solidna trgovina, ki s svojimi vezavi in pobudami ter s svojo podjetnostjo lahko mnogo pomaga.

načela kakor drugod. Ponekod smatrajo za primeren čas, da se v sedanjih razmerah ustvari na terenu nov oskrbovalni aparat ob izločitvi obstoječega, čeprav je na dlani, da se ravno sedaj ne da obstoječa trgovska organizacija izločiti iz oskrbovalnega aparata brez najtežjih posledic za samo prehrano. Prav zadnji čas nam je v jasnih primerih potrdil, da so nastopili nedostatki in zmede v preskrbi in celo začasno pomanjkanje blaga mnogokrat ravno zaradi poskusov, da bi se izločila tudi solidna trgovina, ki s svojimi vezavi in pobudami ter s svojo podjetnostjo lahko mnogo pomaga.

Zato se ne sme dogajati, da bi se v tem ali onem delu države postavljala v pogledu organizacije docela drugačna

Italija brani svoj imperij

Angleška ofenziva na vseh afriških frontah stremi za tem, da bi bili Italijani potisnjeni iz vseh svojih kolonij v Afriki

Rim, 25. jan. n. (Stefani). Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je objavilo da vi v svojem 232. službenem vojnem poročilu o borbah v Afriki in na Sredozemskem morju:

Poslednji oddelki, ki so se v zapadnem sektorju Tobruka še obupno branili proti napadajočemu sovražniku, so bili večeraj premagani. Sile, ki so bile v trdnjavi Tobruka, so bile sestavljene iz pešadijske divizije »La Sirte«, enega bataljona granicarjev, enega bataljona fašističnih miličnikov, iz mornariških oddelkov in topničarjev. Skupno okrog 20.000 mož. Te sile so vzdržale 19 dni trojno neprestano bombardiranje in obstreljevanje s kopnega, morja in iz zraka. Tudi pri končnem napadu so se branile 4 dni. Naše topništvo je streljalo do poslednje granate. Napravilo je široke vrzeli v avstralskih vrstah. Tudi naše izgube na ljudeh in vojnih potrebščinah so bile velike. Po nekem radijskem poročilu sovražnika so odpeljali iz Tobruka nad 2000 italijanskih ranjencev. V borbi za Tobruk, ki je bila izredno srdita, so se italijanske vojske junsko borile.

Za Tobrukom se je borba prestavila proti zapadu, kjer pa je naše topništvo odbilo sunke sovražnih oklopnih oddelkov. Naša letala so sovražnika bombardirala in obstreljevala s strojnimi. Naši lovci so sestrelili eno sovražno letalo tipa »Blenheim«. V vzhodni Afriki so se borbe nadaljevale na sudanski fronti pri Keruju in Ajkoti. Skupine naših letal so uspešno posegale v borbo.

Skupine bombnikov CAT (Corpo aereo tedesco, nemški letalski zbor, op. ur.) so napadle večeraj kasno popolne na srednjem Sredozemskem morju skupino sovražnih ladij. Po prvih podatkih je bomba težkega kalibra zadela neko veliko križarko v krmo.

Na Atlantskem oceanu je neka naša podmornica pod poveljstvom korvetnega kapitana Carla Alberta Tapatia potopila grško 6000 tonsko ladjo »Elenik«. Podmornica pod poveljstvom korvetnega kapitana Salvatorea Todara je po hudem boju potopila angleško 7000 tonsko pomožno križarko »Eunseus«, ki je bila polna vojaštva.

Akcije italijanskih letal

Rim, 25. jan. n. (Stefani). Tudi večeraj so italijanske letalske sile na vseh frontah razvile živahno napadalno in izvidniško delavnost. Posebno uspešno so bili Italijanski bombniki na delu v Albaniji, Libiji in Sudanu.

Skupine napadalnih in lovskih letal so večeraj ves dan bombardirale grške postojanke v prvih črtah fronte ter čete in trenske kolone v neposrednem zaledju bojišča.

Lovska in bomba letala nemškega letalskega zbora so razširila svojo akcijo na Sredozemskem morju tudi že proti vzhodu. Ko je bila večeraj popoldne opažena skupina sovražnih ladij na morju med Kreto in Malto, jo je nekaj bombnikov takoj napadlo ter je ena bomba zadela neko večjo križarko v krmo.

Italijanska letala so v severni Afriki na dolgih in krajših izvidniških poletih kontrolirala sleherni gibanje sovražnika. Bombniki in lovci so ves dan napadali sovražne oklopne in motorizirane oddelke, ki so prodirali od Tobruka po puščavi in ob morju proti zapadu. Vrsta oklopnih avtomobilov je bila uničena ali poškodovana. Nad področjem zapadne Libije so Italijanska letala srečala sovražnih bombnikov tipa »Blenheim« in ga po kratkem boju sestrelila.

V Sudanu so skupine bombnikov in lovcev napadle sovražne postojanke ter čete in avtomobilske kolone okrog Keruja in Ajkote. Tudi tam je bilo zadeto neko sovražno letalo, ki se je sicer še umaknilo iz boja, a se je na njem že vnel ogenj. Italijanska letala so napadla tudi nekaj postojank sovražnika v Keniji. Izvidniški letala so večeraj spet prodira nad Rdeče morje in Indijski ocean.

Stefani o poškodovanih angleških ladjah

Lizbona, 25. januarja. AA. (Stefani) Iz verodostojnega vira se je zvedelo, da so te dni priplule v aleksandrijsko pristanišče angleške vojne ladje, ki so bile pred nedavnim v bitki na Sredozemskem morju zadete. Gre namreč za angleško ladjo »Terror«, ki je priplula 6. januarja v Aleksandrijo, in za angleško križarko »Sussex«, ki je prispela tja naslednji dan. Omenjeni ladji imata velike luknje, ki so jih naredili strelji iz italijanskih podmornic. Škoda je tako velika, da bo treba nekaj mesecev, predno bodo ladje popravili. Končno je 12.

t. m. priplula v aleksandrijsko pristanišče tudi britanska križarka »Gloucester«, ki so jo zadele bombe z letala.

Milijonsko volilo italijanskega patriota

Firenca, 25. januarja. AA. (Stefani). Florentinec, inž. Mario Malvoiti, je zapustil v svoji oporoki Mussoliniju premoženje treh milijonov lir. V oporoki se mu zahvaljuje za vse, kar je dobrega storil za Italijo ter izraža željo, naj njegovo premoženje uporabi za obrambo domovine, ki jo je vedno nad vse ljubil.

Angleška poročila

Kairo, 25. jan. s. (Reuter) Poveljstvo angleške vojske na Bližnjem vzhodu javlja v svojem današnjem poročilu:

Libija: Snoči so bile predne jedinice naše vojske v boju s sovražnikom 5 km vzhodno od Derne. Sovražna kolona srednjeških tankov je bila tam napadena in razpršena. Štirje sovražni tanki so bili uničeni, dva pa zaplenjena. Operacije se razvijajo uspešno.

Pri Tobruku se nadaljuje šteje ujetnikov. Domnevajo, da bo njihovo število znosilo okoli 20.000. Veliko množino topov in vojnega materiala vseh vrst sedaj zbirajo in štejejo.

Eritreja: Operacije vzhodno od zasedenih postojank Keru in Aicota se razvijajo ugodno. Zajeli smo nad 600 ujetnikov. Med njimi enega brigadnega poveljnika. Zaplenili smo dva topa in mnogo vojnega materiala vseh vrst.

Abesinija: Vzhodno od Meteme nadaljuje naša vojska s pritiskom na sovražnika. V notranjosti so abesinski domoljci dosegli nove uspehe in pregnali Italijane z več postojank.

Kenija: Naše čete so dosegle nove uspehe v preganjanju sovražnika s kenijskega ozemlja. Na velikem ozemlju operirajo naše patrulje sedaj že dokaj daleč na sovražnem ozemlju.

Kairo, 25. jan. s. (Reuter.) Poveljstvo angleškega letalstva na Bližnjem vzhodu je objavilo nocoj naslednji komunikate:

O priliki napada na letališče v Marauv v Libiji so angleška letala v četrtek z bombami ponovno zadela med sovražna letala in povzročila znatno škodo. V Dorni je bilo o priliki napada istega dne opaženo, da je bilo 8 sovražnih letal na tamkajšnjem letališču v plamenih.

V petek so angleški bombniki bombardirali letališče v Magrumu, 45 milj južno od Bengazija. Več letal na letališču je bilo poškodovanih.

Angleška letalska letala nadaljujejo s patrolnimi in izvidniškimi poletni na ozemlju med Martubo in Mekelijem. Sedaj je ugotovljeno, da se je eno angleško letalsko letalo, ki je bilo pogrešano 16. januarja, rešilo.

V četrtek ponoči so angleški bombniki napadli letališče v Marizji na otoku Rodu v Dodekanezu. Vrženih je bilo mnogo bomb, ki so povzročile več požarov. Slabo vreme je preprečilo, da bi bili mogli angleški letalci ugotoviti točni obseg napada.

V vzhodni Afriki so angleška letala napadla železniške zveze, kolodvore, motorne transporte, kakor tudi sovražna letala, mestoma v strmoglavnih poletih.

Z vseh teh poletov so se vrnila vsa angleška letala, z izjemo enega lovskega aparata, ki ga z operacij nad Libijo še pogrešajo.

Ogromne zaloge živil v Tobruku

Kairo, 25. jan. s. (Reuter) Posebni poročevalci angleške radijske družbe javlja, da so Angleži v Tobruku zaplenili med drugim konserviranega živeža v dobrem stanju, ki bo zadostoval za več mesecev za prehrano angleške vojske v Libiji. Prav tako so bile zaplenjene velike množine izvrstnih zdravil.

Kairo, 25. jan. s. (Reuter). Po poročilih vojnih poročevalcev na bojišču v Zapadni puščavi so angleški oklopnih oddelki po zavzetju Gazale prispeli že tudi do Bombe, ki leži 40 km dalje proti zapadu. Prvi oddelki so bili že snoči tudi v neposredni bližini Derne. Med tem Angleži pri To-

bruku obenem urejujejo svoje postojanke. Predvsem so delavski oddelki na delu, da čimpreje popravijo močno poškodovano pristanišče v Tobruku. Italijanske vojske ujetnike sproti odvažajo v zaledje. Pravkar je prispela v Aleksandrijo iz Tobruka ladja, ki je pripeljala 500 italijanskih vojnih ujetnikov. Drugi ujetniki so za enkrat nastanjeni v posebnih taboriščih okoli Tobruka.

Neguš prevzel vodstvo upora v Abesiniji

London, 25. jan. n. (Reuter) Angleški tisk je pričel sedaj objavljati poročila svojih posebnih dopisnikov iz Abesinije. Tako je danes dnevnik »Times« objavil daljša poročila svojega poročevalca, ki spremlja neguša Haile Selasia. Abesinski cesar, pravi list, je z razvito zastavo in na čelu svojih čet potoval več dni z abesinske meje v veliko taborišče upornikov sredi abesinskih gor. Prepotoval je nad 200 km po svoji deželi od meje do uporniškega tabora. Potovanje je šlo gladko od rok. Njiker Abesinci niso bili nadlegovani od sovražnika. Spetoma ni bilo opaziti nobenega italijanskega letala.

Cesar se je odločil za povratek v svojo deželo, ki jo je preprečil, da so angleški oficirji in podoficirji pod vodstvom nekoga polkovnika v zadnjih 6 mesecih organizirali celo množico Abesincev, jih vojaško izveščali in mobilizirali. Polkovnik je cesarju podrobno poročal, kako se upor proti Italijanom naglo širi in kako bi njegova prisotnost med uporniki pripomogla, da bi vzplamtela vsa dežela v borbi proti sovražniku.

»Times« na koncu opozarja na svečano izjavo, ki jo je pred nekaj časa podal angleški državni podtajnik Butler v spodnji zbornici, da bodo namreč Angleži spoštovali neodvisnost abesinske dežele in da zagotavljajo vso pomoč Abesincem, ki so se odločili za borbo proti skupnemu sovražniku. To politiko, pravi list, bo angleška vlada nadaljevala z vso odločnostjo.

Upor v Rumuniji ni uspel

General Antonescu je že gospodar položaja — Proti dosedanjemu vodji legionarjev, Horii Simi, ki je neznan kam pobegnil, je izdana tiralica — Vsi njegovi pristaši odstranjeni iz državne uprave

Bukarešta, 25. jan. p. Položaj v Rumuniji se je danes že toliko razčistil, da se lahko reče, da je upor legionarjev propadel in da je general Antonescu gospodar položaja. Vlada ima že od večeraj dalje neprestano seje in izdaja vedno nove ukrepe za vzpostavitev reda in miru ter za očiščenje državne uprave od nenačelnih elementov.

Na današnji seji vlade je bilo sklenjeno, da se izločijo iz državne uprave vsi pristaši bivšega podpredsednika vlade in voditelja legionarjev Horie Sime in pristaši očeta ustanovitveja legionarskega pokreta v Rumuniji Codreana. Že snoči je vlada izdala tiralico za pobeglimi porpredsednikom vlade Horio Simo, za katerega je sedaj že ugotovljeno, da je on skoval zaroto proti generalu Antonescu ter se na čelu upornikov poskušal polastiti oblasti v državi. O njegovi usodi zaenkrat ni še nič zanesljivega znano. Na eni strani se širijo vesti, da je pobegnil v inozemstvo, po drugih vesteh pa se skrivajo skupno z drugimi pobeglimi legionarskimi voditelji nekje v Transilvaniji.

V Bukarešti in bližnji okolici je položaj že razčiščen, toda v notranjosti države, zlasti v Erdelju, pa je položaj še vedno dokaj nejasen. Tuji opazovalci sodijo, da bodo pristaši Horie Sime nadaljevali svojo akcijo proti režimu generala Antonesa.

General Antonescu je objavil danes nov proglas na narod, v katerem vračča obtožbe, ki jih je proti njemu objavil Horie Sime, češ da je ustoličil v Rumuniji pretinoroden in protidržavni režim. General Antonescu poziva rumunski narod k slogi in edinstvu in k zvestobi do kralja. V proglasu naglašja, da niti eni strani se širijo vesti, da je pobegnil v inozemstvo, po drugih vesteh pa se skrivajo skupno z drugimi pobeglimi legionarskimi voditelji nekje v Transilvaniji.

Da bi se preprečile demonstracije, je vlada prepovedala vsak prevoz žrtev zadnjih

nemirov iz enega kraja v drugega. To velja tako za legionarje kakor tudi za padle vojake. Vsi se morajo pokopati tam, kjer so padli. Kar se tiče smrtnih žrtev, število uradno še ni objavljeno. Širijo se najrazličnejše vesti, ki navajajo 1.700 do 7.000 smrtnih žrtev.

Antonescu sestavlja novo vlado

Bukarešta, 25. jan. p. Nocoj je bilo objavljeno, da sestavlja general Antonescu novo vlado. Svoje sodelavce izbira v vrstah vodilnih vojaških osebnosti, upravnih strokovnjakov in zmernih legionarskih prvakov.

Rumunska vojska je popolnoma obkolila Bukarešto in ne pušča nikogar iz mesta. Racije za uporniški legionarji v prestolnici se še nadaljujejo.

Horia Sime aretiran?

Budimpešta, 25. jan. s. (Reuter.) Po tukajšnjih informacijah je Horie Sime sedaj v glavnem stanu rumunskih legionarjev v Bukarešti, kjer hoče organizirati še zadnji odpor proti redni rumunski vojski. Doselej vojska še ni mogla zavzeti glavnega stana, ker noče nastopiti s topništvom in oskruniti groba Codreana v posloppu.

Druga poročila pa javljajo, da je Horie Sime pobegnil iz Bukarešte in da ga vojaštvo išče.

Budimpešta, 25. jan. p. Večerni list »Pest« javlja, da je bil bivši podpredsednik rumunske vlade Horie Sime, ki je vodil upor legionarjev, nocoj aretiran, vest pa doslej uradno še ni potrjena. V nekaterih krajih so še vedno boji med upornimi legionarji in vojsko. Na mnogih krajih se je policija, ki je bila po večini v rokah legionarjev, pridružila upornikom. Po zadnjih poročilih kaže, da bo upor legionarjev v najkrajšem času zdušen. Vsi, ki so bili količkaj osumljeni, da so imeli zveze s legionarji, so bili takoj odpušteni iz državnih in drugih javnih služb. Izmenjani so tudi vsi okrožni načelniki. V vseh občinah, kjer so nastali upori, so občinski odbori odstavljani in imenovani komisarji. Vsa glasila legionarjev, med njimi »Curentule«, »Axa« in »Bunavestirec«, so ustavljeni.

Meja proti Bolgariji in Rusiji zaprta

Sofija, 25. jan. j. (Un. Pr.) Rumunska vlada je danes izdala odlok, da ostane do preklica meja med Rumunijo in Bolgarijo, kakor tudi meja med Rumunijo in Sovjetsko zvezo zaprta za sleherni promet. Vlada

utemeljuje svoj ukrep s potrebo, da se upornikom onemogoči beg iz Rumunije. Zadnje dni je namreč izredno veliko število članov železne garde, ki so sodelovali v upor, pobegnilo v Bolgarijo oziroma v Sovjetsko Besarabijo. Večje število upornikov je bilo pri tem ujetih, toda pretežnemu delu je beg uspel. Mnogo upornikov se je zateklo zlasti v bolgarski del Dobruže.

Poslednji begunci, ki so iz Rumunije prispeli v Sofijo, pripovedujejo, da je bilo v teku nemirov ubitih zelo mnogo ljudi. Posebno se je gnev železne garde obračal tudi proti židom.

Dnevnik »Zora« sodi, da uporniško gibanje železne garde še ni povsem potlačeno. Po mnenju dopisnika lista je dal umor nemškega generalštabnega majorja Düringa samo zunanji povod za izbruh konflikta med Antonescem in železno gardo, ki je bil že dolgo časa skrajno zaostren. List navaja nadalje poziv generala Antonesa prebivalstvu, da naj izda skrivališča vseh vodilnih članov železne garde, ki so sodelovali pri upor, v prvi vrsti tudi skrivališče voditelja železne garde Horie Sime, ki je po udušitvi upora v Bukarešti pobegnil v provinco. S tem pozivom je general Antonescu odkril, da ni šlo pri sedanjih nemirih zgolj za delo nekaterih nezadovoljnih v železni gardi, marveč, da se je uprta železna garda kot celota s svojim voditeljem vred.

Ruske informacije

Moskva, 25. jan. j. (Reuter). Sovjetska službena poročevalska agencija Tass objavlja informacije sofijskega lista »Zora«, po kateri so člani železne garde preskrali petrolejski cevovod med središčem rumunske petrolejske industrije Ploostijem in Bukarešto. Nadalje poroča agencija Tass iz Bukarešte, da je bilo posebno močno gnezdo uporniških legionarjev v Bukarešti na tamkajšnji univerzi. Rumunsko vojaštvo je nato prišlo s tanki ter univerzo obkolilo. Zdej univerzitetno poslopje očiščujejo.

Moskva, 25. jan. j. (Un. Press). Današnji moskovski listi na vidnem mestu objavljajo poročila agencije Tass iz Berlina o nemškem stališču do zadnjih dogodkov v Rumuniji. Zlasti podčrtavajo tisti del berlinskih komentarjev, kjer je rečeno, da Nemčija upa, da so bo generalu Antonescu posrečilo ugotoviti si svojo avtoriteto. V Berlinu pripominjajo k dogodkom v Rumuniji, da je Horie Sime nedavno predložil generalu Antonescu vrsto zahtev glede bodočega vodstva države. General Antonescu je te zahteve odklonil. Hikreti je tedaj general Antonescu tudi zahteval, da Horie Sime odloži vodstvo legionarjev.

ROOSEVELT POČASTIL HALIFAXA

Prezident Zedinjenih držav je angleškega veleposlanika lorda Halifaxa ob njegovem prihodu v Ameriko osebno sprejel, kar smatrajo kot manifestacijo trdnih vezi med obema državama

Washington, 25. jan. a. (Ass. Press.) Predsednik Roosevelt je sredi osebnega sprejema angleškega veleposlanika lorda Halifaxa v Annapolisu, ko je stopil na ameriška tla. Roosevelt se je v svojem osebnem avtomobilu odpeljal iz Washingtona v 100 km oddaljeni Annapolis. Je to prvi primer v ameriški zgodovini da je državni predsednik šel sprejemati drugo osebnost razen državnega poglavarja.

Oklopnica »King George V« bi morala dospeti v Annapolis že večer ob 15. vzhodnoameriškega časa (21. srednjeevropskega časa), zaradi goste megle in dežja v Chesapeake zalivu pa se je prihod dokaj zakasnil. Ko je predsednik Roosevelt ob 15. uri došel v Annapolis, se je zato v spremstvu mornariškega ministra Knox in šefa mornariškega štaba admiral Starke na krovu svoje lahte »Potomac« odpeljal angleški oklopnici nasproti. V drugi ladji, neki manjši edinci ameriške vojne mornarice, so sledili predsednikovi jahti odpravnik angleškega veleposlanstva v Washingtonu, Neville Buttler, avstralski poslanik Casey ter člani avstralskega, južnoafriškega in kanadskega poslanstva. Ko je prispela Rooseveltova jahta v bližino angleške oklopnice, je veleposlanik lord Halifax s soprogom in spremstvom prestopil na krov jahte ter se priščno pozdravil s predsednikom Rooseveltom. Jahta je nato nastopila povratno vožnjo v Annapolis, kamor je prispela ob 1. jutraj srednjeevropskega časa. Nato je Roosevelt odvedel veleposlanika lorda Halifaxa osebno v svojem avtomobilu v Washington, Skupaj z lordom Halifaxom je prispel na krov oklopnice »King George V.« v Ameriko tudi kanadski mudijski minister Howles, ki se je dalj časa mudil v Angliji.

Halifax pri Hullu

Washington, 25. jan. a. (Reuter.) Novi angleški veleposlanik lord Halifax je po setil danes dopoldne zunanega ministra Cordella Hulla. To je bil prvi uradni obisk, ki ga je napravil Halifax po svojem prihodu v Washington. Predsedniku Rooseveltu bo izročil lord Halifax svoje poverljive listine v svečani avdienci v ponedeljek.

Silen vtis v Ameriki

Washington, 25. jan. i. (Ass. Press.) Globok vtis, ki ga je na ameriško javnost napravila gesta predsednika Roosevelta, ko je osebno sprejel novega angleškega veleposlanika Halifaxa ob vstopu na ameriška tla, se smatra v političnih krogih za najboljšo jamstvo, da bo Rooseveltov zagonistični osnutek o ameriški pomoči Veliki Britaniji sorištel že v najkrajšem času in brez izpremembe. V političnih krogih nagašajo, da je že prihod Halifaxa v Zedinjene države dovodil jasno pokazal, da bo poslanik Velike Britanije deležen v Washingtonu na vseh merodajnih mestih kar najgloblje razumevanja ter da bo uspešno z njimi lahko rešil kompleksne probleme, od katerih je odvisno bodoče najtesnejše sodelovanje med prijateljskima in ideološko enomišljinima državama. Halifaxov prihod v Zedinjene države pomeni pričetek nove faze ne samo v zgodovini Velike Britanije, ki bo v bodoče uživala močno ameriško podporo, ampak enako tudi novo fazo v zgodovini Zedinjenih držav.

Listi zlasti podčrtavajo, da je lord Halifax prvi poslanik te države, ki ga je ob vstopu na ameriška tla sprejel in pozdravil sam predsednik Zedinjenih držav. V tel gesti vidijo prav poseben poudarek važnosti, ki jo predsednik Roosevelt polaga na sodelovanje Zedinjenih držav z Veliko Britanijo. »New York Times« pravi, da je predsednik Roosevelt hotel s svojim osebnim sprejemom lorda Halifaxa v vojni tudi Annapolisu izkazati svoje posebno priznanje in spoštovanje hrabrenemu angleškemu narodu, ki ga lord Halifax zastopa v svoji osebi. Hkrati je hotel s tem tudi prav posebno podčrtati trdne vezi, ki vežejo narod Zedinjenih držav z angleškim narodom v sedanjih kritičnih dobi.

Bullit za vsako pomoč Angliji

Washington, 25. jan. a. (United Press.) Pred zunanjepolitičnim odborom parlamenta so bile danes zaslišane zadnje priče v zvezi z Rooseveltovim zakonskim osnutkom o posoditvi vojnega materiala Angliji. Najvažnejša je bila izjava, ki jo je podal bivši ameriški veleposlanik pri francoski vladi Bullit. Bullit je dejal, da morajo Zedinjene države pomagati Angliji v interesu svoje lastne obrambe. Pomoč mora obsežati podporo vsake vrste, razen v dveh ozihih: Zedinjene države namreč ne bodo napovedale nikomur vojne, in ne bodo same prevzele pobude za odprtivno sovražnosti bodisi na kopnem ali na morju. Kljub temu, je pripomnil Bullit, da so Zedinjene države že sedaj v tako nevarnem položaju, da morajo tako uspešno izpopolnjevati svojo obrambo, kakor če bi bile že napadene od sovražnika. Rooseveltov zakonski predlog pomeni, da sedanja ameriška generacija kakor njeni predniki še vedno vztraja na načelu, da ne bodo Američani priznali nobene drugega gospodarja nad seboj razen Boga. Zedinjene države sploh ne smejo dopustiti, da bi bila Anglija v sedanjih vojni poražena. Polpolnoma vseeno je, koliko vojnega materiala posodijo Angliji ali ne. V vsakem primeru bi totalitarne velesile po zmagi nad Anglijo napadle še tudi Zedinjene države.

Za Bullitom je bil zaslišan tudi vodja največje ameriške delavske strokovne organizacije Green.

V ponedeljek prične v razpravo o Rooseveltovim zakonskem osnutku še zunanjepolitični odbor senata. Pričakujejo, da bo tudi ta povabil celo vrsto prič, da povedo svoje mnenje o zakonskem osnutku.

Senator Nye smatra, da je Amerika na pragu vojne

Philadelphia, 25. jan. i. (Ass. Press.) V svojem večeršnjem govoru v krogu republikanskih senatorjev je senator Nye

med drugim tudi naglasil, da bodo morale Zedinjene države morda že v nekaj tednih spet poslati svoje sinove na evropska bojišča, ako ne bodo opušteno nekatere stvari, ki Ameriko neizogibno tirajo v vojno. Nye je dejal, da so Zedinjene države danes bližje vstopu v vojno, kakor pa so bile mesec dni pred datumom, ko so vstopile v preteklo svetovno vojno.

Wendell Willkie prispel v Evropo

Lizbona, 25. jan. i. (AR.) Bivši republikanski kandidat za predsedniško mesto v Zedinjenih državah Wendell Willkie je prispel z vodnim letalom iz New Yorka v Lizbono in odšel takoj na angleško poslanstvo, kjer je imel danes konferenco z angleškim poslanikom v Madridu Hoarom in angleškim poslanikom v Lizboni Campbellom.

Silno naraščanje vojne proizvodnje v Ameriki

London, 25. jan. s. (Reuter.) Današnji »Daily Sketch« objavlja v poročilu sivega stalnega ameriškega poročevalca nekaj podatkov o vojni proizvodnji v Zedinjenih državah. Tako poroča, da so jeklarne in

železarnice v Zedinjenih državah dosegle že 99,1% svoje popolne proizvodnje zmogljivosti. Pretekli teden je proizvodnja jekla dosegla rekordno višino. V proizvodnji tankov so ameriške tvornice za 5 mesecev prehiteli program, v letalski proizvodnji so bili prav tako doseženi izredni uspehi. Tvornice Curtiss so Angliji doslej dobavile že 200 svojih lovskih letal več nego so bile obvezane po pogodbah. Letalske tvornice Brewster so za 400% povečale svoje obrate, zaposlujejo šestkrat več delavcev nego pred letom in izdelajo desetkrat več letal nego v mirnem času. Tvornice Boeing, ki izdelujejo »leteče trdnjave«, izdelajo zdaj že v dveh dneh do eno tako letalo, v kratkem pa bodo lahko izdelale do eno celo vsak dan. Pred vojno je bilo za eno leto-čjo trdnjavo potrebnih 14 dni dela, še pred enim letom pa 4 dnevi.

Zakon proti sabotazi in vohunstvu

Washington, 25. jan. a. (Tass.) »United Press« javlja, da je večer mornariška komisija reprezentantne zbornice odobrila osnutek zakona ki bo dal vojni mornarici možnost izredne zaštite pred delanji sabotaze in vohunstva. Predsednik odbora je sporočil, da bo število tajnih agentov za zaščito vojne mornarice površano od 185 na 800.

Pet noči brez napadov

Tudi preteklo noč so izostali napadi nemških bombnikov na angleško otočje

London, 25. jan. i. (Ass. Press.) V noči od petka na soboto so že peto noč zaporedoma izostali vsi nemški napadi na angleško otočje. Dasi je vreme zares zelo neugodno za nočne letalske akcije, vendar so dnoji v angleških letalskih krogih, da mora biti za tako nenadno prekinitvijo delavnosti nemškega letalstva še kak drug vzrok, ki nima ničesar skupnega z vremenskimi prilikami. Kot dokaz navajajo dejstvo, da angleško letalstvo, ki ima za poletje proti Nemčiji in zasledenemu ozemlju dokaj težavnejši položaj, navzlic neugodnim vremenskimi prilikami svoje akcije nadaljuje, čeprav v zmanjšanem obsegu.

Stockholm, 25. jan. i. (TOP.) List »Svenska Dagbladet« se v daljšem članku bavi z vprašanjem, zakaj je nemško letalstvo skoraj popolnoma prenehalo z napadi na London ter na druge kraje Anglije. List objavlja v tej zvezi tudi poročilo sivega londonskega dopisnika, v katerem se navajajo razna mnenja, ki o tem krožijo v Londonu.

V merodajnih londonskih krogih smatrajo prenehanje nemških letalskih napadov na Anglijo za »nenaravno premirje«, ter ga tolmačijo na razne načine. Prevladuje mnenje, da je poglavitni vzrok neugodno vreme, ki tudi angleško letalstvo zelo ovira v načrtnem nadaljevanju napadov na Nemčijo. Tudi angleška letala so se morala v nekaterih nočeh omejiti na povsem kratke napade na obalne točke ob Rokavskem prelivu. Nadalje v Londonu tudi mnenja, da se nemško letalstvo trenutno preurejuje, ali pa se izvršuje na letalih popravila in izboljšave, za katere je potrebno več časa. Kot nadaljnji vzrok za sorazmerno zatise v zračni vojni navajajo tudi neugodne terenske razmere na nemških letališčih v severni Franciji. Startne proge so zaradi južnega vremena razmeščane in zamotane. S temi težavami je imelo opravka tudi angleško letalstvo, ko je še sodelovalo s francoskim letalstvom v Franciji.

»Svenska Dagbladet« navaja na koncu še sodbo angleških letalskih krogov, da se napadi nemških letal na letališča v Angliji, pri katerih so se nemška letala zadnji čas mnogo posluževala strojnici, niso posebno obnesli, ker je strojniški ogenj preveč neučinkovit nasproti objektom na letališčih. Angleška letala se zaradi tega zadnji čas zmerom pozosteje opremljajo s posebnimi letalskimi brozostrelnimi topovi, ki so neprimerno učinkovitejši. Ogenj iz teh topov more povzročiti veliko razdejanje med letali, pripravljenimi za start.

Nemško službeno vojno poročilo

Berlin, 25. jan. n. (DNB.) Vrhovno poveljstvo nemške vojske pravi v svojem današnjem službenem poročilu: Brzi torpedni čolni so bili z uspehom na izvidniških pohodih po področju Rokavskega preliva, čeprav je bilo vreme neugodno. Ponovno so prišli v stik s sovražnikom. Nemški čolni so se nepoškodovani vrnili na svoja oporišča. Tudi nemške letalske sile so 24. januarja zaradi neugodnega vremena omejile svoje delovanje na izvidniške poletje. Na sredozemskem morju so nemška bojna letala zapadno od Krete napadla sovražno konvoj, ki ga je štutilo več vojnih ladij. Več težkih in srednjih bomb je zadelo tri večje ladje angleškega brodogojca, kakor je bilo z vsi gotovostjo dognano. Eno sovražno letalo je bilo sestreljeno.

Napad na Lorient

London, 25. jan. j. (Reuter.) Angleško letalstvo je v minulih noči spet izvedlo napadale akcije proti pokrajnam, ki so jih zasedle nemške čete. Kakor javlja komunikacija angleškega letalskega ministrstva, je manjša skupina angleških bombnikov v pretekli noči napadla nemško podmorniško oporišče Lorient na francoski obali Rokavskega preliva, letala obdelnega poveljstva pa so nadaljevala svoje običajne patrolne in izvidniške poletje. Vsa angleška letala so se srečno vrnila.

Napad strmoglavca na angleški konvoj

Berlin, 25. jan. n. (DNB.) Neko strmoglavsko letalo, ki je bilo danes na patrolnem poletju nad Rokavskim prelivom, je napadlo cel konvoj sovražnih ladij. Čeprav

vreme ni bilo najugodnejše in so konvoj spremljajoče sovražne vojske ladje pričele bomo obstreljevati nemško letalo, se je to vendar poglavalno nizko nad skupino parnikov ter je z bombami zadelo neko 12.000 tonsko ladjo, ki je začela goriti. Letalo je bilo pri tem poškodovano in ko se je vračalo nazaj proti vzhodu, je bilo prisiljeno pristati na morju. Posadka se je morala prekrati v gomasti reševalni čoln. Še ob pravem času je priskledal pomoč ter jo je nekdo reševalno letalo pozneje spravilo na varno.

Churchill nadzira utrbe pri Doveru

London, 25. jan. s. (Reuter.) Ministrski predsednik Churchill je v spremstvu posebnega Rooseveltovega odposlanca Hopkinsa in večje družbe večer nadziral obrambne naprave v Doveru in okolici.

Gradnja prevoznih letal v Angliji

New York, 25. jan. j. (AR.) Kakor poročajo iz Londona, bodo angleške letalske tvornice v kratkem pričele izdelovati vrsto izredno težkih prevoznih letal, ki bodo mogla prenašati tudi majhne tanke. Proizvodnja teh letal se bo pričela baje zaradi tega, ker so v angleških letalskih krogih dobili informacije, da Fockervje tovarne v Holandiji že izdelujejo taka letala za Nemčijo.

Nova ustavna ureditev Francije

Vichy, 25. jan. o. (Un. Press.) Imenovane novega francoskega narodnega sveta v Vichyju s posebnim odlokom maršala Petaina predstavlja uvod v novo ustavno ureditev Francije. Narodni svet bo samo začasna in prehodna ustanova, ki ne bo imela ustavotvornega niti zakonodajnega značaja. Njegova naloga bo izključno posvetovalna in poglavar države ne bo dolžan sprejeti mnenja, ki jih bo dajal v raznih vprašanjih. Med člani novega narodnega sveta je 41 bivših narodnih poslancev, 27 bivših senatorjev, poleg njih pa bodo tudi trije generali, dva admiralja, trije visoki cerkveni prelati, med njimi pariški nadškof, kardinal Suchard, en vojaški kurat, en protestantski pastor ter več zastopnikov znanstvenih ustanov. Izmed bivših ministrov so v narodnem svetu François, George Bonnet, Germaine Martin in Francis Poncelet, izmed voditeljev bivših strank pa socialist Paul Faure, polkovnik de la Rocque, Dorriot in Borgers.

Nemčija zahteva od Francije Tunis?

New York, 25. jan. a. (Ass. Press.) Sredi so javila poročila ameriških novinarjev iz Evrope, da namerava Nemčija zahtevati od Francije izročitev Tunisa, predvsem vojno luko Bizerta. Doslej ni še nobenega potrdila, da bi bila ta vest točna. Danes javljajo ameriški novinarji iz Berlina, da v nemških uradnih krogih napovedujejo v zvezi z nedavnim sestankom med maršalom Petainom in Levakom novega razvoja notranjopolitičnih debehov v nasedeni Franciji.

Poveljnik avstralskega letalstva v Singapuru

Singapore, 25. jan. a. (Reuter.) Tu je bilo danes uradno objavljeno, da je prispel na konferenco z vrhovnim poveljnikom angleške vojske na Daljnem vzhodu maršalom Brook Papponom in drugim vodilnimi angleškimi osebnostmi v Singapuru vrhovni poveljnik avstralskega letalstva Bannet. Uradno poročilo pravi, da je njegov prihod primer zelo ozkega vsjaškega sodelovanja med Avstralijo in angleško vojsko v Singapuru.

Angleški balon pristal na Madžarskem

Budimpešta, 25. jan. p. Večerni list poročajo, da je nekje na Madžarskem pristal danes angleški balon z večjo količino propagandnih letakov, na katerih je med drugim pomatstven tudi zadnji govor angleškega ministrskega predsednika Churchilla.

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima očito vse, ki trpe na astmi, katarju pljučnih vrhov, zastarelem kašlju, zasluženosti, dolgotrajni hrupavosti in hripi, a dolejš je niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe pri nas POPOLNOMA BREZPLAČNO KNJIGO S SLIKAMI izpod peresa gosp. dr. med. Guttmanna. — Treba je pisati samo kartico (frankirano z 2 din) s točnim naslovom na: PÜHLMANN & Co., Berlin 614, Müggelstrasse Nr. 25-26a. Odobreno od min. soc. pol. sanitetsko oddeljenje S. br. 2416 od 12. XII 1936

Italijanski sunki v Albaniji

Večji sunki na severnem in osrednjem bojišču

Atene, 25. jan. j. (A. R.) Dasi je bilo tudi večer na vseh frontnih odsekih albanškega bojišča dokaj živahno, so si vsi vojaški opazovalci edini v sodbi, da vojaške operacije še zmerom niso presegle okvira povsem krajevnega delovanja pehote in letalstva, ki se ne kaže na obnovitev ofenzivne bodisi z grške, bodisi z italijanske strani.

Najživahnejše je bilo večer na osrednjem frontnem odseku severno in severnozahodno od Tepelenje ter ob pričetku doline reke Skumbi na severnem frontnem odseku. Pri Tepelenju so italijanske čete na več mestih naskočile grške postojanke. Sodeloval so svezde čete italijanskih alpinov. Napadi, ki so bili izvršeni z močno predhodno podporo topništva, so bili zavrnjeni s precejšnjimi izgubami za napadalca. Grške čete so v protinapadih spet izravnale delno boljši položaj, ki so si ga ustvarili Italijani s prvimi naskoki na grške postojanke. Letalstvo na osrednjem frontnem odseku zaradi slabe vidljivosti ni bilo posebno aktivno.

Na severnem frontnem odseku je trenutno osrednja točka vojaških operacij dolina reke Skumbi, ki jo poskušajo grške čete osvojiti kot izhodno točko za nadaljevanje ofenzive proti Elbasanu. Dasi imajo sedanje grške akcije značaj izvidniškega delovanja, ki naj dožene trdnost italijanske obrambne črte na tem mestu, vendar postajajo od dneva do dneva večjega obsega. Vhod v doline Skumbi branijo zelo močne italijanske postojanke, opremljene zlasti z močnim topništvom in mnogimi strojniškimi gnezdi. Zavedajoč se važnosti doline Skumbi za nadaljnji potek grške ofenzive, skušajo Italijani Grke prehiteti ter jim vzeti pobudo na tej točki. Večeraj so italijanske čete s postojank ob izviru reke Skumbi izvršile močan napad na grške višinske postojanke, pri čemer so pridobile nekoliko na terenu. Zaradi silnega itali-

janskega pritiska so se morali Grki umakniti z nekega gorskega grebena, ki je velike važnosti za kontrolo nad italijanskimi postojankami. Italijani so pri tem ujeli nekaj Grkov ter verjetno zaplenili tudi nekaj vojnega materiala. Grške čete skušajo sedaj s protinapadi zopet osvojiti izgubljene postojanke.

Na južnem frontnem odseku vlada deževno vreme, ki onemogoča večje vojaške operacije. Večeraj je prišlo severno od Himare na neki točki do napada italijanskih motoriziranih edinc, ki pa zaradi neugodnega terena niso uspeli v prodoru preko grške bojne črte. Grško topništvo je slednjic italijanski napad v celoti zavrnilo. Letalstvo se je na južnem frontnem odseku večeraj udeleževalo le v omejenem obsegu.

Grško uradno poročilo

Atene, 25. jan. AA. (At. ag.) Uradno poročilo glavnega štaba grške vojske št. 90. z dne 24. januarja zvečer pravi: Na raznih delih fronte posamične uspešne akcije. Ujeli smo okoli 100 sovražnikov.

Italijansko poročilo

Rim, 25. jan. n. (Stefani) Na grški fronti so bile v borbah krajevnega značaja kljub neugodnemu vremenu zavzete sovražne postojanke in sovražniki prizadene občutne izgube. Več grških vojakov je bilo ujetih in zaplenjeno je bilo nekaj avtomatičnega orožja.

Atene, 25. jan. (CBS.) Po poročilih z bojišča v Albaniji se zdi, da pripravljajo Italijani na severnem delu fronte protiofenzivo proti Korici. Najbrž v pričakovanju italijanskega napada so večeraj grška in angleška letala ponovno bombardirala italijanske postojanke zapadno od Ohridskega jezera.

Odhod polkovnika Donovana

Beograd, 25. jan. p. Posebni odposlanec prezidenta Roosevelta polkovnik Donovan je danes zapustil jugoslovensko prestolnico. V toku svojega dvodnevnega bivanja v Beogradu je imel številne sestanke z raznimi vodilnimi politikci. Odpotoval je z letalom v Solun. Ni še znano, ali bo krenil od tam dalje v Atene ali v Carigrad. Na beograjskem letališču se je poslovil od njega ameriški poslanik z osebjem poslanstva.

Večino večerajšnjega dneva je polkovnik Donovan izkoristil za ogled Beograda in okolice. Popoldne je v spremstvu ameriškega poslanika Lenma odpotoval na beograjsko letališče, kjer si je ogledal letala našega civilnega letalstva, ki so bila razstavljena pred hangarji Aeroputa. Tam se je dvignil v zrak pilot Borčić, ki je na letalu domače konstrukcije v nizki višini izvajal drzne akrobacije ter zadivil vse gledalce.

Radijska razstava v Beogradu

Beograd, 25. jan. p. Danes je bila v prostorih beograjskega veleposlaništva odprta 8. radijska razstava, ki sta jo organizirala beograjski radijski klub in beograjska radijska postaja. Svečani otvoritvi so prisostvovali mnogi oddelčniki, njim na čelu zastopnik Nj. Vel. kralja polkovnik Danda, zastopnik patriarha, člani vlade in drugi. Razstava je zelo zanimiva in prikazuje najnovejšo uspehe radijske tehnike. Razstavljena so tudi številna, zelo zanimiva amaterska dela domačinov.

Odlični bolgarski gost

Beograd, 25. jan. p. V Beograd je prispel rektor stepanske univerze, profesor teologije dr. Stefan Cankov. V Beogradu bo imel razgovore z vodilnimi člani cerkvene lige za mir. Predsedstvo te lige je letos v Jugoslaviji, prof. Cankov pa je tajnik glavnega odbora.

V Zagrebu se je podrla nova hiša

Zagreb, 25. jan. o. V Vojnovičevi ulici se je pripetila v pretekli noči huda gradbena nesreča. Porušil se je dober del velike nove štirinadstropne hiše trafikanta Vekoslava Krokca. Nova zgradba je bila že pod streho ter so jo urejali že v notranjosti, pri čemer je bilo zaposlenih kakih 30 delavcev. Ker ponoči v zgradbi ni bilo delavcev, niti nočnega čuvaja, po srečnem naključju ni bilo človeških žrtev. Stavbenika, ki sta hišo gradila, izjavljata, da je vzrok nesreče mraz, ki je vladal v času zidanja, ker je beton, mešan v nizki temperaturi, mnogo manj odporen. Davi sta pregledali porušeno stavbo komisiji mestnega gradbenega urada in policije. Skoda je precejšnja, pa bo še večja, ker bodo morali porušiti tudi ostanek zgradbe. Misljijo, da bo škoda narasla na 1.5 milijona dinarjev.

V Budvi eksplozivna naplavljenina mina

Budva, 25. jan. p. V pretekli noči je morje naplavlilo spet neko mino na obalo, ki je eksplozivna. Bilo je okrog 3.30 jutraj. Nastala je ogromna škoda. Zrušila se je fasada vile bratov Rajkovičev. Hudo je bil poškodovan hotel »Medic«. Deloma so bile porušene še nekatere sosedne hiše. Človeških žrtev k sreči ni bilo, le nekaj ljudi je bilo laže ranjenih. Škoda cenijo na 3 do 4 milijone dinarjev.

Vremenska napoved

Zemunska: Po večini oblačno z jutranjo megljo ponekod. Ponoči nekaj mraza na severni polovici država.

Sv. Sava

Sv. Sava je užival med srbskim narodom velik ugled že za časa svojega življenja zaradi spokojnega, svetniškega življenja, zaradi svojih dobrih del in zaradi velikih zaslug za narod, državo in cerkev. Legende o njem govore o njegovi pobožnosti, darežljivosti in veličini duha. Narod je bil uverjen, da ga čuva nesreč molitev sv. Save pred božjim prestolom. Zato je hotel imeti telo sv. Save v svoji zemlji. To je bil eden od glavnih razlogov, da se je podal kralj Vladislav osebno v Trnovo in si izprosil od carja Asena dovoljenje za prenos Savinega trupla v samostan Mileševo pri Prepolju, kjer so ga svečano položili v zanj pripravljen grob v maju 1237. Toda sv. Sava je sporočil sam enemu od svetih čed svojih, da ne mara ležati v grubi, ampak sredi cerkve, da bi ga lahko vsi videli. Zato so odprli njegov grob in položili truplo v leseni krsti na sredo cerkve.

E. Justin: Sv. Sava

Po njegovi smrti je ostal spomin nanj med srbskim narodom stalno svetel. Car Dušan pravi v eni svojih listin, da je osvobodil zemljo z smoltnimi svetih mojstrov, Simeona i Savij, v drugi imenuje sv. Savo svetitelja in čudotvorca ter shodajta o nas ka Bogue, v drugih prosvetitelja, nastavnika i učitelja, enakega apostolu, prvega vladiko srbske zemlje.

Kult sv. Save se je razvil v vsej zemlji. Samostan Mileševo je dobil toliko na ugledu, da se je dal kronati na grobu sv. Save bosenski ban Tvrtko za bosenskega kralja (1377). Z nazivom »herceg od sv. Save« se je ponašal Stevan Vukčić (1435—1466).

Ko so Turki uničili svobodo Sibov in se je umaknilo vse duhovno in intelektualno življenje srbskega naroda v cerkev, je čiščenje sv. Save pod vplivom svetnikov še bolj naraslo. Razširilo se je preko srbskih mej na sever v Rusijo. Tudi katoliški krogi na Balkanu so spoštovali delo in zaslug sv. Save. Lepo pišeta n. pr. o njem Pavle Vitezović in Andrija Račić.

V Bukarešti so ustanovili v XVII. veku šolo, ki je nosila ime sv. Save.

Tudi Zidje in Turki so spoštovali sv. Savo kot svetnika, za kar ga je proglasila srbska cerkev po njegovi smrti. Za časa svetovne vojne sem videl, da so se zatekali muslimani iz okolice Mileševa v molitvah k sv. Savi. Eden razlogov, da so Turki odnesli Savino telo iz tega samostana in ga zažgali (1595), je bil ta, da so mu Turki izražali preveliko spoštovanje, se obračali nanj v molitvah za pomoč in verovali v njegovo čudotvorno moč.

Kult sv. Save se je razširil zlasti od l. 1775, ko ga je karlovaški sinod proglasil za srbskega narodnega svetnika. Od takrat ga smatra srbski narod za svojega glavnega prosvetitelja. Vsa važnejša kulturna dela se pričlanjajo najrajši na dan sv. Save. Tako n. pr. je bila osnovana l. 1826 na dan sv. Save v Pešti Matica Srpska.

Od drugega desetletja XIX. veka se smatra sv. Sava za zaščitnika srbskih šol, in sicer so ga smatrali za takega najprej vojvodinske šole. V Srbiji je izšla 2. januarja 1840 naredba, s katero je sv. Sava proglašena za šolskega patrona.

V teku XIX. veka se je razvil dan sv. Save v velik narodni praznik, ki se svečano slavi v vseh srbskih pokrajinah, zlasti v šolah. Slavnost obstoji iz predavanja, deklaracij, iger, pevskih in glasbenih točk. Za domačinske naprosilje bogatega očeta enega izmed učencev. Ta ne skrbi le za pogostitev gostov, ampak običje in obuje večkrat po nekaj desetih revnih dijakov. Razdele se tudi razne nagrade.

Kako globoko je ukoreninjen med srbskim narodom kult sv. Save, naj nam izpriča ta dogodek: ko sem služil l. 1924 v prosvetnem ministrstvu, mi je prinesla kmečka žena zlato uro, ki jo je dotleju čuvala kot spomin na svojega v svetovni vojni padlega moža. Prosila me je, naj bi se izročila ura na svetosavski proslavi kake-mu revnemu visokošolcu. To se je tudi zgodilo.

Spomik sv. Save se slavi tudi v naših šolah, kar je prav, ker je narodno in prosvetiteljsko delo sv. Save tako veliko, da zasluži tudi spoštovanje naše mladine. Naše svetosavske proslave pa naj bi se ne vršile tako površno in nepristržno kakor se. Da so res nepristržne, čuti predvsem tisti, ki je prisostvoval kdaj taki proslavi na kaki srbski šoli. Kaka iskrenost, koliko navdušenja in kaka povezanost vlada tu med šolo (učenci in učitelji) ter domom!

Pa tudi današnje politične prilike nas opominjajo, da si oživimo spomin na napore Stevana Nemanje in njegovega sina Rasta (sv. Sava) za ustvaritev, ohranitev in utrditve države in cerkvene nezavisnosti svoje zemlje. Sv. Sava je tvorec srbskega nacionalizma, čigar zastava je stoletja visoko papolala v bojih za narodovo svobodo. K spoznanju, da ni mogoč obstoj in prosper obnove naroda brez nacionalno požrtvovalnih borcev in delavcev, pa je treba voditi mladino ob vsaki priliki.

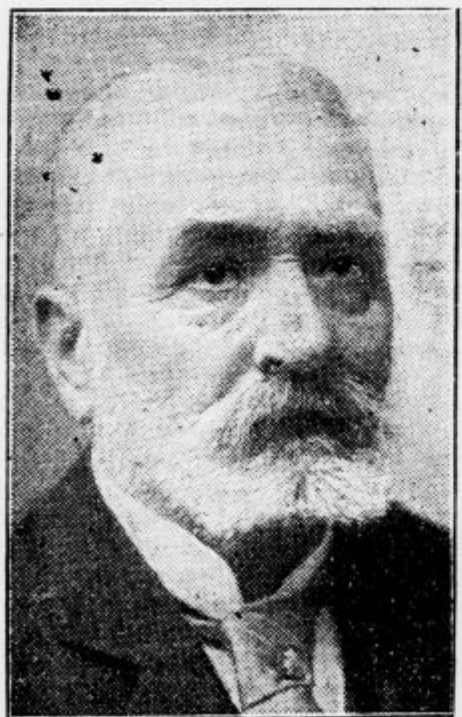
Materialno težka današnjica kliče že sama, da se naj bi ob stičnih šolskih praznikih tudi pri nas odprla dobra srca. Kulture ne izpričuje samo duhovni in gospodarski napredek, ampak tudi ljubezen do bližnjega. J. L.

PIONIR SLOVENSKO-SRBSKIH STIKOV

Univ. prof. dr. Niko Zupančič je objavil v znanstvenem časopisu »Etnolog« in v posebnem podatku mladostne spomine inženirja Boštjana Roša (1839—1917). Ti spomini so vsakako prav zanimiv dokument in ob njih znova obžalujemo, da je pri nas Slovincih tako malo ljudi napisalo spomine. V spomnih niso ohranjene samo premmne osebnosti izkušnje, marveč tudi obilo gradiva za razumevanje neke dobe našega narodnega življenja.

Boštjan Roš je bil po rodu iz Hrastnika pri Zidanem mostu. V času, ko je kot kmečki deček pasel krave, so začeli mimo njegovega domačega kraja graditi Južno železnico. Že to je bilo za krajevne razmere prelomnega pomena. Roš nam pripoveduje v svojih spomnih, kakšno je bilo življenje v hrastniški in trboveljski dolini pred graditvijo železnice in v času, ko se prebivalstvu teh krajev še sanjalo ni, da bodo tu nekoč veliki premmgovni revirji in tovarne. V manj kot enem stoletju se je silka teh krajev popolnoma spremenila. Boštjan Roš je še imel prilliko spoznati razmere v tistih patriarhalnih časih, ko je bilo v Hrastniku in Trbovljah, tam, kjer žive sedaj tisoči ljudi, samo nekaj samotnih kmetij, katerih prebivalci niso nič poznali sveta in so živeli samo za trdo delo na svoji grudi. Roš se je rodil še v času, ko so bili kmetje tlačani. Živel je dovolj dolgo, da je videl vse ogromni napredek hrastniške in trboveljske doline. V svojih spomnih nam pripoveduje, kako skromno so živeli stari Trboveljčani, kako so se njihovi fantje skrivali pred vojaščinom, kako se je razvijalo na Savi brodarstvo, kako so se tedanj ljudje zemlil in morili in razne dogodke iz mladosti v zavodnjaki dolini, kakor se je nekoč imenoval njegov domači kraj. Posebno slikovito opisuje Boštjan Roš tisti, za samotno dolino tako mogočni nemir, ki so ga zanesli vanjo tisoči železniških delavcev, ko so začeli spomladi leta 1847, graditi železnico. Zgraditev železnice ni prinesla samo spremembe, ki jo ustvarja vsako novo prometno sredstvo, marveč je povzdignila tudi blagostanje domačega prebivalstva z velikimi zaslužki, ki so se nudili pri graditvi železnice. Tudi v Roševi domači hiši so nastopile znatne spremembe, saj so se otresli dolgovi, odprli gostilno in povečali imetje.

Nadaljnji del Roševih mladostnih spominov se tiče drugega važnega činitelja, ki je imel morda še večji vpliv na spremembo ljudskega življenja v Zavodnjaki dolini. Pisec pripoveduje, da je bil premmgovni domačim ljudem že od nekdaj dobro znan, vendar se ni zanj nihče zmenil, ker je bilo povsod dosti drv. Roš opisuje, kako je potle, ko je bil njegov domači kraj preko Južne železnice zvezan s svetom, napredovalo odkrivanje premmgovnih ležišč in

Ing. Boštjan Roš

DOGODKI PRETEKLEGA TEDNA

Na diplomatskem in političnem področju smo v preteklem tednu zabeležili nekaj pomembnejših dogodkov, ki so bili predmet živahnih komentarjev. Na prvem mestu mislimo tu na sestanek med Hitlerjem in Mussolinijem 20. t. m., ki je še enkrat sprožil val ubiganj o pripravljajočem se nemškem posegu v razvoj dogodkov, v kolikor se mednarodnim opazovalcem zdi, da se mora Nemčija za to čim prej odločiti.

Zanimanje za ameriško politiko ves ta čas ni popustilo. Prezident Roosevelt je 20. t. m. form. prevzel posej v svoji tretji predsedniški dobi. Republikanski prvak Willkie, Rooseveltov protikandidat pri predsedniških volitvah, je 22. t. m. odpoval v Anglijo. Roosevelt ma je dal na pot posebno pripravilo in poslanico za Churchilla. Medtem je prisel v Ameriko tudi novi angleški veleposlanik v Washingtonu lord Halifax, bivši angleški zunanji minister, ki mu je prišel sam Roosevelt naproti. Ameriška diplomacija je kazala v preteklem tednu zanimanje tudi za Rusijo. Splošno pozornost je zbudilo čeststvo, da je ameriška vlada ukinila prepoved izvoza vojnega materiala v Rusijo. V Sofiji in v Beogradu pa se je mudil pretekli dni Rooseveltov zaupnik za bližnji vzhod polkovnik Donovan.

Bolgarija je pretekli teden stopila nekoliko v ozadje. Razen Donovanovega obiska v Sofiji je zbudila pozornost izjava prvakov bivših političnih strank, ki so se v posebnem proglasu na bolgarski narod z vso odločnostjo izrekli za mir in strogo nevtiralnost svoje domovine. V petek 24. t. m. smo se spomnili četrte obletnice pakta o večnem prijateljstvu med našo državo in Bolgarijo. Ob tej priliki sta zunanja ministra obeh bratskih držav podala tople izjave za tisk, izmenjala pa sta si tudi prisrčne brzojavke.

Bolj ko Bolgarija pa je bila pretekli dni predmet pozornosti Rumunijca, kjer je 21. t. m. izbruhnila huda notranja kriza. Že preteklo soboto je bil izvršen atentat na nemškega majorja Döringca v Bukaresti. Notranji minister Petrovicescu je bil odstavljen in zamenjal je je poveljnik Bukareste general Popescu. Atentat na nem-

kopanje, te zlasti še danes tako važne snovi, ki je toliko prispevala k tehničnemu napredku našega časa.

Gradnja hrastniške železnice je bila za mladega, nadarjenega Boštjana usodnega pomena. Vsak dan je videl inženirja, ki so s svetlim in skrivnostnim instrumentom merili smer in višino železniški prog. Inženirja je vsak brez ugovora ubogal in njegovo zapoved nemudoma izvršil. »Zame ni bilo večjega gospoda od inženirja«, piše Roš, »on je bil v mojih očeh polbog«. Večkrat se je vpraševal, ali ne bi mogel tudi on postati inženir. Ta želja ga posej ni več zapustila in ni miroval, dokler se mu ni uresničila. Tako je bil Boštjan Roš eden redkih kmečkih fantov, ki niso imeli, kakor je bilo v tistih časih pri nas splošno v navadi, pred očmi ideal duhovnika kot največjega gospoda. Rošev ideal je bil inženir, graditelj, torej pravi konstruktivni človek devetnajstega stoletja. V svojih nadaljnjih spomnih nam opisuje Roš šolsko dobo v Celju, kjer si je uril duha v ondodni normalni šoli leta 1850, nadalje študij na ljubljanski nižji realki, ki je bila takrat še v povojih in ni izbirala ne profesorjev, ne učencev. Realka je bila v obeh tedanjih ljudi taka šola, da je župnik Roševoga domačega kraja, ko je bil izvedel, da je Boštjan na skrivaj prestopil iz gimnazije v realko, z obžalovanjem vzkliknil: čes, kakšna škoda, da ne bo deček dalje študiral. Mladi Boštjan pa je šel vztrajno po svoji poti. Iz Ljubljane se je preselil v Gradec, kjer je obiskoval tamošnjo višjo realko; tu sta mu bila za profesorja med drugimi dva rodoljubna Slovence: dr. Jožef Muršec za verouk in dr. Raziag za slovenski jezik. Prizadevni mladenič je imel dovolj odločnosti in vztrajnosti, da si je sam, dostikrat brez podpore staršev krčil pot v življenje. Tak primer pri starejši slovenski inteligenci niso bili redki, marveč skoraj že normalni. Pri tem nehote mislimo, koliko store dandanes slovenski starši iz meščanskih slojev za svoje otroke, in kako klavni so dostikrat uspehi, morda prav zaradi tega, ker so otroci preveč razvajeni, zato pa premale vztrajni, energični in vestni.

Boštjan Roš je nato študiral na Dunaju tehniko in dosegel zaželjeni cilj: postal je inženjer. Z opisom dunajskih visokošolskih let se končujejo njegovi spomini. O Roševem nadaljnjem življenju in delu izve mo iz uvoda, ki ga je pisal dr. N. Zupančič in ki je objavljen tudi v francoskem prevodu. Roš je že kot visokošolec na Dunaju navdušil za ilirsko (jugoslovensko) misel. To je pozneje poleg osebnih motivov odločilo, da se je naselil v Srbijo, kjer si je ustvaril svoj dom in kjer je umrl v dneh okupacije, na predvečer uresničenja njegovega mladostnega ideala — jugoslovenskega edinstva in svobode. Inž. Roš je bil nekaj let v službi avstrijskih deželnih železnic in udeležen pri gradnji raznih prog, nato je postal samostojni podjetnik. Kot civilni inženir je deloval 4 leta tudi v Zagrebu. Okrog leta 1881, se je naselil v Beogradu, kjer je prestopil v pravoslavje in se oženil z Antonijo, rojeno Štrukelj in Ljubljane. V tedanji Srbiji je kmalu zavzel ugledni položaj. Političnega življenja se ni udeleževal, vendar je bil v prijatelj-

PETROLEJA NI
 pa vendar krasta in
 prazna svetloba!

»LILIPUT« SVETILKO
 80 SVEČAM!

1 liter spirita rozi 22 uri
 Svetilka tehnične popolnosti
 brez kompiranih vijakov
 kot pri podobnih svetilkah.
 Dokler traja zaloga
 je cena din 295.— s kom-
 pletnim priborom.

Varujte se za blod:
 Ni podobnega fabrika za
 to ceno in s to kakovostjo
 svetlobe.

PETRO-LUX K. D., ZA-
 GREB, RADISINA UL. 9.
 Prospekti brezplačno
 in franko! Tel. 72-60.
 Iščemo agente zastopnike in
 preprodajalce!

skih stikov z mnogimi vodilnimi politiki, zlasti še v Nikolom Pašićem. Rošev dom so dolga leta obiskovali mnogi slovenski rojaki, ki so prihajali v Beograd. Kot beograjski meščan je mnogo storil za olepšanje prestolnice. Imel je tudi dragoceno numizmatično zbirko in zbirko grškega posodja.

Tako je živel v Beogradu kot premožen in splošno spoštovan beograjski meščan. Izmed njegovih sinov je posebno znan Mirko, ki je vseučiliški profesor v Curihu in znamenit strokovnjak v tehnik. Boštjan Roš je umrl v najtežjih urah svetovne vojne 31. decembra 1917. Iz spominov, ki jih je pisal v slovenskem jeziku, je videti, da so nastali okrog leta 1912. Popolnoma pravilno je, da je sedaj njegov mlajši prijatelj dr. N. Zupančič izdal mladostne spomine tega pionirja slovensko-srbskih stikov, moža, ki je že dolgo pred osvobođenjem častno zastopal med Srbi slovensko ime. Spomini Boštjana Roša pa bi bili še bolj užilni, če bi kdo popravil njihov jezik in slog. Vsekako pa močno motijo številne tiskovne napake. Opremljeni so z nekaterimi slikami.

Bolgarske reke

Malo je rek v Evropi, ki bi bile po svoji lepoti enake bolgarski reki Kamčiji; malo je rek, ki bi kdaj popile toliko človeške krvi, kakor jo je popila bolgarska reka Marica in malo je morskih obal, ki bi se v svojo divjo lepoto lahko merile z obalo, na kateri si je bolgarski kralj postavil svojo poletno rezidenco in kjer se kilometre in kilometre daleč razprostira zlato žolti pesek, dokler se v daljavi, kakor skozi gost pajčolan ne prikažejo obrisi prvega rumunskega naselja. Lazurni breg, ki pravijo Bolgari...

V dolžini 398,2 km obliava Bolgarijo na vzhodu Črno morje. Svetovni potniki, obiskovalci letovišč, poznajo peščene plaže Varne, kraljice Črnege morja.

Manjše od Varne, bolj neurejeno, a skoraj bogatejša po naravnih lepotah je drugo večje pristanišče na Črnem morju — Burgas, ki velja kot pristanišče za Južno Bolgarijo, medtem ko je Varna pristanišče za Severno Bolgarijo. Vzdolž črnomske obale se razen teh dveh nahaja še kakih deset manjših luk.

Na severu Bolgarije vali svoje mogočne vode D o n a v a, ki teče na bolgarskem ozemlju v dolžini 471,3 km. Tu se nahajata glavni pristanišči Ruse in Lom. V poletnih mesecih se na valovih Donave prijetno pozibavajo izletniške ladje in potniki, namenjeni proti Silistriji, občudujejo modrino vode, ki je enaka modrini neba.

Notranjost Bolgarije je dovolj bogata na rekah, ki se izlivajo deloma v Dunavo, deloma v Črno, deloma pa v Belo morje.

Najbogatejša na vodi je Kamčija, dolga 24,4 km in široka do 50 m. Kamčija je na prvem mestu med onimi naravnimi lepotami, ki si jih letoviščarji Varne na vsak način ogledajo. Bradati ribiči, po rodu Rusi, člani posebne verske sekte, nekoč izgnani iz Rusije, so si tu ob izlivu Kamčije v Črno morje postavili ribiške kočice in se poleg ribolova v glavnem

Bolgarija in Nemčija

Sofijski vladni list »Dnes« je objavil te dni uvodnik vladnega poslanca Sotira Janeva o bolgarsko-nemških odnosih. Med drugim izjavja pisec:

»Duhovno zblizanje med Bolgari in Nemci izvira dejansko še iz njihovega bratstva v orožju v svetovni vojni. Vojaki obeh narodov so se borili na boljših skupaj, skupaj so se borili in skupaj podlegli. Junastvo je zabilisalo razlike in jeziku in vzbudilo vzajemno spoštovanje, kakršnega si vedno dajejo junaki. Takšno vzajemno spoštovanje je na primer tudi med Bolgari in Srbi.

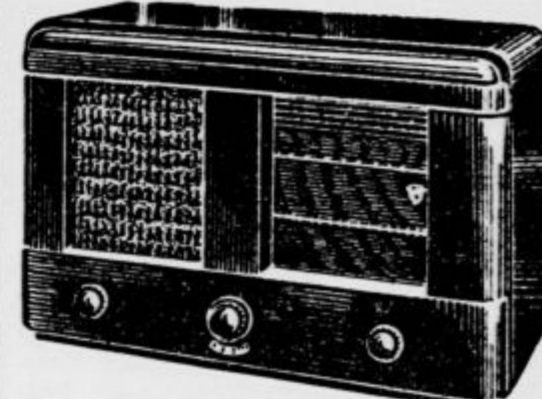
Skupna usoda narodov, ki so izgubili vojno leta 1918, je imela za posledico skupno trpljenje, vodila pa je tudi k skupnim pripravam za upor proti krivicam in nasilju mirovnih pogodb. Več ko 20 let je bil revizionizem za Nemce in Bolgare zadeva naroda. Po vojni ni Nemčija nikdar prenehala vzpodbujati Bolgarov v njihovih nadah. Odkar pa je Nemčija prevzela vodstvo dogodkov v svoje roke, je postalo nemško prijateljstvo za Bolgarijo še bolj realno in plodovito.

Kdo na primer ne ve, da se Bolgarija samo zato ni pridružila Balkanski zvezi, ki nam v ostalem ni ničesar nudila, ker je bila za našim odporom prijateljska Nemčija? Komu, ako ne Nemčiji, moramo biti hvaležni za vse olajšave v naši zunanji trgovini?

Ob izbruhu sedanje vojne v septembru 1939 je naša nevtiralnost zagotovila mir na Balkanu. Toda kdo, ako ne Nemčija in Italija, je zadrževal izbruh sovražnosti proti našemu revizionizmu, čeprav je ta

Zena je ona, ki določa okus in kulturo svojega časa. Za sodoben dom si izbere

4-ELEKTRONSKI SUPER SPREJEMNIK

ORION RADIO 150

RADIO d. z. o. z., LJUBLJANA, Miklošičeva c. 7.

RADIOVAL LJUBLJANA, Dalmatinova ul. 13.

ANTUN BREMEC, CELJE, Miklošičeva ul. 2.

L. LUSICKY, MARIBOR, Koroška c. 11.

preživljajo s prevažanjem izletnikov po bajno lepi reki, ki teče tu sredi pragozita in se odlikuje z bujno eksočično vegetacijo.

Najdaljša bolgarska reka je Isker, pritok Donave, dolga 400,7 km, široka do 75 m. Po njem so se stari Rimljani, ko so bili še gospodarji Balkana, prevažali s posebnimi, majhnimi in lahkiimi čolni.

Druga po dolžini je reka O s a m, tudi pritok Donave, dolga 332,6 km ter široka 30 m. Z globino 4 metrov se odlikuje reka Jantra, dolga 270,9 km, široka pa do 75 m. Izliva se v Donavo.

Bolgarska narodna reka »Marica okvaljena«, kakor poje himna, teče na bolgarskih tleh v dolžini 338,9 km. Široka je do 60 m, ponekod celo do 150 m. Vse navedene reke lahko postanejo na enem delu svojega toka plodne.

bil miroljuben? Vojna v Evropi je dvignila ugled nemških oboroženih sil, toda ona se še ni končala. Se vedno divja v Sredozemlju in njeni plameni ližejo tudi Balkan. Bolgarija čaka »s puško ob nogi« in vztrajno brani svoje pozicije, pripravljena, da brani s krvjo svojo neodvisnost. Bolgari so ponosni in čutijo se varne, ker stoji za Bolgarijo močan prijatelj. In kdo nam je, ako ne Nemčija, preskrbel zopetno oborožitev naše vojske, ki je glavni steber države?

Kakšno so bile napram tem prijateljskim dokazom z nemške strani z naše strani žrtve tretjemu rajhu? Nemci niso zahtevali, da naj si izposodimo etikeo narodnega socializma. Oni se ne vmešujejo v naše notranje politično življenje. Oni niso ničesar zahtevali od nas, kar bi ne bilo v skladu z našo suvereniteto. Oni doslej tudi niso zahtevali od nas, da bi se zapletli v vojno. Oni celo vztrajajo pri tem, naj posvetimo svojo gospodarsko delavnost balkanski vzajemnosti. Njim in Italiji se moramo končno zahvaliti, da smo dobili Dobružo, ne da bi zaradi tega hoteli zmanjšati moralno podporo sovjetov. Nemci se končno izrekajo za vse naše ostale — pravilne in zmerne — zahteve. Spričo vsega tega je razumljivo, ako je bolgarsko-nemško prijateljstvo ogromen kapital bolgarske zunanje politike. Ta kapital je tem pomembnejši, ker Nemčija ni niti najmanj ljubosumna zaradi gospodarskega prijateljstva med Bolgarijo in Rusijo, ki ga nasprotno smatra za naravno dopolnilo mirovne fronte od Baltika do Balkana.

Ljudsko štetje na Madžarskem

Glasilo Hlinkove garde na Slovaškem »Gardista« se v svoji zadnji številki bavi z bližnjim ljudskim štetjem na Madžarskem, ki bo izvršeno do srede februarja po stanju dne 1. februarja. »Gardista« navaja posebna določila za izvedbo štetja, ki bo obsegalo tudi vse nove pridobljene pokrajine bivše Češkoslovaške in Rumunske. Obrazec predvideva nič manj kakor 12 narodnosti, ki prihajajo v poštev, in sicer: madžarsko, nemško, slovaško, rumunsko, rusinsko, hrvatsko, srbsko, židovsko, hebrejsko in cigansko; posebne narodnosti tvorijo tudi Bunjevci in Sokci. Navodila glede izpolnitve posameznih rubrik pravijo, da je treba pod zaglavjem »narodnost« navesti ono narodnost, h kateri se posameznik priglaja ali čuti, da k nji pripada. Kot materin jezik pa je treba smatrati oni jezik, ki se posameznik smatra za takega, ki ga najbolje obvlada ali ki v niem najrajši govori.

Izmed narodnostnih manjšin Madžarske so prvi zavzeli stališče Nemci, ki so v svojem glasilu »Deutsche Zeitung« izjavili, da bo nemški Kulturbund na Madžarskem itak izvršil svoje zasebno kontrolno štetje Nemcev in se zaradi tega nikomur ni treba bati, da bi se zaštevni komisariji lahko prisilili, da se izjavi proti svojemu prepričanju. List naglašja, da bo

Grob slikarja Velasqueza

Španska javnost z zanimanjem zasleduje izkopavanje v kriпти cerkve svetega Janeza v Madridu, kjer so leta 1660, v grobnico neke prijateljske družine položili truplo velikega španskega slikarja Velasqueza. Njegove ostanke skušajo sedaj najti. Po dvomesečnem delu so po starih zapiskih izsledili grobnico, v kateri je moral ležati in v njej so našli celo vrsto okostnjakov. Strokovnjaki skušajo sedaj ugotoviti, kateri okostnjak bi bil pravi. Nekaj opore imajo v dejstvu, da je nekoliko dni po Velasquezu umrla tudi njegova žena in so jo pokopali v isti grobnici ob njegovih straneh.

Naše gospodarstvo v lanskem letu

Hranilne vloge so lani nazadovale le pri državnih zavodih

Po najnovjših podatkih študijskega oddelka Narodne banke so znašale 1. decembra preteklega leta vse hranilne vloge pri bankah in samoupravnih hranilnicah 10.306 milijonov din. V primeri s prejšnjim mesecem so nazadovale za 14 milijonov. Navzlic temu so bile 1. decembra hranilne vloge večje nego sredi lanskega leta, ko so 1. junija dosegle najnižje stanje 9.749 milijonov. V primeri s 1. decembrom leta 1939 so bile lani 1. decembra hranilne vloge za 65 milijonov din večje.

V toku zadnjega leta t. j. od 1. decembra 1939 do 1. decembra 1940 so nazadovale le hranilne vloge pri državnih denarnih zavodih, kjer so 1. decembra lanskega leta padle na 1979 milijonov, t. j. za 330 milijonov ali za 14% manj nego pred enim letom. Pri samoupravnih hranilnicah so v istem razdobju hranilne vloge narasle za 278 milijonov ali za 12% na 2688 milijonov, pri zasebnih bankah pa za 117 milijonov ali za 2% na 5688 milijonov.

Znatno zmanjšano število insolventov

Kakor običajno v dobah rastočih cen je tudi lani zabeležila naša statistika insolventov občutno nazadovanje tako pri konkurzih, kakor pri prisilnih poravnava. To velja zlasti za drugo lanskopolletje, ko smo zabeležili v vsej državi le 22 konkurzov (nasproti 50 v istem času prejšnjega leta) in le 13 poravnalnih postopanj (nasproti 127 v drugem polletju 1939). V tem polletju je torej skupno število insolventov padlo na 35 nasproti 177 v ustrežajočem razdobju prejšnjega leta. V zadnjih letih se je število insolventov gibalo takole:

konkurz	pr. poravnave	skupaj
1936.	138	354
1937.	135	328
1938.	102	285
1939.	127	358
1940.	52	130

Skupno število insolventov, ki je znašalo v letu 1939, še 358 je lani padlo na 130. Kako majhno je sedanje število insolventov nam kaže primerjava z leti najhujše gospodarske krize, ko smo imeli na primer leta 1931, 1933 insolventov (534 konkurzov in 829 poravnalnih postopanj), leta 1932. pa celo 1872 insolventov (726 konkurzov in 1146 poravnalnih postopanj).

Navodila za izdajanje nakaznic za kruh in moko

Kdor ima več pšenice in moke, kakor bi mu pripadalo za en mesec nima pravice do krušne karte

Z naredbo o nakaznicah za kruh in moko je ban pooblastil Banovinski prehranjevalni zavod (Prevod), da odredi, katera količina zalog pri zasebnikih ne bo ovirala izdaje nakaznic. Sedaj je Prevod poslal mestnim in občinskim prehranjevalnim uradom naslednja navodila v zvezi z razdeljevanjem krušnih kart, iz katerih pomenoma naslednje:

1. Kdor ima toliko pšenice in pšenične moke v zalogi, kolikor mu je za en mesec pripada, nima pravice do krušne karte.
2. Prvenstveno se izdajajo nakaznice za kruh ali moko rodbinam, ki nimajo nobene zemlje, ali pa tako malo zemlje, da se od te zemlje ne plačuje državni zemljiški davek.
3. Povsem izločijo se rodbine, ki imajo taka posestva, da njih člani navadno ne hodijo na dno in v obrtne ali kmetijske obrate, ker imajo rodbinski člani doma delo in kruh. Taka posestva so označena z označbo »pol grunt«. Ker ta izraz ni povsod znan, pojasnjujemo to še z zgornjo splošno smernico, ki se s tem, da dajejo v Sloveniji v najrodovitejših dolinah že posestva v izmeri 2 ha orne zemlje povprečni petčlanski rodbini delo in kruh. V manj rodovitnih legah se mora dvigniti ta izmera na 2 1/2 in 2 1/2 ha, v suhih kraških predelih in v visokih planinah pa celo na 3 1/2 ha. Poleg izmere zemlje je upoštevati še velikost rodbine in morebitne posebne kulture zemljišča (hmelj in podobno).
4. Pri rodbinah, ki ne spadajo ne v skupino 1. ne v skupino 2., postopajo občinski prehranjevalni uradi po svojem preudarku, vendar naj izdajajo krušne karte le rodbinam, ki nimajo niti enomesečne zaloge pšenice.
5. Pri ocenjevanju potrebnosti se bodo

Znatno zmanjšan promet v državnih papirjih

Po podatkih Narodne banke je znašal lani skupni promet na vseh treh deviznih in efektivnih borzih v naši državi 4.64 milijarde din nasproti 4.11 in 4.01 milijarde din v prejšnjih dveh letih. Promet na beograjski borzi se je dvignil na 2.18 milijarde din (prejšnji dve leti 1.88 odnosno 1.68), promet na zagrebški borzi je dosegel 1.85 milijarde din (1.64 odnosno 1.73) promet na ljubljanski borzi pa 0.61 milijarde din (0.52 odnosno 0.40).

To povečanje borznega prometa v zadnjih letih pa je pripisati zgolj naraslemu deviznemu prometu, kajti promet v državnih papirjih je občutno nazadovale. Leta 1938 je znašal na jugoslovenskih borzih celotni promet v državnih papirjih še 469 milijonov din, predlanskim 366 milijonov, lani pa komaj 160 milijonov. Le v manjši meri se je povečal promet v delnicah, in sicer na 39 milijonov nasproti 32 in 27 milijonov v prejšnjih dveh letih.

Preko 2 milijona natovorjenih vagonov

Po najnovjših podatkih je število naših železniških natovorjenih vagonov v novem letu sicer zaostajalo v primeri z oktobrom, vendar je bilo večje nego pred enim letom. Kakor je znano, se je število natovorjenih vagonov v oktobru povzpelo na rekordno višino 203.445 nasproti 198.339 v oktobru prejšnjega leta. V novembru pa je bilo natovorjenih 187.351 vagonov nasproti 178.836 vagonov v istem mesecu prejšnjega leta.

Ze v 11 mesecih lanskega leta je število natovorjenih vagonov doseglo 1.854.000 to je več nego znaša skupno število natovorjenih vagonov za vse prejšnje leto. Pri tem je treba upoštevati, da je bil že leta 1939 železniški promet zaradi rastoče prerasmeritve izvoza na suhozemeljsko pot znatno večji nego v prejšnjih letih. V letih krize se je število natovorjenih vagonov gibalo le na višini okrog 1.4 milijona vagonov (leta 1938. je bilo natovorjenih komaj 1.378.000 vagonov). Za vse preteklo leto pa je računati, da bo število natovorjenih vagonov preokoli 2 milijona. To je mnogo več nego v konjunkturam letu 1929, ko je bilo ob izredno naraslem prometu natovorjenih le 1.7 milijona vagonov.

uporabljala stroga merila. Zaloge pšenične moke so tako majhne, da bi postalo nujno potrebno, da bi se morale predvidene kvote na osebo zmanjšati, če bi se krog upravičencev brez potrebe preveč razširil. Danes pšenične moke ne morejo in ne smejo dobiti od Prevoda vsi tisti, ki so pridelali doma toliko pšenice, kolikor jo običajno potrebujejo, saj bo treba znižati pri vsem prebivalstvu v banovini potrošnjo na polovico normalne potrošnje. Ta primanjkljaj bo treba nadomestiti pač z večjo porabo koruzne moke in krompirja.

6. Ni hče ne sme dobiti nakaznice za kruh ali moko prej, dokler njegov družinski glavar ni izpolnil in podpisal pisane prošnje za dodelitev nakaznice z izjavo o posebnih razmerah in zalogah. Obrazce teh izjav so prejeli prehranjevalni uradi z nakaznicami za kruh in moko. Šele na podlagi pravilno izpolnjene izjave bo občinski preskrbovalni urad odločil, ali se bo prosilcu nakaznica dodelila in počenost od katerega meseca. Izpolnjene izjave hranilni občinski preskrbovalni urad kot dokazilo, da so bile nakaznice za kruh ali moko pravilno razdeljene, in kot dokazilo o pravilni prijavi zalog. »Prevod« bo zahteval te izjave v vseh primerih in v pogled, kjer se mu bo zdelo to zaradi kontrole potrebno.

7. Vsak sme dobiti krušno karto le preko stanodajalca, ne pa preko delodajalca. Občinski preskrbovalni uradi bodo delili potrošnikom nakaznice za kruh in moko bodisi sami ali pa — zlasti v večjih občinah — preko trgovcev.

8. Za sedaj se dele vsem odraslim delavcem brez razlike le nakaznice za 4 kg moke. Šele kasneje se bodo izdale za kategorijo težkih delavcev dodatne krušne karte po 1 kg na mesec.

apremenjan pa je ostal saldo naših klirinških terjatev v francoskih kolonijah.

Gospodarske vesti

— Urad za oskrbo banovine Hrvatske. Ban dr. Subašić je v naredbo ustanovil urad za oskrbo banovine Hrvatske kot samostojnega oddelka pri oddelku za obrt, industrijo in trgovino. Ta urad bo vršil vse posle v zvezi z oskrbo prebivalstva v živili in z raciniranjem živil, nadziral bo vse aprovizacijske ustanove in prisilni odkup živil.

— Razstava ruskega gospodarstva na beograjskem velesajmu. Letošnjega pomladnega velesajma v Beogradu se bo udeležila tudi Sovjetska Rusija s kolektivno razstavo ruskega gospodarstva. Trgovinsko predstavništvo Sovjetske Rusije je najelo cel paviljon in še veliko odprto površino, za bodoče razstave pa namerava zgraditi poseben reprezentativen razstavni paviljon.

— Nered v aprovizaciji. K članku pod gornjim naslovom smo prejeli od zaupnika delavstva tvornice Tekstilindusa naslednji dopis: Več kranjskih podjetij je v zadnjem času razdelilo med svoje službenice razna živila, med temi tudi moko. Eno teh podjetij pa je na željo delavstva nabavilo potrebna živila in jih takoj zročilo delavcem oz. njihovim zaupnikom. ki so jih tudi razdelili. Pri tem so upoštevali število družinskih članov prav tako kakor tudi že pri prejšnjih razdelitvah v preteklem letu. Ni hče se ne more pritoževati, če je ubog delavec enkrat prišel po ceni do potrebne kruha (kilogram bele moke je stal namreč 4.70 din). Oni, ki jim ni bila dana ta možnost na se ne ležijo in naj privoščijo rezežu v teh težkih časih vsaj malo olajšanja. Kakor že omenjeno, se je delitev moke vršila po številu družinskih članov. Pravico do moke je imel torej vsakdo, ki je služben v podjetju, da na lano malo več ali malo manj: če bi imel zadosti ne bi hotel v tovarno Občinski prehranjevalni uradi pa bodo imeli toliko manj dela in skrbi kot tem delavcem ne bo treba deliti kart, dokler bodo imeli zaloge. Če pa te kdo izmed onih, ki so moko prejeli to moko prodal bo imel očaj sam največjo škodo. Podjetju ki je ustrezno prošnji delavstva in založilo potrebni denar za nabavo najpotrebnejših živil, gre priznati in ni na mestu stvar prikazati v napačni luči.

— Promet s surovimi kožami. Od Združenja mesarjev in klobasičarjev v Ljubljani smo prejeli dopis, iz katerega pomenoma naslednje: Osrednji odtok trgovcev s surovimi kožami se zavzema za to, da bi se trgovina s surovimi kožami postala pod zakonsko zaščito v tem pravcu, da bi ključnice vodile evidenco surovih kož. Mesarji se taki nameri upirajo in ne morejo dopustiti, da bi trgovci s surovimi kožami, četudi le posredno, izvajali kontrolo nad mesarsko obrtjo. Tudi mesarji morajo skrbeti za svojo bodočnost ter se prilagoditi novim potrebam gospodarskega življenja. V zvezi z ukrepi, ki se tičejo prometa s surovimi kožami je zato potrebno, da se prej zaslišijo organizacije mesarjev. Vedeti je treba, da trgovci s kožami že itak dikirajo cene kožam in je mnogo mesarskih mojstrov, ki so izpostavljeni izkoriščanju nekaterih trdki za nakup surovih kož. Trgovci s surovimi kožami trdijo, da ob maksimiranju cen kožam ni bila zaščitena zakonita trgovina, češ da ni dovolj strojeno z odmero »pičlega« trgovčevega zaslužka; zaradi pomankljanja te zaščite, da je nastala zmeda, ki jo v splošno škodo izkoriščajo nekateri mesarji, ko kože zaklane živine sami solijo. Znano je, da se mesarski mojstri iz dneva v dan ob trdem telesnem naporu trudijo in garajo, šestokrat žal le za svoj skromni eksistenčni obstoj. Na drugi strani pa je znano, da mnogi trgovci s surovimi kožami ob veliko manjši režiji pogosto zaslužijo ogromne vsote, čeprav le prekupčujejo. Tisti pa, ki trdo delajo od ranega jutra v pozno noč in zmrzujejo, da si zaslužijo vsakdanji kruh v mesnici in na trgu, so prikrajšani. Cene surovim kožam so maksimirane tako nizko, da so komaj krite režije. Pri tem pa se cena usnuju dviga iz dneva v dan tako, da je dosegla danes že 6 kratni znesek maksimirane cene za surovo kožo. Stara generacija mesarjev tudi ne pomni, da bi bile cene vsem kožam enake. Vprašanje maksimiranja cen surovim kožam in druga vprašanja, ki danes zadevajo mesarsko stroko, so življenjskega pomena za obstoj in normalizacijo razmer v tej stroki. V interesu splošnosti pa je, da se živilska stroka mesarjev in klobasičarjev zaščiti stroka, da bodo izdani ukrepi pravični za vse, ne pa v škodo obrti.

Ljubljanski trg

Ves pretekli teden, odkar je nastopila odjuga, je živilski trg zopet bolj založen. V soboto je bilo sprito visokega datuma toliko živil na prodaj, da smo se čudili. Zapolzene zelenjadnice so zložile svoje kosare kar po tleh med kupi snega, ker ni bilo pripravljeno dovolj tržnih mizic. V obliči je bilo na prodaj posebno zelenjave, rdečega radliča, spinacea, endivije, največ pa motovilca po 2 din merico. Vse hvale vreden ukrep mestnega tržnega nadzodstva, da se uvede pri vsem blagu, ki se je do sedaj merilo na litre in uvede prodaja na težo, pozdravljajo posebno gospodinjice, saj so se leta borile za to. Tudi prodajalke niso to novost sprejele z odporom, saj bodo prodale svoje blago hitreje in brez prekanja. Domača zelenjava, merjena na merico, je dosti dražja kakor uvožena, ki se prodaja na težo. V začetku bo treba premagati nekaj težav, največ zaradi nakupa novih dragih tehnic, toda s dobro voljo in vztrajnostjo bo kmalu zavladal red. Kljub temu, da je nakup malih mletskih izdelkov na hiter dražji kakor na težo, se gospodinjice poskušajo tega nakupa predvsem zato, ker so sigurne, da bodo postržene vedno s svežim blagom.

Med zelenjavo smo opazili sočno zeleno kreso ali bobovnik, ki raste ob potokih. Cena 2 din za merico pa je previsoka, zato je kmetica ni mogla hitro prodati. Na prodaj je bilo več krompirja kakor običajno, po 2 din kg. Na kmečkem perutninskem trgu je bila velika gneča. Cene perutnine so bile običajne še več je bilo na prodaj jaje po 1.75, do 2 din komad. Kuhano meslo prodajajo kmetice po 40 din kg, nekatere tudi ceneje. Surovo meslo se dobi že od 80 din naprej. Seveda ni manjkalo ribnih raznih vrst, ki pa je tudi nekoliko cenejši, odkar ga prodaja mestna aprovizacija po 5 din. Mesarji na trgu nudijo poleg vseh vrst mesa tudi perutnino in divje zajce. Narodno je, da je treba zajca šele odneti in osnažiti. Tudi markatara gospodinja želi je kos zajca in ne celega. Z dograditvijo nove

mesarske tržnice se nam obeta tudi poseben oddelek, kjer bo proti mali odškodnini na uslugo klavca, ki bo na željo, perutnino tudi oskubil in osnažil, dri in očistil zajce in sploh male živali.

Stalne prodajalke s zelenjave in sadja nas zalagajo vso zimo s karfioljo. Cena za sedajni čas ni pretirana, po 10 din kg. Endivijo prodajajo po 10 din kg. Ljume in pomaranče so se zadnji teden nekoliko pocenile. Orehova jedra se obdržala svojo izredno visoko ceno 42 do 48 din.

Proti pričakovanju se ribe še naprej slabo prodajajo. Rečni rib je malo, toda tudi morskih rib je letos mnogo manj kakor prejšnjega leta. V petek so prodajali sardelice, ki so vedno najcenejše, po 16 din kg, v soboto pa jih je bilo okrog desete ure še dovolj na prodaj po 10 din kg.

BELEŽKE

Dr. Fran Kulovec imenovan za ministra

Agencija Avala poroča: »V imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov sta na predlog predsednika ministrskega sveta in zastopnika notranjega ministra postavljena za ministra brez listnice dr. Fran Kulovec, minister v pokloju in senator; prosvetnega ministra dr. Miha Krek, dosedanji minister brez listnice in zastopnik prosvetnega ministra.

Odložena rekonstrukcija vlade

Imenovanje g. dr. Frana Kulovca za ministra brez portfelja in g. dr. Miha Kreka za prosvetnega ministra, katerega funkcije je kot zastopnik opravljal že doslej po smrti dr. Korošca, ne znači rekonstrukcije vlade v pravem smislu, temveč bolj njeno izpopolnitev. Pač pa izhaja iz tega imenovanja, enako kakor iz v začetku tedna izvedena imenovanja dr. Milana Protića za ministra prehrane, da je toliko časa tudi v vladnih glasilih napovedovana rekonstrukcija vlade z večjimi spremembami v njenem sestavu zopet odložen. Vzroki za to odložitev javnosti niso znani. Vsekakor je treba smatrati, da pri posvetovanjih, ki so bila zadnjih štirinajst dni v Beogradu, niso mogli najti osnove za tako razširjenje vlade, ki bi v skladu z ljudskim razpoloženjem razdelila odgovornosti v današnjih usodnih časih na širši krog politično odgovornih ljudi. Razni znaki pa kažejo, da se ta stremeljenja nadaljujejo, kar je tudi umevno, saj je želja vsega prebivalstva, naj bi mladi kralji, ki bo že čez dobroga pol leta prevzel državno krmilo, imel ob strani vlado, ki bi predstavljala vse delovne in delazmožne skupine v državi.

Štrigova brez konca in kraja

O vprašanju Štrigove in njene priključitve k banovini Hrvatski se je oglašil sedaj tudi zagrebški »Katoliški list«, ki pravi, da je nastala v tej zadevi paradokсна situacija. Med drugim izjavja:

»Hrvatski ban in zagrebški nadškof sta javno napovedala, da je vprašanje priključitve Štrigove pred rešitvijo. Za to se je odkrilo in javno zavzel tudi kaplan Miklaužič v Štrigovi, ki pa se je zaradi tega znašel pred sodiščem. Mi mislimo, da bi bilo dosti bolj potrebno, če bi poklicali pred sodišče tiste kroge, ki poslovanje čisto hrvatske kraje, kakor sta Štrigova in Safarsko. Če je kdo izzvala plemenski in narodni razdor, potem so bili to ti ljudje, ki so širili slovenstvo po teh krajih. Zato bi morali pred sodišče ti ljudje ne pa kaplan Miklaužič, ki je branil svetleto hrvatske pravice. Skriti činitelji v dravski banovini delajo prav slabe usluge dobrim in bratskim odnosom med Slovenci in Hrvatmi, ko podpirajo in izvajajo protinacionalno odtujevanje medžimskih Hrvatov. Slučaj s Štrigovo je klasičen primer zaslepljenosti, ki bo hudo škodovala interesom slovenskega naroda. Hrvatom ne more nihče jemati tega, kar jim po božjih zakonih pripada.«

Pisanje »Katoliškega lista« je tem bolj zanimivo, ker je list tedensko glasilo takozvanih organiziranih hrvatskih katoličanov, pripadnikov bivše Hrvatske pučke (ljudske) stranke, ki je bila svoje dni tesno povezana s Slovensko ljudsko stranko. Kar pa se tiče zadeve same, moramo reči, da nam je razburjenje gotovih zagrebških krogov težko razumljivo in da se nam zdi mečeno izumetničeno. Vsa poročila, ki prihajajo iz Štrigove, soglašajo v ugotovitvi, da se tamonje domače prebivalstvo prav nič ne vznemirja in ne razburja. Ako bo to prebivalstvo res želelo priti v banovino Hrvatsko, gotovo ne bo v Sloveniji nikogar, ki bi ga hotel pri tem ovirati, kakor smo na drugi strani prepričani, da tudi na Hrvatskem ne bo nobenega trznega človeka, ki bi skušal preprečiti, da se vrnejo v Slovenijo oni slovenski kraji, ki so sedaj priključeni Hrvatski. Prej ali slej se bodo te zadeve uredile v obojestransko zadovoljstvo. Kdor pa jih skuša danes raznetiti v nekatero veliko afero, ta samo dokazuje, da politično ni dovolj zrel in zlasti ne dorasel današnjim usodnim časom.

Pritožbe nemškega glasila za Slovenijo

»Deutsche Nachrichten«, v Zagrebu izhajajoče glasilo Nemcev iz Slovenije, objavlja uvodnik o nedeljskem sestanku delegatov Kulturbunda v Mariboru. Uvodnik nosi naslov »Mi hočemo živeti!« List se pritožuje nad »grenkobami, sovraštvom in nerazumevanjem, s katerimi se je moralo boriti nemstvo v dravski banovini leta in leta. Izmišljale so se različne teorije, da bi nemstvo, ki je v teh krajih domorodno, spozdrazil življenjski živec.« V nedeljo — nadaljuje list — smo zborovali v Mariboru in proslavljali našo narodno misel. Spominjali pa smo se tudi, da je nemstvo v svoji domovini izključeno od nakupa rodne grude, to zato, da bi usahnila naša najboljša korenina. Spominjali smo se tudi, da uživa nemški šolski pouk samo 7 odstotkov naših otrok in še to le na pol. Ko prelistavamo naše statistike, moramo priznati, da so zlasti velike luknje v naših vrstah. Družine brez otrok, ali s malo deca se množijo

Zdravilno delovanje Rogaške mineralne vode:

PREI KATARJU ŽELODCA IN ČREV. Po najuspešnejše v prvi vrsti uporablja izviri Styria. Ta voda omehuva sluz in pospešuje delovanje želodca in črev. Za zdravljenje je treba tri do štirikrat na dan popiti v večkratnih požirkih približno 100 g zgrete vode Styria.

BELEŽKE

v strahovitem številu. To je posledica slabih življenjskih pogojev naših rojakov.

Potek nedeljskega zborovanja je pokazal, da bomo morali opraviti neznanstovo veliko delo, če bomo hoteli zavarovati proces našega nadaljnjega nazadovanja.

„Živel Tobruk!“

Pod tem naslovom objavlja milanski list »Corriere della Sera« komentar k padcu Tobruka, v katerem piše med drugim: »Tobruk je torej izpolnil svojo dolžnost: živel Tobruk in njegovih hrabrih branilci! Njih tušanske žrtve ne bodo zaman. Tobruk bo spet naš čim bo razvoji vojne sojemne položaji, ki je danes za nas neugoden. Tedaj bo naš kakor Bardia in kakor vsi kraji Cirenaike, ki smo jih morali zapustiti spričo nadmožnega sovražnega pritiska. Lahko smo o tem prepričani. Moramo biti prepričani!«

Nemška svarila Nizozemcem

Na Nizozemskem izhajajoči nemški list »Deutsche Zeitung in den Niederlanden« je v zadnjem času napisel več svaril Nizozemcem, ki jim očita, da nočejo razumeti novega časa. V tem smislu so tudi listi v rajhu že večkrat dajali Nizozemcem nasvete. Omenjeni nemški list pa je te dni med drugim zapisal, da vse bivše nizozemske stranke prezirajo sedanjí položaj. List vprašuje v tej zvezi kaj prav za prav Nizozemci se pričakujejo. Nemška zmaga je izven vsakega dvoma. Vojna pa se ne vodi le z orožjem, temveč tudi z novimi idejami, ki so že zdavnaj zajele ves evropski kontinent. Te ideje ustvarjajo nov svet, v katerem bo tudi Nizozemska imela svoje mesto, ki ji bo nudilo vse možnosti razvoja. Ta nova ureditev sveta ne bo čakala na to, da se Nizozemci premislijo. Od njih je odvisno, ali hočejo svojo bodočnost prepustiti usodi ali pri njem ustvarjenju sodelovati.

Angliji se bliža zgodovinska ura

Znani angleški publicist in poslanec Beverly Baxter je o bližnjih dogodkih napisal v listu »Sunday Graphic« naslednja prerokovanja:

»Sovražnik bo poskušal zadeti udarec angleškemu odporu v njegovem središču, to se pravi na angleškem otoku. Proti njemu bo nastopil z množestvenimi dnevnimi napadi, pri katerih se bo poslužil boljših letal kakor jih je doslej uporabljal. Prav tako bodo povečana tudi nočna bombardiranja, vpad pa bo sovražnik poskusil po morju in zraku, zlasti s pomočjo letal. Nemčija bo napadla vse poti, ki vodijo v Anglijo. Njena podmorniška sila se je od začetka vojne znatno povečala. Zaradi irske nevtralnosti pa lahko razširi tudi akcijski radij svojih letal zelo daleč na morje. Nemčija bo razen tega mogoče podpirala Italijo, da bi nas tako prisilila, da bi čim dalje morali držati svoje ladje v Sredozemlju. To je precej temna slika, toda brez fantazije in povsem realna. Bliža se usodna ura naše zgodovine.«

Koroški drobci

Slovenska posejilnica in hranilnica v Dobrih vesi je te dni proslavila 50letnico obstoja. Med ustanovitelji so bili ugledni slovenski posestniki Janez Sumah iz Sinče vesi in župnika Jožef Rous in Stefan Bayer. Ljudstvo je v kratkem času zadovoljno zaupanje v domači denarni zavod in posejilnico le naglo procvetala. Tik po svetovalni vojni se je preselila s svojega prvotnega sedeža v Sinči vesi v svoji lastni dom v Dobrih vesi, leto nato pa je dogradila slovenski družstveni dom, ki je ponos cele Podunje. Svoje imetje upravljala vestno in došteno in je v toku svojega obstoja ohranila premožnost slovenski dom pred propadom. Stanovska samozavest kmetov v Podunju upravičeno korenini v uspešnem delovanju slovenskih denarnih zadrug in ne nazadnje hranilnice in posejilnice v Dobrih vesi.

V Celovcu se v kratkem otvori tečaj za sprejem deklet v srednje gospodinjstvo šolo, katere spričevalo usposablja za pouk v gospodinjstvih šolah. Pozoži za sprejem so 18. leto ljudska šola. enoletna gospodinjstva ali kmetijska šola in posebno dovoljenje prosvetnega ministra. Prošnje se vlagajo na deželnega glavarja.

V Celovcu bo v kratkem dozraena najmodernejša mlečarna, ki bo dnevno sprejemala in predelala do 30.000 litrov mleka.

V Globasnici bodo v kratkem dogradili dom za nemški otroški vrtec.

Ob Baškem jezeru. V nedeljo 5. t. m. so na severni obali našega jezera otvorili nov dom za Hitlerjevo mladino. Proslava se je udeležilo do 2500 Hitlerjevih mlincev. Iz Celovca je prispel pokrajinski vodja namestnik Kutschera in imel na zbranem primeren nagovor. Slovensosti je prisostvovalo tudi 54 članov Hlinkove mladine iz Slovačije, ki so vržali pri navzočih veliki pozornost. Prišli so v sliki-vih uniformah in se medsebojno pozdravljali: »Na straži!« — Novi dom je zgrajen v prijetnem okolnem sloju. V njem se nahaja 280 postelj. Stroški zani so se krili delno iz darila 100.000 mark. ki jih je poklonil bivši avstrijski komisar in sedanji pokrajinski vodja v Saarpfalzu Josef Bürckel. Nadaljnjih 150.000 mark je prispevala država. Za poletje se obeta deset večjega števila Hitlerjeve mladine iz Saarja.

Pred trgovinskimi pogajanjmi z Italijo

Poročali smo že, da se bodo v kratkem pričela v okviru jugoslovensko-italijanskega stalnega gospodarskega odbora trgovinska pogajanja z Italijo. V tej zvezi je zanimiva informacija iz Rima, po kateri bo Italija zaradi poglobitve gospodarskih odnosov z balkanskimi državami postavila v prestolnicah balkanskih držav gospodarske predstavnike v položaju pooblaščenih ministrov.

Po informacijah dunajskega gospodarskega tednika »Südtos Echo« bodo vprašanja prometnega značaja igrala pri teh pogajanjih važno vlogo. V ospredju dnevnega reda pa je vprašanje, s kakšnim blagom bo Jugoslavija kompenzirala svoj uvoz iz Italije. Važno bo zato tudi vprašanje kontingentov in vprašanje cen, zlasti, da ne bodo pozneje potrebna posebna pogajanja, kar zavlačuje izvršitev pogoje-

nih dobav. To velja predvsem za italijanske dobave preje, celulozne volne in riža. Italija pa pričakuje od Jugoslavije povečane dobave trboveljskega premoga. V tem pogledu je zamišljena skupna pogodba med Italijo, Jugoslavijo in Bolgarijo, po kateri naj bi Bolgarija dobavljala Jugoslaviji premog iz državnega rudnika v Perniku, od koder so prometne zveze do Južne Srbije zelo ugodne. Jugoslavija pa bi Italiji dobavljala premog iz Trbovelja. Praktični izvedbi tega načrta pa stoji nasproti še precejšnje ovire. Končno pripominja »Südtos Echo«, da je poviljanje tečaj klirinške marke — po pisanju italijanskih listov sodeč — vzbudilo podobne želje tudi na italijanski strani glede klirinškega tečaja lire. Verjetno je, da bodo tudi to vprašanje pri pogajanjih našli.

Gibanje klirinških računov

Najnovjši izkaz Narodne banke o gibanju klirinških računov z inozemstvom zaznamuje novo povečanje salda našega dolga v kliringu z Nemčijo. Ta saldo je v drugi četrtini januarja nazadovale od 61.26 na 61.06 milijona mark, sedaj pa se je zopet dvignil na 61.75 milijona mark. Istovčasno se je povečal saldo našega klirinškega dolga v češkomoravskem protektoratu od 58.0 na 60.4 milijona Kč. Celotni naš klirinški dolg nasproti Nemčiji in protektoratu znaša sedaj (preračunan po starih klirinških tečajih za marko in Kč) 1004 milijone dinarjev.

Naš klirinški dolg v Italiji, ki se je prejšnji teden naglo dvignil od 15.1 na 39.0 milijona din, je zopet nazadovale na 15.9

milijona din. Zmanjšal se je naš klirinški dolg v Slovaški od 33.3 na 29.7 milijona Kč, v Madžarski od 63.2 na 80.6 milijona din, v Turčiji od 9.4 na 8.4 milijona din, v Rumuniji od 3.9 na 3.5 milijona din in v Belgiji od 5.3 na 5.1 milijona din. Saldo našega klirinškega dolga v Franciji se je po rednem računu povečal od 0.7 na 2.0 milijona din, po likvidacijskem računu pa se je za malenkost povečal na 2.5 milijona dinarjev.

Med aktivnimi klirinški zasamuje klirinški račun z Nizozemsko ponovno povečanje salda naših terjatev od 3.83 na 6.89 milijona goldinarjev, medtem ko se je saldo naših terjatev v Bolgariji dvignilo za 0.16 na 1.50 milijona din. Naše terjatev v klirinškem računu s Francijo so nazadovale od 2.5 na 2.3 milijona frankov, ne-

Kar živi, naj ljubi, in kar ljubi, naj živi!

Prof. dr. Pavel Grošelj

je zasledil napako. Vse mu je bilo dobrodošlo, matematika — koliko papirnih prtičkov je bilo zdaj tu zdaj tam popisanih s številkami in geometričnimi liki — fizika, filologija, tehnika, umetnost, pred vsem njegovo ljubljeno prirodznanstvo, povsod je bil doma in ne samo s povprečnim znanjem. Nič manj ga ni mikalo govoriti o tiskarstvu o knjigovestvu, o fotografiji, da celo o kuharski spretnosti bi lahko ure in ure kramljali s kakim francoskim patrom. Zares bil je živa enciklopedija, nenehno išoč s pravo otroško zvedavostjo. Sedaj se je ta živi leksikon zaprl. Do zadnjega trenutka je nemirni duh izpraševal naravo in grebel za skrivnostjo življenja. Žal, zadnjih opazovanj, kako ga obletav smrt, se nagiba čezenj in mu z vedno tesnejšimi objemi odkriva svoj misterij, tega nam ne bo več povedal.

Ljubezen, smrt, življenje so si istovetni pojmi, ki se pretakajo eden v drugega, je zapisal »Smrt je izumilo življenje«, ugotavlja na drugem mestu, ne sebi v tolažbo, temveč kot globoko prepričanje, do katerega se je priboril v svojih študijah. Njegov prepričanje ni bilo samo zapisana črka, ni se omajalo pred najusodnejšim trenutkom, bilo je doganje za življenje in smrt. V tem je bil eden tistih znanstvenikov, ki s smrtjo dokazujejo zmagovito borbo betežnih zemljanov za človeško resnico.

Pavel Grošelj se je z dušo poeta rodil v času, ko je bilo življenje slovenskega naroda nova mladost. Mlade sile so se prebujale, s svetlimi očmi in pohlepljivi rokami so pričele segati po visokih kulturnih in političnih ciljih. Narod jim ni bil več sromak ob bogatinovi mizi, v prsih so nosili sintezo življenjske afirmacije. Ta je zastavil tu, oni tam, povsod prebujenje in življenjska radost. Nelzmemo veselje do borbe, Grošelj se oklene prirodznanstva. Zagon poetske navdušenosti mu postavila visoke cilje. Potihovo veruje v vstajenje slovenske znanosti, v daljši sluti in veruje v nje najvišjo institucijo.

Kakor sta prebivali v Grošlju dve naravi, poet in znanstvenik, tako mu je bila dodeljena tudi dvojna naloga: Buditi in znanstveno ustvarjati. Do konca življenja ga nista izpustili iz objema — Budil je, predaval med ljudstvom, vzgajal, s poetično besedo je vabil in odkrival spoznanja. Njegovi prvi poljudni članki so zanesli znanost med širše sloje.

»Kar živi, naj ljubi, in kar ljubi, naj živi«, je bilo njegovo geslo, oznanilo veselega mladostnega časa in žejni ljudje so prisluhnili. — Mladi znanstvenik je s skromnimi pripomočki, do dna razpaljen od strasti, pričel z delom. Dvojna narava ga je vodila zdaj k sintezi, zdaj k analizi. Iz Erjavčeve tradicije je rasel, ko je pričel s poskusi in nazorskim vprašanjem.

Ko je sporočal ljudem svoja odkritja, ni mogel zatajiti poetične žile, ki je razodevala veliko življenjsko voljo in vabila na sugestivni način. Poizkus, ki ga je doživljal v topli poletni noči s samico nočnega pavilnčka, mu je bil življenjska drama.

»Iz samice«, tako piše, »zaprte v tesni kletki je vztrepetala ljubezen, rodila se je v nebesko prijetno eterno dišavo in pohitela v noč; meglja ji je zastavljala pot, dim in močvirna sapa sta jo morila, a ona ni omagala. In tam zunaj na Barju, pod zelenim Rožnikom, na peščenem Golovcu, je srečala zapuščene samce in jih privabila

do mojega okna — slepe svoje podanike — Ljubezen!«

»Tako mehko mi je pri srcu, ves bi se raztopil v harmoniji sanjajočega večera«, tako govori v znanstveniku poet.

Takrat si je ustvarjal nazor, sintezo, ki jo nazorno približuje ljudem: »Življenje je vseobčben pojav vesoljstva pojav poln krāsot, čudes in modrosti. V njem leže skrivni svetovni problemi, socialni problem, problem dedičnosti, problem smrti, problem čednosti in pregrehe.« In ko išče odgovora na zadnje vprašanje, zapiše: »Smrt je izumilo življenje.«

Poslej postaja nemiren, dalj časa ne piše, premišljuje, išče, razmere in njegova narava ga odvajajo od sistematičnega študija, a v vse bi se rad poglubil. Požene se v boj za slovensko znanstveno institucijo, za univerzo, na kateri predava biologijo in se z obsežnimi pripravami pripravila k naskoku svojih problemov. Deluje v družtvih, v knjižni zadrugi, kajti iz mladih let je prinesel spoznanje da narod ni samo politična, ampak tudi etična in vsekulturna emota, kakor je napisal v članku o Prešernu. Pri vsem delu se odkriva njegova dvojna narava, poetska duša in znanstvenik prirodznanec.

Kakor bi slutil, da nima več časa, z delom dovršiti svoje naloge — preogramna in preodgovorna se mu je zdela, njemu buditelju, je malo pred smrtjo nakazal smer bodočim rodovom: »Sedaj pa je prišel čas, da humanistični idealom, ki so nam bili v narodni stiski v toliko pobudo in uteho, pridružimo ideale prirodznanstva. Ne kot njihovih nasprotje, temveč kot njihova izpopolnitev, ne kot cepitev duhov, temveč kot sinteza srca in duha, ki naj vodita nas in domovino v lepšo bodočnost.«

Obe naravi v njem sta se izmirili, našli sta izraz življenjske poti Buditelj je izpolnil svojo nalogo, znanstvenik jo je nakazal z delom in nazorom.

★

Hodila sva po vrtu, ogledovala drevesa in rastline. Opazoval sem ga, s kako ljubeznijo se zanima za to, za drugo rastlino, ko ki bi je zemljan še opazil ne. Na majhnem prostoru med plevelom in goščo, je že odkrival svetove, vredne velike človeške ljubezni. Smehljaje se je sklonil k cvetki, oči so mu sijale, ne le zavoljo nje, ki mu je bila vse v življenju, ampak v zadovoljstvu, da prav to rastlino še nikdo ni ljubil. Kar mu je bilo v mladih letih poetični navdih »Kar živi, naj ljubi, in kar ljubi, naj živi«, mu je postala sedaj pred življenjskim večerom globoka etika.

Morda sem takrat na vrtu doumel del njegovega bivanja. Prišel je kot buditelj, nakazal pot, vzgajal k ljubezni, ustvaril nazor in z njim odvrnil bojazen smrti od nas in od naroda.

Z zadnjim poglavljem je ta svoj nazor tudi potrdil. Bil je eden redkih, ki z življenjem utrjuje, da je vera v nazor dokazljiva le z daritvijo lastnega življenja. Šel je v smrt kakor znanstvenik, ki le še preskuša, če se ni v čem zmotil.

»Tudi tak se bo približala nekoč, s hitrim korakom in tedaj ne trepetaj pred njo. Z radostjo pozdravi to svetno hčerko prirode in poljubi jo v ljubezni do življenja — saj smrt je življenje, je ljubezen!«

Tako je slovenski prirodznanec zapisal v mladosti, tako je umrl.

Juš Kozak

Glad in mraz v Franciji

Ne zadostuje izdajati zakone, treba jih je uvesti v človeške navade, zlasti če gre za Francoze, ki gre o njih glava, da so večni nezadovoljnejši in individualisti.

Ko so izšle prve nakaznice, ki so omejevale nakup vsakovrstnih potrebščin je hvalilo vse pravičnost te odredbe, kajti ljudje so mislili, da gre samo za enako razdelitev živil med vse prebivalstvo. Toda francoski uporni značaj je bil vzrok, da so se skušali nekateri izogniti, vsaj delno, tej odredbi, dasi so jo po drugi strani hvalelji. Treba je bilo ostrih ukrepov, ki jih je dal maršal Petain obsesti po vseh gostinskih lokalih in trgovinah z živili, preden so ljudje spoznali, da je stvar resna.

Sedanje poslabšanje položaja zavoljo prometnih ovir in težav pri razdeljevanju dokazuje, kako modra je bila previdnost vlade. Izredni mraz je ustavil prevoz že tako skopo odmerjenega premoaga. Celi zovozi krompirja so občutili uničevalne posledice mraza. Mlekariji in zelenjadnji dostavljajo le s težavo svoj pridelek železniškim postajam, kjer je promet omejen. Nobeno blago ne more v luke od Dunkerquea do Biarritza, ki jih je zasedla Nemčija, in samo v sredozemski luke je nekaj pičlega uvoza afriških pridelkov.

V normalnih časih je Francija uvažala okrog 6 milijonov ton živil: 1.250.000 stotov suhega sočivja, 1.585.000 stotov krompirja, 682.000 stotov svežega sočivja, 4.713.000 stotov žita, 5.632.000 stotov riža, 3.169.000 stotov sladkorja, 1.862.000 stotov kave, 692.000 stotov olja, 240.000 stotov zamrznjenega mesa in 68.000 stotov mesnih konzerv.

Preskrba z živili je posebno težavna v mestih nezasedene Francije, kjer se je prebivalstvo znatno povečalo s pritiskom beguncev. V Vichyju so iz tega razloga, da bi zagotovili krajevno aprovizacijo, začeli razdeljevati dovoljenja za bivanje. Tako Francozi kot tuji ki jih bodo dobivali le v primeru, če bodo lahko zadostno opravičili potrebo tega svojega bivanja. Oblasti računajo, da bo zavoljo tega iz mesta odšlo 15.000 do 20.000 oseb in to bo tistim, ki bodo ostali, morda omogočilo dobiti kolikor toliko zakurjeno sobo, kajti to je

zelo redka stvar v tem mestu. Do 80 odstotkov hotelskih sob ni zakurjenih, njih temperatura niha med 3 in 5 stopinjami pod ničlo, a v privilegiranih sobah, ki jih »kurjose«, si lahko zadovoljen s temperaturo 3 stopinj.

Najtežje vprašanje pa je bilo vprašanje preskrbe Pariza. V normalnih časih je sodelovala na tem vsa dežela. Danes, če je gospodinjica iz notranjih predelov za silo mogoče da opravi svoj jutrnji nakup v hallah, teh priložnosti in zunanjih predelih mesta ni in tem manj seveda v okolici. Vseposvodo so se pojavili po malem sicer »črni trgi«, a njihove cene so neverjetne. V okolici Bellevilla so prodajali košček mla po 14 frankov. Podobnih primerov bi navedli lahko poljubno število. Oblasti nastopajo proti temu, kolikor morejo, vraga po seveda ne dosežejo. Ko je v hallah zmanjkalo rib, je policija odkrila cele skladišče langust v neki zapuščenji garaži. Znana igralka je imela opravičiti s sodiščem, ker je od svojega frizerja kupila po nezastiranih cenah nekaj kave in konzerv. Trgovine se odpirajo samo za nekoliko ur na teden.

Vlada odnosno gospodarski odbor, ki mu predseduje Flandin, je sprejel razne ukrepe, da bi se položaj v Parizu in okolici izboljšal. Mestne trošarine, enako sicer za Pariz kakor za druge občine, so zmanjšali ali odpravili, predvsem pa so pomenili cene raznih pridelkov. Mali kraji v pariški okolici se ne bodo več zapirali v svojo avtarkijo in s pomladjo, tako vsaj upajo, bodo prihajali na pariški trg pridelki od vseposvoda.

Gospodarski svet se bavi istotako z organizacijo poljedelske proizvodnje, kajti v rodovitni Franciji bi v ugodnem letu lahko premostili mnoge težave s preskrbo. Ostra in v tej deželi nenavadna zima pa je položaj gotovo poslabšala, tako da bodo Francozi pretrpeli še marsikatero prezkusnjo. Maršal Petain sam je v svojem novoletnem nagovoru dejal, da bo l. 1941. za Francoze leto gladovanja in mraza. Ta napoved se, žal, uresničuje. K sreči pa si je znalo francosko ljudstvo navzlic racioniranju in mrazu ohraniti svojo dobro voljo in veruje v lepšo bodočnost, ki jo je stari maršal istotako napovedal z besedami: »Francija, ki je danes razgaljena, bo zazelena in se razveta.«

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Prosim za 1/2 metra visok radio!

Kdo bi tako kupoval, namesto da bi vprašal po kakovosti! Pri nakupu žarnic zahtevajte izrecno le kvalitetno TUNGSRAM-KRYPTON žarnice:

»Da do več sončnim žarkom podobne svetlobe in porabi pri tem mnogo manj toka!«

BOLJŠA LUC, MANJŠI STROŠKI

Pretep na vasi

Spor med Drbetinci in Bišanci je bil že star. Skoraj leto dni so hlepeli fantje po srečanju med seboj. Radi bi pomerili svoje moči ter poravnali tisto reč z žeganja. Teško so viseli nepravilni spori nad sprtimi vami. Neka sila je venomer vrtala v srcih fantov in če se kateri napil, je stisnil pesti ter rekel: »Pri moji duši, ko bi zdajle dobil kakšnega Bišanca v roke!« — Ko se je peljal fant iz Drbetinc skozi Biš, je tiščal pod sedežem k vozu z roko železni jarmek, ali pa ogrance. Ni se namreč zanesel, da bo prišel srečno skozi vas, pa se je raje pripravil na vse. Bišance pa je odprl svoj noč, ko je šel skozi Drbetince. Lahko bi sicer občel vas po ovinku ter se izognil nevarnosti, morebitnega srečanja s sovražnikom, a ponos mu tega ni dovolil. Potegnil si je klobuk na oči, ga porinil še za spoznanje blou na stran, vzravnal na njem fazanje perc, si pripel predpasnik izvalil na stran in šel vzravnano skozi vas. Če je srečal koga iz Drbetinc, ga ni pozdravil.

Svaje med obema vami je nastala spomladi pri Sveti Trojici. Bilo je florjanovo žeganje. Pri Golobu so pisali. Nekdo izmed Drbetincev ni imel s seboj dekleta; baje mu je zbolelo. Bilo je sploh dvomljivo, da je ta človek premogel dekleta, zakaj nekam čudno se je obnašal, kakor da bi mu zakoni nedotakljivosti žene svojega bližnjega ne bili sveti. Nepristano je švedral k mizi, kjer so sedeli s svojimi dekleti Bišanci ter jermal na ples Cofovo Lizo. To ni bilo v navadi med fanti, in ko bi z Lizo ne bil žnaukov Tunč, ki mu še ni bilo dobro šestnajst let, bi ne plesal z njo niti enkrat. Tunč pa je bil bojazljiv. Rčoč od onemogel jeze se je tiščal v kot ter praznil kozarec za kozarcem. Ko se je napil dovolj in je prišel Drbetincev po Lizo že nemara četrtič, je skočil Tunč pokonci, udaril s pestjo po mizi ter se zadržal: »Madona zdaj pa je konec! Pograbil je steklenico in jo treščil v vinom vred v naprotnika. Nenadoma sta si bili v laseh obe skupini fantov. Padali so kozarci, padale so besede, a dalje ni prišlo, zakaj reka ljudi, ki so bili v gostini, je vpila razvnete pretepače vase. Morali so se raziti in račun je ostal neoparvan.

Odtlej se poskušali najti prihiho za obračun kjer koli. Po dva, po trije so se včasih kje srečali. Prsknili so in hlastnili drug proti drugemu, a razen zausnic ali pa udarca s planko ni bilo ničesar. Zavedali so se, da morajo biti pri obračunu vsi: vas proti vasi, sicer ne bo konca.

Žeganje pri Svetem Bolfenku se je imenovalo vse poletje in vso jesen kot važen dan, ko bo račun poravnani, ali ostalo je pri starem. Drbetinci niso prišli na žeganje in stvar je zastala. Niso izostali zavoljo tega, ker bi se ball, bogo ne daj, svoj fantovski obračun so smatrali za nekaj intimnega, svojega, niso ga hoteli zaključiti podnevi pred očmi žen in starcev. Bili so mnenja, da je za takšne stvari primerna samo noč. »Naj se noči podaljšajo kot je treba, pa jih obiščemo,« so pravili v opravilico.

Dolgi adventni večeri so končali tudi to pravdo. Bilo je proti sredini decembra. Mraz je divje pritiskal na vasi in sneg je legel na polja. Par večerov so se že zbirali Drbetinci v Mertjakovem hlevu k posvetom. Tu so se končno dogovorili o podrobnostih za napad, pripravili bojni načrt, v soboto zvečer so se pa zbrali na vasi nenavadno zgodaj. Vrskali so glasneje kot druge večere, peli silneje in klici za korajžo so bili trši kot druge dni. Ko so bili na mestu vsi, ki so prihajali pri nočnem podjetju v poštev, jih je Valentov Juža prešel. Bilo jih je devetnajst. Vsak je tiščal v roki ročico, branovlec, ali pa krepke planko, za vsak slučaj so si pa še porinili v žep kak mesarski nož. Kdor pa je imel kresalo za streljanje, je v taktini v suktnič še to. Ni namreč napačno, če v primernem trenutku izza kakšnega drevesa poče. En sam strel lahko odloči bitko.

»Kristus, nocoj bo pa nekje silak!« so se pogovarjale ženske, ko so zrlje za odhajajočimi fanti.

Nad Bišem je tega večera plaval nemir. Fantje so bili nestalni, kakor bi slutili, da se jim bliža nevarnost. Bili so zbrani pri Gazdecu, kjer so luščili bučnice. Okrog osmih se je vas stresla od vriskov in klicev. Bišanci so pobledeli. V hipu so razumeli, kaj se godi zunaj. Planili so na prosto, poiskali v uti vrose, ročice, drogeve in kar jim je že prišlo pod roko ter postavili na cesto. Drbetinci so se primajali po nji.

»Imate seboj močne predpasnike za to, kar vam bo padlo iz trebuho?« so jim klicali, a Bišanci jim niso ostali ničesar dolžni. »Kje pa ste, da vas ne vidimo? Ste sami šolarji?« so jim pravili. Nenadoma sta se odtrgali od vsake skupine po dve postavi. Padali so bojeviti vzklili, težke besede, od nekod je priletelo sredo fantov poleno in obe skupini sta se spopadli. Ročice so sekale na vse strani. Težki bobneči udarci so tolkli po hrbtih, po ramenih,

svore so se križale s plankami, tu pa tam se je kdo zveznil stokaje na tla, zadaj pa je nekdo ustrelil. Bitka je prenehala in vsi so se vprašujoče spogledali. Iz snega so se pobirali ranjenci ter se vlekli stran od bojišča. Hip nato je bojevitost znova popadla obe vrsti. Že so si žugali s plankami in pestmi, tedaj pa je stopil iz vrste Drbetincev Valentov Juža. »Kdo izmed vas ima korajžo poravnati z menoj, kar je med nami?« je vprašal. Med skupinama je zašumelo. Juža je veljal za največjega pretepača daleč na okrog. Prej ni hotel niti poseči v boj. Pred svojo skupino se je postavil Golnarjev Zep. »Če si ti tisti, ki bi rad prišel nocoj k svoji materi s počeno črepinjo, se te lotim jaz,« je dejal. Napravila sta par korakov drug proti drugemu, postavila ročici predse, se spogledala, zaklela, nato sta pa udarila. Les je suho škrtal ob les, glavi sta se sklanjali, umikali. Zdaj se je branil eden, zdaj drugih, včasih sta napadala oba. Zgodilo se je, da se ta ali oni zvrnil po tleh, a se je zopet pobral, zgrabil ročico in tolkel dalje. Čulo se je bolesto skekanje, sneg pod nogami je rahlo škripal, zdaj zdaj je kateri zaklel, težko zadihal in se nagnil kakor da se hoče podreti. Fantje v skupinah so ju vzpodbujali, ko pa se je Golnarjev Zep zveznil v sneg ter obežal, ne da bi ga bila volja dvigniti se, so vsi umolknil. Popravili so si klobuke in stvar je bila opravljena. Se nekaj polen je zletelo iz obeh skupin, čule so se še psovke, zasme, od tepeža pa ni prišlo več. Ničče ni si drznil nadaljevati tam, kjer sta najstrnejša fanta končala. Drbetinci so si vrgli ročice na ramena ter odšli med vriski in petjem domov. Na ta način je bil fantovski pretep poravnani. Zdaj gre Bišance mirno skozi Drbetince in fant iz Drbetinc ne drži v roki jarmka, ko se pelje skozi Biš.

Turška vojska

Turčija obsega v Evropi 24.000 štirajških kilometrov, v Aziji 739.000 štirajških kilometrov. V Evropi šteje po zadnjih podatkih 1.268.000, v Aziji pa 14.890.000 prebivalcev, skupaj torej 16.158.000. Spada torej med večje srednje države in temu primerna je tudi njena vojska.

L. 1939. je štela njena vojska v mirnem času 9 armadnih zborov. Vsak zbor je obsegal 2 pehotni diviziji, polk konjenikov, polk težkega topništva, genjski bataljon, telegrafski bataljon in bataljon avtomobilskega trenja. Poleg teh armadnih zborov pa je obsegala turška vojska tedaj še 5 konjeniških divizij, 3 gorske brigade in 1 brigado trdnjavske pehote.

Vsaka turška pehotna divizija obsega 3 polke pehote in 1 polk poljskega topništva. Konjeniška divizija šteje 4 konjeniške polke, eskadron mitraljezcev in oddelek motoriziranega topništva. Gorska brigada ima 3 pehotne polke z gorskim topništvom.

Vsega skupaj je imela Turčija v navedenem letu 6 pehotnih polkov in 6 pehotnih gorskih polkov, vsak polk je štel 3 bataljone po 4 stotnjice, med temi je bila ena strojniška stotnjica.

Konjenica je obsegala 29 polkov, vsak polk po 4 konjeniške eskadrone, 1 eskadron strojnih pušk in en oddelek topništva s konji. Topništvo je država tedaj baš reorganizirala, in sicer je pripravljala 10 polkov težkega topništva armadnega zbora, 20 polkov poljske divizijske artilerije, 7 polkov težkega trdnjavskega topništva, 2 samostojni skupini težkega topništva, 16 modernih protiletalskih baterij in 8 oddelke motoriziranega topništva.

Letalska sila je obsegala 370 aparatov. Poleg genjskih čet, 9 brzojavnih bataljонов in 10 bataljонов avtomobilov je imela Turčija tudi polk lahkih tankov. Končno je treba omeniti zbor orožništva s 40.000 možmi, zbor carinikov z 10.000 možmi in 8500 mož letalstva.

V zadnjih mescih je Turčija napela vse sile in spravila svojo vojsko na kakšnih 500.000 mož efektiv, med katerimi je morda kakšnih 350.000 koncentriranih v Traciji. Blizu meja je zgradila moderna letališča in 500 letal je pripravila na teh letališčih za morebitno borbo.

Morda je Turčija daleč od 2 milijonov bajonetov, na katere bi naletel po pisanju turških listov sovražnik, ki bi hotel korakati skozi Anatolijo, a navzile temu je turška vojska velika sila, zlasti še, če upoštevamo znano hrabrost turške vojske in značaj dežele, v kateri bi napadalec la z največje težavo napredoval.

Turška vojna mornarica šteje 2 križarke, 10 torpednih rušilcev in torpedovc (med temi se 4 še gradijo), dalje 13 podmornice (4 se še gradijo), 2 topničarki, 16 iskalcev min, patrolnih čolnov itd.

Jalovost krav — vzrok premalo goveje živine

Zdrava in zadostna prehrana vseh slojev prebivalstva postaja pereč problem pri večini evropskih narodov celo v normalnih in mirnih časih, kaj šele v gospodarsko tesnem razdobju, kakršnega preživljamo sedaj, ko so vojne tegobe zavele več ali manj vse evropske dežele. Zdrave in izdatne prehrane pa si ne moremo misliti brez živil živalskega porekla, predvsem in izdatno mleka, mlečnih in mesnih proizvodov.

V Sloveniji je bilo naštetih leta 1939. skupno 375.000 glav goveje živine, od tega 200.000 krav in 3.000 bikov. Na prvi pogled bi to številčno stanje zadovoljevalo, ker pride na 25 prebivalcev še vedno 8 glav živine, vendar je to razmerje precej slabše kakor v hrvaški in dumavski banovini, ne glede na to, da imata ti dve banovini neprimerno več ovce in koz.

Glavni panogi živinoreje v dravski banovini predstavljata govedoreja in svinjereja. Moramo pa ugotoviti, da je postala Slovenija v pogledu preskrbe s klavno živino in mastjo pasivna pokrajina. V zadnjih letih smo uvozili letno iz hrvaške in dunavske banovine svinj in goved v vrednosti 90 do 120 milijonov dinarjev. Izvoz goved in svinj iz dravske banovine v inozemstvo ali ostale banovine pa niti v najboljših letih ni dosegel več kot 9 milijonov dinarjev letno. Primanjkljaj v prometu z živino in svinjami znaša potem takem približno 80 do 110 milijonov dinarjev na leto. Pred svetovno vojno smo bili v tem pogledu mnogo na boljšem.

Eden glavnih razlogov za to nerazveseljivo nazadovanje je jalovost ali neplodnost krav. Če bi izračunali škodo, ki jo utrpeli naša živinoreja vsled neplodnosti krav, bi prišli do prav visokih, nedvomno milijonskih števk. Prav nič ne pretiravam, če trdim, da je v Sloveniji povprečno ena tretjina vseh krav jalovih in to pogosto ravno najboljše. Vsled tega je tudi napredek naše govedoreje zelo težak, če ne nemogoč.

Vzrok jalovosti pri kravah niso vedno isti. Po dosedanjih skušnjah imamo v naših krajih iskati glavni in največji vzrok v okuženju krav po bojnem biku, ki prenaša kužni katar nožnice v celem okolišju. Ta katar je po novejših raziskovanjih povzročena največkrat po malih, svojvrstnih gibljivih glivicah, ki jih imenujemo trichomonade. Bolj redko je iskati vzrok jalovosti v enostranski hrani pomanjkanju raznih soli v krmi itd.

Jalovost krav je razširjena tako na velikih posevstvih kakor pri malih kmetih. Nekateri okraji so bolj prizadeti kakor drugi, nekaj je pa opažamo skoro povsod. Največ je menda razširjena med marjadvorsko slovensko pasmo v slovenjgriškem, dravogriškem in gornjegrškem okraju ter v okolici Maribora. Pa tudi med beljansko-bohinjsko živino po Gorenjskem je preveč jalovosti.

Zdravljenje jalovih krav še ni dovolj uvedeno. Vsa preveč dobrih krav in telic se proda mesarju, ker ostanejo dalj časa neplodne. V nekaterih okrajih so začeli uvajati korist pregleda in zdravljenja jalovih krav po živinozdravnikih in veterinarski odsek banske uprave s svoje strani pospešuje to akcijo na ta način, da vsako leto razdeli po sreskih veterinarjih večjo količino zdravil za zatiranje kužnega katarja pri kravah.

Z ozirom na različne vzroke jalovosti je tudi način zdravljenja različen. Vedno in povsod pa je važen pregled plemenskih bikov, če niso okuženi in nevarni za prenos bolezni. V najnovšem času zatirajo jalovost pri kravah v Rusiji, Nemčiji in drugod z najboljšim uspehom s pomočjo umetne-

ga oplodjevanja. Vsekarer bi bilo to vredno preizkusiti tudi pri nas v širšem obsegu. Izven dvoma pa je že danes, da se da jalovost pri kravah v večini primerov odstraniti. To vsaj vedo vsi živinorejci, da po nepotrebnem ne oddajajo dobrih krav mesarjem, preden jih niso dali v pregled živinozdravniku.

Izplačalo bi se, borbo z jalovostjo ali neplodnostjo krav ozirom na ogromno gospodarsko škodo, ki jo povzroča našim kmetom in vsemu našemu gospodarstvu, sistematsko organizirati potom banstve uprave in kmetijske zbornice. Predvsem naj bi se napravila vsaj približna statistika letnih izgub na dragocenem govejem materialu in glavnih vzrokov temu pojavu. Ne pozabimo, da je izguba trojna: manj telet, manj mleka in stalno slabšanje kakovosti goveje živine. Slovenija mora danes uvažati prav znatno število goved za mesta in industrijske kraje, dočim se je pred vojno zalagala sama z vsem govejim mesom in celo izvažala goveda.

Iz vsega navedenega je jasno razvidno, da je zatiranje jalovosti zelo važen živinorejski problem. Zato je tudi napačno in pogrešno, če se licencirajo slabotni ali celo že okuženi bikli, ki potem v svojem okolišju povzročajo neplodnost krav. Pa tudi dobri bikli bi se morali večkrat na leto pregledati po živinozdravniku in v primeru, da se ugotovi pri njih kaka bolezen, takoj izročiti do ozdravljenja. Mogoče bi bilo najboljše, če bi banovina imela svojega veterinarja, ki bi nadziral vse plemenske blike, a obenem tudi vodil borbo proti jalovosti pri kravah.

Da se razvidi pomen take borbe, naj navedem za primer kanton Zürich v Švic, kjer računajo letno gospodarsko izgubo vsled

jalovosti krav na blizu 2 milijona frankov ali 30 milijonov dinarjev. Ta kanton pa nima niti polovice toliko krav kakor Slovenija. Skoro gotovo je, da jalovosti tam ni več kakor pri nas, temveč celo manj. Zato ne bo prav nič pretirano, če prenesemo primer iz Švice tudi na naše razmere in z ozirom na manjšo vrednost živine v Jugoslaviji vzamemo samo 30 milijonov dejanske gospodarske škode mestu 60 milijonov, kolikor bi pri dvojnem številu krav v dravski banovini odgovarjalo. Vse 30 milijonov dinarjev pa je čisto čedna tudi za bolj premožne kmete kakor so naši. Izplača se zmanjšati to gospodarsko škodo saj za dobro polovico, kar je gotovo dosegljivo, če začnemo s sistematskim proučevanjem in zatiranjem te živinorejske nadloge.

Uspeh bo viden že v par letih. Ob tej priliki naj poudarim, da sta živinorejska in živinozdravniška znanost tako tesno povezani, da ima izločenje veterinarjev od delovanja za napredek živinoreje že danes gospodarsko slabe posledice. Sodelovanje živinorejskih strokovnjakov in živinozdravnikov je interesu naroda neobhodno potrebno. Živimo v časih ko postaja ugoden razvoj kmečkega gospodarstva nujna zahteva za obstanek naroda. Imamo močne soseske, ki so povzdignili svoje kmečko gospodarstvo že na zavidno višino in delajo ogromne napore, da dosežejo tudi na polju živinoreje čim večje uspehe. Na drugi strani raste pri nas samih zaradi postopne industrializacije mest in nekaterih podeželskih centrov potrošnja in poraba mleka, mlečnih proizvodov in mesa. Slovenija ima prav gotovo dovolj krme, da redi toliko številu prvotrstnih goved, kolikor je potrebno za prehrano celokupnega prebivalstva v njenem območju. — Dr. Š. Z.

Nelahko poročanje

V mojih izkušnjah, piše poročevalca agencije United Press, Eleanor Packardova, je vedno lažje poročati o važnih dogodkih, nego zasledovati nevažne zadeve. Velika zgodba prihaja kakor velik avtobus. Treba je samo skočiti nanj in te potegne tako rekoč s seboj.

Najvažnejše naročilo, ki sem ga kdaj doživela, je bilo nemara poročilo o zasedbi Albanije po Italijanih pred potrditvijo leta.

Takrat sem delovala kakor danes v rimskem uradu United Press in sem imela občutek, da se v Albaniji nekaj pripravlja. Sklenila sem zato prepričati newyorški osrednji urad po kablu, da moram v Albanijo. V skopji uri sem prejela dovoljenje. Naslednje jutro sem stopila v letalo za polet v Tirano, ne da bi imela kakšne ovire. Bilo je lepo potovanje. Po treh urah smo prispeli v albansko prestolnico. Moja slutnja se je izkazala za pravilno. Že dva dni po mojem prihodu je potkal sel ameriškega poslanstva na vrata malega, smešnega muslimanskega hotela, ki so njegove natakariče nosile haremske hlače dvignile me je nečloveško zgodaj iz postelje in mi dejal, da moram takoj na poslaščtvo, kajti Italijani se izkrcavajo. Nisem odšla na poslaščtvo, temveč v brzojavni urad. Videla sem, kako letijo italijanska letala nad Tirano in mečejo listke, ter sem odpisala svojo brzojavko o zasedbi. Ves dan sem se vozila nato v avtu naokrog in končno tudi proti Draču, od koder so korakali Italijani, da bi nabirala »snove«.

Je vlada kralja Zoga ob 5. popoldne zapustila Tirano, je prišlo v mestu do strelav in sikati sem morala kakor konjiček po cestah, ko sem hitela na poštni urad, da oddam svoje poročilo. Salva iz pušk iz neke albanske »podstrešne trdnjave« bi me bila pri tem kmalu zadelo.

Naslednji dan so Italijani z letali, tanki in motornimi kolesi prispeli v Tirano. Opozvala sem njih vkorakanje z radijske postaje, ki je ves čas mirno obratovala. Služba ni bila prekinjena, ko se je zgodila v vsej tišini izmenjava posesti med Zogujem in Mussolinijem, in tako sem mogla uradu United Press v Rimu telefonirati tekoče poročilo. Naslednji dan je dospel grof Ciano in mi dovolil razgovor. Čez nekoliko dni je bilo »zgodbe« konec in sem odletela v Rim z občutkom, da sem bila na počitnicah.

To je bilo seveda otroška igra v primeri z mojim delom v španski državljanski vojni, ko sem morala poročati o obleganju Madrida. Stanovala sem v nekem hotelu v Talaveri de la Reina in sem se vozila vsak dan do 140 km oddaljene fronte. Tam sem čepela z drugimi poročevalci ob mlinih na veter in za dimniki, na strehah zapuščenih vil sredi nekoč krasnih vrtoč, ki so bili sedaj pokriti s trupli, drobci šrapnelov, raztrgano obleko in razbitim prištvo. Vsaokrat, kadar smo dvignili glave, so madridski ostri strelci pošiljali sem svoje krogle, ki so brenčale kakor ose. Najbolji trenutek dneva je bil, ko smo mogli zlezi v klet takšne vile in se spraviti na španske omelete v podobi sandwichev ter na vino Tinto de Rioja, ki smo ga spuščali v usta naravnost iz kozjih mehov. A še lepši trenutek je bil tedaj, ko smo se smeli odpeljati spet domov — a tudi tedaj smo se morali bati, da je povratno pot zasedel že sovražnik ali da je pod ognjem. To pa je bilo vendarle še lahko delo.

Najtežja naloga, ki sem jo morala kdaj oblačati, pa je bila obenem tudi najmanj važna, med vsemi. To je bilo tedaj, ko sem bila kot žurnalistka na svoj račun v Južnem morju in sem mislila, da bi bilo vredno napisati dobro poročilo o Rapa Islandu, otočku žensk. Do otoka je bilo mogoče samo z jačnico. Odsila sem torej na krov skunerja, ki je tovoril kopro, in lahko rečem, da nisem bila vse svoje življenje tako nesrečna kakor na tej vožnji. Ogromni hrošči, debeli kakor miši in hitri kakor stonoge, so gomazeli po meni, kadar sem hotela leči na krovu. Neke noči nam je silen vihar odnesel jadro, a sredi se neprestano kazaš svoje, kakor nože ostre zobe. Neki domači, samo s koščkom blaga okrog ledij ogrinjeni potnik je ujel takšno morsko hieno in je pri tem uporablil živega pračička kot vabo.

Na Rapa Islandu je bilo vedno sto žen, med njimi samo šest moških, gibkih in lenih, ker so jih ženske tako razvajale, da niso smeli početi nobenega dela. Ženske so jim nosile celo hrano v usta. Skratka, otok bi bil moški raj, da ni bilo nekoli »če-jev«. Ženske niso bile namreč nič prav lepe na pogled in pri tem jih je bila večina gobavih. Na vožnji nazaj smo vzelih gobavo žensko s seboj, ki je hotela v našelbino gobavih na Tahitiju. Vso pot sem bila tako bolna, da se skoraj nisem mogla zganiti — in »zgodba« je ostala nezapisana.

Srečanje pod Biokovim

Burja je brila kot za stavo. Ko sem se s jutraj odpravljala na pot, sem pogledala na nebo, kajti v teh krajih moramo biti poleg drugih vseh mogočih poklicov tudi še vremenoslovci. Nad Mosorom je bilo le nekaj meglic, ki so trdovratno kljubovale burji. Zato sem se življajo odpravila na pot. Užejek je hodil tako kole po burji, če si se nijet primerno obožal z volentimi jopami, rutami, rokavicami, itd.

Uuuuj, jjuuu, ziii, fiii — kar obo abeoddo poje burja. Toda prepriča te, osveži, prepriča ti tudi dušo. Kakke žalostne misli te bodi kmalu, minila, ker začneja v burji nčča-

sa. Tu ti prileti v obraz veja, tam kamen, tu se spotakneš, tam te že nese veter v nezaželjeno smer — in tako res nimaš časa za nič drugega, nego da gledaš naprej, čez to obširno visoko ravan, golo in kamenito.

Spomnila sem se, da grem prav za prav v dolino iskat petroleja, ki ga ni nikjer dobiti. Kmetje svetijo z ognjem na ognjišču, me »naštravice« pa na žalost ognjišča nimamo. Začnijo sem se poštono namazala ko sem verjela ljudskim govoricam, da imajo petrolej v šestanovcu. Celu v Zadvarje na sejem sem tečila, toda steklenica je še vedno prazna.

Spet sem se podala na pot. Steklenico bi najrajši poglala v prvi kamen, tako me ježi, da je ta smrdljiva tekočina postala tako dragocena in nedosegljiva. — Toka naprej, naprej!

Spomnila sem se na starega tado, ki je v vsakem stavku uporabljal besedico »bogatic«. Lepo počasi in razložno jo je izgovarjal, lepo ga je bilo poslušati. — V teh krajih, tu, pa človek še »bogatic« ne sme izreči, vse velja za smrtni greh. Kaj bi to, danes me nihče ne sliši. Toda, bogati, sneg, začel je padati! Ne mislite si, da sem se ga razveselila, kakor če padajo prve snežinke v Sloveniji. Kot da te kdo tepe po lice ledeno, burja te dobesedno gnjavi, bije, mrzlo, mokro, veter — vse nevelje so se zbrale. Tako sem tavalva dve uri, od Katunov do Katunov in spet v šestanovac — seveda brez petroleja. Vsa mokra in premražena sem ustavila avtobus.

To je pa spet poglavje zase. Mimo nas vodi glavna cesta iz Splita v Bosno, Avtobusi so tako prenapolnjeni, da je potovanja pravi užitek. Heregovci kadijo na veliko, rezervisti se vračajo ali pa odhajajo. Potem pa še »bratci« — krošnjariji, ki se vračajo domov iz Madžarske in Slavonije.

Danee sem milostno dobila prostor, stojšče med dvema zabojema. Z rokami sem se morala oprjeti soferjeve rame, ki me je zato besno in skrajno nemilostno gledal.

— Kaj, vi ste Slovenka?

— — — — —? — — — — — Za božjo voljo, kdo pa je ta, ki me vprašuje, pa prav resnično po naše, slovensko? Fant, ki grize črni kruh. Kaj mu je padlo na misel, da vprašuje ravno mene, sredi gneče potnikov. Po čem je uganil, da sem Slovenka? Prvi hip sem bila presenečena, toda takoj sem pomislila: to bo kakšen »bratec«, ki je krošnjariji po Sloveniji. Naučil se je nekoliko slovenskih besedic, zdaj se vrača in se že postavlja. Čakaj, te bom že spravila v zadrugo.

— Kako ste uganil, da sem Slovenka?

— Saj držite v roki »Jutro« O, bogati, res; v zadnjem hipu sem pograbila na pošti Jutro, to se pravi ponedeljsko izdajo, šepraj je že sredi. Ta »bratec« pa jo kar po ljubljansko zavija! O, ti presmeta hrvaška ljubljanska srajca, te bom že jaz naučila!

— Odkod ste, gospodična?

— Iz Maribora. Odkod pa vi?

— Iz Ljubljane.

— Ja res nekam Slovenec. Ali naj mu verjamem? Tu na severnem vzhodu Biokova da se vozi Ljubljancan? Mogoče je pa res Ljubljancan.

— Kako ste pa vi, štajerka, prišli, službovat v te kraje? — O, ti presmeti Kranjec! Kot da si misliš: ti uboga štajerska para, o ti revca štajerska! Mogoče pa ta moj sopotnik ni mislil tako slabo. Bila sem vse preveč vesela čudnega srečanja, nepričakovane in nevsakdanjega. In že sem mu objasnjevala, da učiteljcem tu med Mosorom in Biokovo planino. On pa se vrača iz vojaških vaj, če se ne motim, iz Bučve. Iz Splita potuje v Sarajevo, kjer je uslužben.

Prehitro je mislilo deset minut. Moja postaja se je blizala.

— Omožil se še niste, kaj?

— To pa še, to. Že davno!

— Res, Dalmatince imate?

— Tega sicer ne, pač pa pravega slovenskega fanta. In še marsikaj bi človek rad povedal ob taki priliki, toda, na žalost, postaja se že vidi.

— Zdi se mi, da poznam Vašega brata; mi pravi sopotnik.

— Kje pa ste že spet iztaknili moj primek?

— Saj vidim naslov na Jutru!

Presneto zvite oči ima ta ljubljanska srajca. Toda motiš se.

— Če pa je tako, potem poznate mojega moža, ne pa brata.

— Kaj N. je Vaš mož? Saj je bil v Ljub-

ljani v kolegiju. Njega pa prav dobro poznam. Pozdravite ga od mene.

Avtobus je obstal. Sprevodnik me potiska skozi vrata. Sofer se je oddahnil. Nič pozdraviti nisem utegnila, svojega sopotnika. No, namesto pozdrava je videl, kako sem si pri izstopanju raztrgala ob tistih zabojih že itak mokro nogavico.

Spet je burja topla vsakega, ki ga je našla na poti. Biokovo je zasneženo, Mosor pa v črni megli.

Moj sopotnik, gospod inženir! Želim Vam srečno pot do Sarajeva. Ja, pa še veselo božične praznike sem Vam poželela voščiti. Naj velja pa tokrat. Pa brez zamere, da sem Vas imela sprva za »bratca«.

Oveta Zel-Pivko

Letalska oporišča v Južni Italiji

Italija je v zadnjem desetletju v svojem oboroževanju postavila letalsko orožje in mornarico zavestno na čelo, čeprav ni zanemarjala kopne vojske, piše poročevalec praškega lista »Der Neue Tag«. Zveza med zračnim orožjem in mornarico se kaže neposredno, če potuješ po ozemlju, ki je nekoč nosilo ime »kraljestvo obena Sicilija«. Na vožnji ob obalah tega ozemlja vidiš morskakšno topovsko cev, ki je obrnjena na morje, kajti obalna obramba je tu važna. Poleg utrdbenih naprav ki služijo tako imenovane »kopne križarke«, oklopni vlaki, ki se morejo s svojim topništvom spoprijeti s sovražnimi vojnimi ladjami. Obalni obrambi pa služi seveda tudi letalsko orožje. Na nekem letališču je dopisniku poveljnik velike edince lovskih letal poročal, da doslej podnevi niso imeli nobenega dela, da bi preganili sovražna letala. Samo ponoči so se od začelca vojne med Italijo in Anglijo šestkrat dvignili. Vzlet se je izvršil v 23 sekundah.

Poročevalec je videl lovška letala najrazličnejših tipov, med katerim so takšna, ki drže njihovo brzino v tajnosti. Lovška letala imajo vsako po dve težki strojni kalibra 127 cm. Poleg lovec so stali bombniki, ki se dade uporabiti obenem kot torpedna letala. Ti bombniki s 4 motorji in brzino 380 km predstavljajo starejši model, ki se je udeleževal že bojev v Španiji, a je še prav uporaben. Pričakujejo ga nov tip bombnikov, ki ga je naznanil Mussolini in ki so ga izdelali v izredno kratkem času.

Za vreme v spodnji Italiji je značilno, da se menjavajo tople dnevi z zelo hladnimi. Nekaj stotnik, ki je bil zavil v kočulovino, je menil, da je tu hladneje ko v severni Italiji, ki ima trdo podnebje in od koder je bil doma. Jasm dnevi pa so naravnost poletno vroči in kažejo vso barvitost te pokrajine. Skrite in maskirane z barvnimi okolicami so tu letalske delavnice, oklopne letalske lope in postopja za moštvo. Neko letališče, ki ga je obiskal poročevalec, se je odklikovalo kot nenavaden moderna naprava. Postavili so ga šele v vojnem času in ima to posebnost, da ga je mogoče z vso opremo v najkrajšem času prepeljati drugam. Tako je mogoče na primerni tleh improvizirati nova letališča. Južnitalijska letališča nam dajejo s svojim številom, velikostjo in opremo spoznati, kako močno je fažizem to ozemlje v vojaškem pogledu kot središče imperija razvil. Marsikatero pokrajino na italijanskem jugu so nazvile nekdanjemu svojemu velikemu političnemu in kulturnemu pomenu v 19. stoletju kakor tignilne iz svetovne zgodovine. Danes jih preprega preme asfaltirane ceste in vodovodi, v mestih je videti mnogo reprezentativnih javnih zgradb in novih stanovanjskih četrti, ki so zrasle ponekod z naravnost ameriško huzino iz tal.

Obleka iz pasje dlake

Na Japonskem, kjer iščejo kakor drugod, nadomestilo za volno, so si izmislili, da bi se dala v ta namen uporabiti tudi pasja dlaka. Ena izmed sester markija Hucšulice je iz takšne dlake izdelala blago, ki ga je le težko razlikovati od ovčje volne. Pri tem je vseeno, da-li izvira dlaka od mrtvih ali živih psov. Blago iz »pasje volne« bo za 20 do 30 odstotkov cenejše nego iz ovčje volne.

Nemčija po prvem letu vojne

Populacijsko zibanje kakega naroda, ki je v vojni, je najboljše merilo, do kake stopnje so načete ljudske rezerve in v koliko se vojna odraža na gibanju prebivalstva v svojih posrednih ali neposrednih posledicah. Zdravstveno stanje nemškega naroda je v sedanji vojni nedvomno mnogo boljše neso v svetovni vojni, ko je neprekinjena blokada onemogočala preskrbo nemškega ljudstva z najpotrebnejšimi živili. Zdravstveno stanje naroda se kaže predvsem v njegovi sili ter žilavosti, s katero prenaša omejitve in okvare, ki so zvezane neposredno z vojnimi stanjem. V Nemčiji se bodo dale neugodne posledice ugotoviti z vso točnostjo, saj je rah ravno nekoliko mesecev pred izbruhom vojne izvršil ljudsko štetje ter so podatki štetja že objavljeni.

Ves razvoj Nemčije kaže cela vrsta izredno zanimivih in presenetljivih pojavov, dokazujejočih tako rast prebivalstva, kakor povečanje obsega države. L. 1933 je živelo v takratni Nemčiji 65.2 milijona ljudi. To število pa se je zaradi močne populacijske propagande zvišalo v naslednjih šestih letih za približno tri milijone. Se znatneje se je povečalo prebivalstvo s pripojitvijo obširnih sosednjih pokrajin. Stara Nemčija je merila 469.000 km², nove pridobitve pa so njen obseg skoro podvojile, pri čemer priklopitev Alzacije in Lorene še ni upoštevana. Prebivalstvo rajha je raslo s pridobitvami. Vrnitev Posarrije je prinesla 800.000, priključitev Avstrije in sudetskih krajev 10 milijonov, Gdansk 400.000, aneksija bivših poljskih pokrajin na 9.600.000 prebivalcev. To zneso po priliki 90 milijonov duš in če računamo še 7 milijonov prebivalstva dežel češkomoravskega protektorata ter približno 10 milijonov prebivalcev poljskega generalnega gubernementa. Živi pod neposredno oblastjo nemškega rajha 107 milijonov ljudi, kar znaša skoraj eno petino celotnega prebivalstva Evrope.

Vpliv vojne na to veliko ljudsko množico se da po enem letu vojne ugotoviti samo v nekaterih pogledih in še to samo za nemški živelj. Nemčija je izzabila v poljski vojni 10.575 mrtvih, 30.322 ra-

njenih in 3409 pograničenih, borba v Norveški jo je stala 1317 mrtvih, 1604 ranjenih in 2375 pograničenih, boji v Flandriji pa so zahtevali 10.252 mrtvih, 42.423 ranjenih in 8463 pograničenih. Te izgube so vsekakor še nekoliko narasle v nadaljevanju borb, zlasti v bojih na francoskih tleh do zaključka premirja s Francijo. Če pa te izgube primerjamo z onimi iz svetovne vojne, so znatno nižje ter dosegaio komaj drobec izgub svetovne vojne.

Med posrednimi izzbavitvami, ki so posledica vojne, je statistika zabeležila v prvi vojni zimi precejšnjo umrljivost zlasti na kmetih. Uradna poročila pojasnjujejo to umrljivost z izrednim mrzom lanske zime, dodajajo pa tudi, da se je moralo s to povečano umrljivostjo itak računati, ker so v Nemčiji letniki starih ljudi številčno zelo močni. V kolikor so že izdelali podatki o ženitvah in rojstvih, je stanje zelo povoljno, ker še vedno trajajo učinkite oblastvene izvajane propagande za pomnožitev zakonskih zvez in za zvišanje porodne številke. Če to zboljšanje ni samo začasno, potem nemški statistiki lahko beležijo lep napredek, dasi nemške populacijske številke niti od daleč ne dosegajo številke slovenskih in nekaterih romanskih držav. Množica vojnih porok je štativno sklenjenih zakonov v primeri z zadnjim mirovnim letom dovišala za 50%, kasneje je seveda ta ženitveni val znatno popustil, vendar pa izkazujejo meseci po premirju s Francijo zopet porast števila zakonov. Samo v mesecu avgustu je bilo v 62 veleimstih sklenjenih 21.000 novih zakonov.

Število porodov se je zaradi raznih usodnosti precej povišalo, tako da se je aprila meseca rodilo za 11% otrok več kakor istega meseca l. 1939, v maju pa tudi še vedno 1,7% več nego v maju prejšnjega leta. V juniju se je začel pojavljati izpadek porodov, vendar je bil še vedno samo pol tako velik, kakor po prvih devetih mesecih prve svetovne vojne. Zaradi tega so v Nemčiji prepričani, da izpadek porodov ne bo dalje napredoval, marveč se bo sibal v dosedanjih mejah, ki jih je postavila vojna zaposlitev moških, mučičih se daleč od doma.

Naši kraji in ljudje

Zimska pomoč in občinski proračuni

Zakaj moramo v tednu Zimske pomoči vsak po svojih močeh prispevati za socialno skrbstvo

Ljubljana, 25. januarja

Zadnje čase se mnogo govori in piše o potrebi zimske pomoči. Zbirka sredstev za zimsko pomoč je predvidena iz prostovoljnih prispevkov, ki naj se porabijo za kritje potreb zimske pomoči, poleg rednih sredstev, ki so v proračunih občin določena za socialno skrbstvo, torej tudi za zim. pomoč, ki predstavlja del socialnega skrbstva. Ako je potrebna za kritje nučnih socialnih izdatkov podpora v obliki prostovoljnih prispevkov, je jasno, da zavedna javna sredstva ne zadostujejo, odnosno so postavke za socialno skrbstvo prenizke.

Pri organizaciji zimske pomoči v dravski banovini je podana značilnost, da je izvedba te organizacije, tako zbiranje, kakor tudi razdeljevanje prispevkov prepuščeno občinam. Občine naj v svojem delokrogu po svojih najboljših močeh in sposobnostih zbere potrebna ter jih temu primerno tudi porazdeli med pomoči potrebne. Tako je uvedeno pri organizaciji načelo popolne decentralizacije.

Pri vsem tem bi marsikoga zanimalo, kako visoke so prav za prav postavke za socialno skrbstvo v občinskih proračunih ter koliko bi vsaj približno bilo treba zbrati prostovoljnih prispevkov, ako bi hoteli zadostiti potrebam in zahtevam.

V proračunih občin n. pr. za leto 1939/40 (po »Samoupravi«) je znašala skupna vsota postavk za socialno skrbstvo okrog 24 in pol milijona din. Od te vsote je treba odšteti na postavke za socialno skrbstvo Ljubljane, Maribora, Celja in Ptujja svojih 13 milijonov ali 52%. Pri vseh ostalih občinah znaša torej skupna vsota postavk za socialno skrbstvo okrog 11 in pol milijona ali 48%. Iz tega jasno sledi, da avtonomna mesta zdaleka prednjačijo v pogledu višine postavk socialnega skrbstva pred drugimi občinami banovine.

Toda od celotnega proračuna so izdale v letih 1939/40 občine (brez avtonomnih mest) 12,5% za socialno skrbstvo, dočim izdala avtonomna mesta le 6,2%. Iz tega pa sledi, da podeželske občine v primeri z avtonomnimi mesti izdajajo za socialno skrbstvo od celotnega proračuna še enkrat več.

Toda pri tem ne smemo pozabiti na številno prebivalstva v prvi in drugi skupini

občin. Od 1,2 milijona prebivalstva živi v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptujju le 12%, v ostalih občinah banovine torej 88%. Če to razmerje sedaj primerjamo med seboj, potem se nam pokaže tale zanimiv posledek: v avtonomnih mestih pride na enega prebivalca za socialno skrbstvo namenjenega denarja 95 din, dočim pride na prebivalca ostalih občin za socialno skrbstvo namenjenega denarja le 11 din. To pa je nesporen dokaz, da socialno skrbstvo v mestih daleko prednjači pred socialnim skrbstvom na podeželju, ne samo v pogledu organizacije, marveč tudi v pogledu finančnih sredstev.

Ponovno čujemo, da vsote, ki so jih namenila avtonomna mesta za socialno skrbstvo, zdaleka niso zadostne. Za zadostitev najnujnejšim potrebam bi jih bilo treba vsaj za polovico povečati. Bi potrebovali torej tu še svoje 4 milijone. Sodeč po glasovih s podeželja pa bi bilo treba za najnujnejše potrebe vsaj podvojitvi postavke za socialno skrbstvo. Bi bilo treba še kakih 12 milijonov, skupaj torej okrog 16 milijonov din.

Za naše razmere je ta številka previsoka. Kar v glavi se nam zvrtili, če pomislimo na take številke in v take svrhe. Toda ometo si kaj radi prihranimo in računamo le s skromnimi zneski. Toda, ko čitamo številke o brezposelnih, o lačnih, golih in bosih, o porodnicah, ki nimajo plenice v tem mrazu, da bi vanjo zavile novorojenčka, pa o tisočih in tisočih drugih, smo trdni in ne izgubimo ravnotežja. To ni prav! Letošnja zimska akcija naj bi pokazala, da vendarle nismo taki in da smo ob velikih in težkih časih vendarle strumni in drug drugemu pripravljeni pomagati. In če bi si v letošnji zimski akciji zastavili ta cilj, da je treba zbrati, česar iz javnih sredstev ni mogoče dati brez otežitve davčnih bremen bi se temu namenu možili zelo približati. S prispevki od dobičakarja pa tudi od skromne plače je ta vsota tudi dosegljiva. V koliko smo pripravljene zbrati to vsoto, bo pokazal teden zimske pomoči od 2. do 8. februarja. Zato naj se vsi, ki žele, da bi se namen zimske pomoči dosegel, vneto pripravljajo, da v tednu zimske pomoči ne bo nikogar, ki bi ne doprinesel svojega deleža.

Prometni stražnik v novem stolpu

no» so namestiti železne drogove z verigami, ki naj pešcem tod branijo križarjenje po mili volji. Prehod preko cest je dovoljen le v promih črtah pravokotno v smeri ceste, ki jo križamo. Na ta način je osrednji prostor stika štirih ulic prihranjen le vozilom, ki se bodo odslej vse lažje kretala in izogibala. Tudi so za tramvajska vozila, vozeča od severa, določili postajališče ob kavarni »Emona«. Tako bo odstranjena velika gneča, ki se je zbrala doslej pred postjo, kjer je včasih postajalo po pet ali šest voz hkratu.

Tudi prometnega stražnika, ki je doslej stal med obema progama nasproti poštnega pročelja, niso pozabili. Na starem mestu se stražnik kar ni smel in tudi ni upal ves posvečati urejevanju prometa, temveč je moral v vse večji meri paziti nase, da ga ne oplazi avto, podre kolezar ali celo ne zaide med dva nasproti si vozeča vozova cestne železnice, ker je moral zmerom prestopati s tira na tir. Zdej so mu določili prostor sredi Aleksandrove ceste med »Emono« in Bat'no. Postavili so mu stolp v obliki dimnika, visok dovolj, da mu nudi pregled nad križiščem. S kraja se je novost marsikomu zdelo smešna in se je na kraju zbralo polno radovednežev, kar je pač navada v Ljubljani ob sleherni »spasji procesiji«, kakor pravimo. Stražnikom pa je ta novi prostor bolj všeč, so vsaj brez strahu za svoje življenje. Nekateri ugovarjajo, da bo stražnika ob snežnem metanju zametlo, ob nalivu premočilo do kolke, v hudem mrazu pa utegne dobiti ozebljine. V posjeh dneh mu pa zapale noge, ker nima prostora za prestopanje. Tem pomanjkljivostim nove naprave bi bilo mogoče delno odpraviti, če bi nad »dimnikom« namestiti streho, pod stojišče pa montirati električni grelec. V večernih urah pa bi bila primerna razsvetljava od spodaj ali zgoraj, kajti prometnega stražnika je v mraku že kaj težavno razločiti in spoznati njegova znamenja, čeprav je bilo oreakčiven.

Upamo, da se bo nova naprava s časom izkazala za prav koristno, če ne prej, pa takrat, ko bodo motorna vozila cenejša in se bo cena bencinu s prav teko velikimi in hitrim koraki znižala. kakor je sedaj blagovolila zlesti pod nebo.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Nova naredba o policijski uri je od večerj dalje v veljavi za vse Slovenijo

Ban dravske banovine je na podlagi člena 58. pravilnika o gostilnah, kavarnah in ostalih obratovalnicah z alkoholnimi pijačami, v zvezi s § 427. zakona o obrtnih predpisih naredbo o odpiranju in zapiranju gostinskih podjetij (o policijski uri).

1) Na območju uprave policije v Ljubljani, predstojništev mestne policije v Mariboru, Celju in Kranju, policijskega komisariata na Jesenicah ter mestnega kapetanata v Ptujju, kakor tudi v krajih, kjer so sedeži sreskih načelstev, smejo biti kavarne odprte do 1. ure, restavracije in gostilne do 24. ure, (krčme (pivnice) pa do 23. ure.

2) V ostalih mestih in trgih smejo biti odprte kavarne do 24. ure, restavracije in gostilne do 23. ure in krčme do 22. ure.

3) V podeželskih občinah pa smejo biti odprte kavarne do 23. ure, restavracije in gostilne do 22. ure in krčme do 21. ure.

V krajih turističnega značaja v ožjem pomenu (ne občinah), v turističnih krajih, klimatskega (planinskega) in kopalskega značaja, ki so kot taki uradno priznani, smejo biti gostinski obrati v času glavne sezone odprti, kakor v Ljubljani in drugih večjih krajih, izven sezone pa tako, kakor je določeno po kategoriji dotičnega kraja.

Na pušni terek in Silvestrov večer smejo biti v Ljubljani in v krajih pod točko 1), kakor tudi v ostalih mestih in trgih pod točko 2) odprte kavarne do 2. ure in ostali gostinski obrati do 1. ure, v podeželskih občinah pa kavarne in ostali gostinski obrati do 1. ure.

Kavarne se ne smejo odpreti pred 5. uro, ostali gostinski obrati pa v letnem času ne pred 5. uro in v zimskem času ne pred 6. uro.

Okrepčevalnice (bifeji) smejo obratovati ob delavnikih od 7. do 21. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 7. do 14. ure. Obratovanje v vinotocih pod vejo je urejeno s posebno odredbo.

Gostinski obrati na železniških postajah in gostinski obrati s prenočišči smejo zotom, ki prispejo z vlakom, postreči tudi po določenem času pol ure po prihodu vlaka.

Podaljšanje policijske ure.

Za posamezne obrate in za posamezne dni smejo podaljšati policijsko uro izjemno in po potrebi uprava policije v Ljubljani, predstojništvo mestne policije v Mariboru, Celju in Kranju, policijski komisariat na Jesenicah ter mestni kapetanat v Ptujju v svojem okolišju, v vseh drugih občinah pa sreska načelstva. Izjemno lahko ban podaljša obratovalni čas za posamezne obrate tudi splošno za več nego posamezne dni in lahko dovoli izjeme od omejitve, ki jih glede obratovanja določa ta naredba. Vsa za nedoločen čas izdana dovoljenja o podaljšanju obratovalnega časa izgube veljavo s potekom koledarskega leta, v katerem so bila izdana. Dovoljenje za podaljšani obratovalni čas si morajo imetniki poprej izposlovati. Dovoljenje se izda šele po plačilu predpisanih pristojbin pisмено ob obrazcu, ki se posebej predpiše. Dovoljenje se ne izda, če se je bati zlorab in če ni stvarne potrebe. O izdanih dovoljenjih se vodi seznam.

Zaradi zaščite javnega reda in miru sme občje upravno oblastvo prve stopnje za posamezne obrate in kraje tudi skrajšati policijsko uro ali prepovedati točenje vseh alkoholnih ali samo žganih pijač (§ 78 obrtnega zakona).

Na prireditvah veselje, plesov ali zabav se mora s točenjem alkoholnih pijač prenehati pol ure pred koncem določenega obratovalnega časa. Določila o dovoljevanju in prirejanju vseh vrst prireditev se s to naredbo ne spreminjajo.

Dovoljene igre, na primer balinanje, kegljanje itd. se smejo na prostem vršiti samo do 22. ure. V zaprtih prostorih, v katerih se ne nikakor moti nočni počitek sosedov, ta omejitev ne velja. Po 22. uri

ali pred 7. uro se z godbo, petjem ali sicer z obratovanjem v gostinskih obratih ne sme motiti sosesčina ali mir na javnih krajih zunaj obrata. Koliko smejo gostinski obrati prirejati dovoljene igre in godbo, odloča § 76 obrtnega zakona.

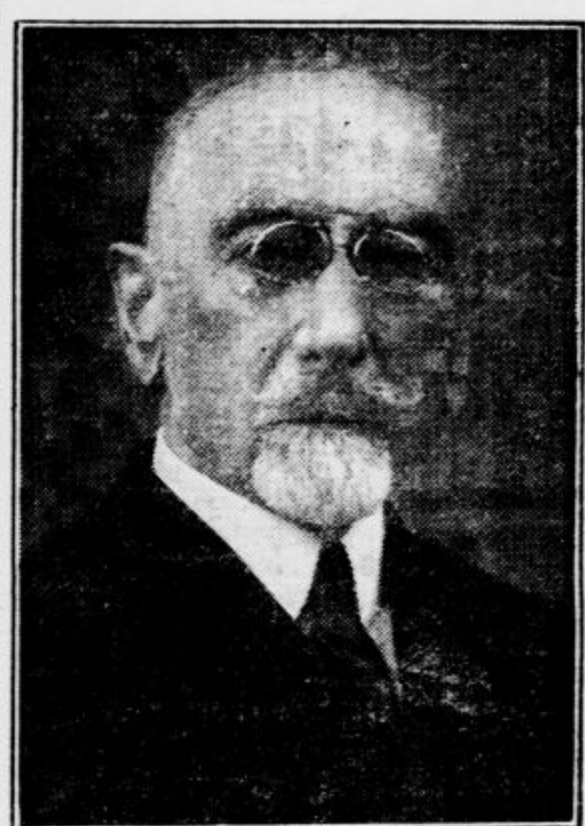
Po policijski uri se ne sme več postrežiti niti z jedjo niti s pijačo, niti dovoljevati izer, razen izjeme, ki je dovoljena v gostinskih obratih s prenočišči glede gostov, ki prispejo z vlakom. Ne sme se postrežiti z večjo količino hrane ali pijače pred nastopom policijske ure z namenom, da bi se gost dalje zadrževal v lokalu. Najkasneje pol ure po določenem času je obratne prostore izprazniti in zapreti. Postrežne osebe mora policijsko uro napovedati. Kazni.

Prekrški te naredbe se kaznujejo v smislu člena 95. pravilnika o gostilnah, kavarnah in ostalih obratovalnicah z alkoholnimi pijačami po členu 69 zakona o notranji upravi z globo 10 do 1000 din, ob neplačilu v določenem roku pa z zaporom od 1 do 20 dni. Ostali prekrški se kaznujejo po dotičnih posebnih predpisih.

Ta naredba je stopila v veljavo z dnem objave v Službenem listu (25. januarja) in je dobila hkrati obvezno moč. Obenem je prenehala veljati naredba z dne 4. julija 1935 in njena sprememba z dne 27. februarja 1940.

Ivan Hribar — častni doktor univerze kraja Aleksandra

Ljubljana, 25. januarja.

Z univerze smo prejeli naslednje uradno obvestilo:

Senat univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani je 24. t. m. soglasno potrdil sklep fakultetnega sveta pravne fakultete, da se podelj. g. Ivanu Hribarju, biskumu ljubljanskemu županu, izrednemu poslaniku in pooblaščenemu ministru ter pokrajinskemu namestniku častni doktorat prava za izredne zasluge, ki si jih je pridobil za ustanovitve ljubljanske univerze. Slavnostna promocija bo prihodnji mesec.

Prometna novost sredi Ljubljane

Stolpič za prometnega stražnika na križišču pred pošto

Ljubljana, 25. januarja

Na vseh večjih križiščih in stikih ljubljanskih ulic je promet še dokaj dobro urejen, le pred glavno pošto je bila pogosto zmeda. To križišče, odnosno stik Aleksandrove, Prešernove, Selenburgove in Tyrševe ceste doslej niso utegnili dokončno urediti, ker je prav za prav še v razvoju. Podrli so sicer stari hotel »Slona« in po-

stavili novega prav na isti prostor tako, da prometnih poti ob njem niso prav nič razširili, če odštejemo zaokroženi vogal ob Tyrševi in Prešernovi ulici. Podrli so tudi stari Maličev hotel, ki je bil pozneje last Jadranske banke, nazadnje pa last tvrdke Bata. Na prostoru je zrasla nova Bat'ova poslovna hiša, najbolj trgovska zgradba v mestu. Ob Selenburgovi ulici so jo odmaknili za dvanajst metrov in pločnik toliko razširili, da je nastal pred njo kar majhen trg. Cestišče pa je ostalo ozko kakor prej, ker nima smisla razširjati ga, dokler ne podro še sosedne Bonačeve stare hiše na vogalu Selenburgove in Knafljeve ulice. Tako torej cestnemu prometu ni bilo kaj pomagano, le nekoliko več razgleda imajo vozniki na križišču.

Promet motornih vozil po mestu je zdaj malenkosten, vendar je oblastvo, ki ji je naloga, paziti na cestni promet in ga urejevati, že zdaj uvedel nekaj novosti, ki se utegnejo v normalnih časih izkazati za prav koristne. Na vseh štirih vogalih, to je pred Bat'no, pošto, »Slonom« in »Emono«

Križišče pred pošto

ŽIVORAD VUKOSAVLJEVIĆ
PILOT-PODPOROČNIK
KNAP BRANI
BEOGRAD

Knap se ji je videl onega dne na mitingu, v modri opravi poleg letala, po svojem najpogumnejšem poletu, zelo lep. V njej je takrat gospodovalo posebno stanje, vzburljenost v podzavesti zavoljo nečesa, kar jo je šele zdaj predramilo in jo naenkrat potegnilo s seboj. Hrepenela je po podvigih, da bi se nekako izkazala in izločila iz množice. Knapov uspeh jo je k temu podžgal. Bela je videla v njem junaka, vzvišenega nad vsemi, ki so ta dan stali v množici in so dvignjenih glav in odprtih ust ogledovali njegov polet.

Ko je Knap tako skromno stal poleg poveljnika, ga je Bela gledala razprtih oči. Tovarišice prav tako. Ena izmed njih jo je vprašala:

— Bela, ali ti je všeč?

— Lep je, je odgovorila zanosnih misli. — In hraber je.

Vse tovarišice so ga gledale občudujoče, ker je bil tudi Beli všeč. To je bil prvi možki, o katerem so čule tako njeno sodbo. In potem — naenkrat se je izluščila iz množice, ne da bi se brigala za kogarkoli, pristopila je h Knapu in mu čestitala... Tovarišice so se zdrznile. Bela pa se je mirno vrnila in se nasmehnila sama sebi. Ta trenutek vzhičenja je napravil na njo globok vtis. To je bil majhen prevrat. Po njej se je razlil občutek nečesa nerazumljivega, toda vzvišenega, to ji je dalo moči in bodrosti. Kakor je Knap storil nekaj pogumnega, tako je tudi ona storila nekaj, česar nihče drugi ne bi smel. Ojunačila jo je misel, da zmore nekaj drugega kakor ostali. In vse to je učvrstilo njeno željo, da vztraja pri trdni odločitvi.

Potlej je začel Knap sleherni dan poletavati nad šolo in je počenjal vratolomnosti v višavah pod sinjim nebom. Čim so začele brnenje motorja, so tovarišice pogledale Belo. Ta trenutek je vzdrhtela, potem je pomirjena poslušala dalje, prepričana, da je to njej namenjeno. Prišla pa so tudi prve težiave. Vsi so vedeli, da je Beli všeč letalski narednik. Tovarišice ji niso smele n česar reči, starši se manj, toda ona je vse to čutila. Knap se je naglo zaljublil in je postajal še bolj zmeden, neprisenben, mučen. Beli pa je bilo tudi to všeč. Skoraj veselo je sprejela vse te težave in je čutila posebno zadovoljstvo, ker bo treba pričeti borbo. Taka nenavadna ljubezen je bila za njo. Poleg vsega tega ji je Knap začel ugajati kot mož-

ki, prvi možki, ki ga je kot takega pripoznala, prvi, v katerem je našla odločnost in mišičavnost. Najbolj ji je godilo, da je junak. Potreben je pomoči in hrabrenja in to mu bo nudila ona. Pet dni se je borila sama s seboj in je razmišljala, kaj naj stori. Pet dni je nad šolo in hišami najhujše hrumel beli »Devotina«, ki je izdajal čustvovanje svojega gospodarja. To je ona vedela. In zasmilil se ji je. Razumela je: tisti večer, ko je čul njen razgovor s tovarišem, je pobegnil, ne da bi jo čakal, razžaljen, skoraj ponižan. Zato ga ni bilo več. A zdaj je v zraku večji od vsakega vladarja. Kdo mu je enak med ljudmi, kadar je med oblaki? In glejte, njej izkazuje svoje čustvovanje, njej na zemlji, pa s tako gromovitim hrupom in s tako odločnimi podvigii! V Beli se je vzdramila želja, da ga nagradi za tolikšno pozornost. Poželela je, da bi ga ta trenutek sestrsko poljubila in ga ohrabrila. Pred očmi se ji je prikazala njegova slika: Knap v modri opravi po zmagi; Knap grmi pod nebom, sporaj na zemlji zastaja ljudem dih, ko poslušajo njegov hrup; Knap zopet do vratu in čez glavo opasan s čepico, z očali na očeh, drevi po zraku kakor redko kdo izmed smrtnikov na stroju, ki mu posoja svoje peruti... nedosegljiv, tako nenavaden — in pa Knap onega večera, ko je ves poražen bežal po praznem drevoredu, potem ko je bil silšal žalitev: »Bela, ti se družiš z navadnim vojakom?!«... Zdaleč je sam naproti soncu! On je ves njen, ona to hoče! Ona hoče: ta mladenič zasluži njeno ljubezen. Kako viteško jo izkazuje, s hrupom po zraku!

Bela se je spomnila nekega svojega razgovora z materjo. Mati ji je namigovala, da ji je očetov ravnatelj omenil: »Moj sin se najrajši družii z Belo.« Ravnatelj je bil tega prav vesel. Stoprav ravnateljev sin je bil njen tovariš, tisti, ki ji je bil oni večer rekel: »Bela, mar ti, ki si najmilejša in najpametnejša v šoli, pa z vojaki! Osvesti se!« Po razgovoru z materjo je Bela razumela, kaj želijo z njo. Kolikšna sreča bi to bila staršem! Toda Knap, Knap — mar ni lepši pa skromnejši, bolj vzvišen in ponižnejši od vseh? Tako nenavaden je. Mar njegova bojazljivost na zemlji pa brezumna hrabrost v višavah nista privlačni, mar to ni nekaj nevsakdanjega? Tudi ona bi rada bila taka. Njega tu doli prezirajo, nihče se ne briga za njegove podvige. Kadar pa njegova krila v višavah hrumijo tako silno in počenjajo vratolomnosti, se vsi ustavljajo in navdušeni ne maknejo oči z oddaljene črne točke. Tedaj je vsem drago, da je junak v višavi njihove krvi, njihovega rodu, ponosni so, z obraza jim bereš veselje. Prav tega junaka pa na zemlji v vojaški obleki ne vidijo. Gredo mimo njega. In njej pravijo: »Z navadnimi vojaki hodiš!« Toda ona hoče. Ona hoče nalašč pokazati kako napačni so predsodki. Ona ga hoče predstaviti ostalim in reči: »To je tisti z višav! To je junak naše dobe, za tri kopja višji od vas vseh. Vi ga nekam prezirate

iz družabnih ozirov, iz nadutosti, a kar primerjajte se z njim. Pokazal vam bo nekega dne, kdo je, kaj je in kaj vse zmore... Knap se ji je videl kakor junak iz pravljice, ki ga družba odklanja, ona pa je njegova zaščitnica. Jasno je to čutila, dirnila jo je krivica, žal ji ga je bilo in bil ji je naenkrat tako mil in vzvišen.

Šesti dan potem, ko je dobil pismo, je Knap prišel na stanek ves žareč pa vendar plašen. Bil je pripravljen k navdušenju pa tudi na ponovno ponižanje, kakor se je tega bil dotle navadil v svojem življenju. Vzljubil je Belo.

Ko jo je ugledal, se je ustavil in zardel, ne besede ni črnil, samo zagledal se je vanjo. Bila je s tovarišicami, ki so jo zapustile radovedno se nasmehujoče. Ponudila mu je roko, a tudi tedaj še ni mogel izpregovoriti. Vsa kri mu je šnila v lice, noge so mu postale težke, roke so se ohlapno povesele. Beli je bila njegova zmedenost prav všeč. Zmagoslavno se je nasmehnila...

— Ali ste vi te dni leteli nad šolo in hišo?

— Da, jaz. — Knap je komaj izgovoril ti dve besedici.

Stopila sta proti parku in Bela ga je skrivaj opazovala. Koračil je težko, zadeval je z nogama ob tla vse preveč moško in preveč vojaško. Bil je še vedno zardel. In to ji je bilo všeč. Pomislila je: vsi veliki možje se radi zmedejo pred ženskami. Posebno pred ženskami, ki jih imajo radi, v zraku...

Njegovo lice je bilo gladko, precej lepo, kazalo je prikrivito voljo, odločnost. Kako bi jo zdajle vzel v naročje, jo ponesel v enem samem skoku iz parka, koder se sprehaja ljudstvo, nekam v samoti! Poletel bi z njo v višave in pokazal vsemu svetu, kaj zmore, kjer je sam izven tolikih pogledov, ki ga hromijo. Tam je on gospodar, tam je njegovo cesarstvo. Tu je skromen, tih, brez moči. Ne upa se je pogledati, a čuti da gre poleg njega ona, najlepša izmed vseh.

Sedla sta na klop. Ona je prva začela pogovor. On pa je pomislil: »Ne daj Bog, da bi je spet ne smel tako dolgo videti, takole bi večno ostal!« Toda tega se ji ni upal reči. Bela mu je izpovedala svoj pogovor s tovarišem, ravnateljevim sinom, kakor ga je bil onega večera tudi on sam čul. Trepetal je od jeze.

— Prepovedala sem mu, da bi se mi približeval. Ze sem se odločila...

Knap jo je hvaležno pogledal. Razumel je, da se je odločila zanj. Nesvestno je poiskal njeno roko in jo nežno stisnil, čuteč pri stiku nekaj neizrekljivega; ni mu je iztrgala.

— Koliko vam je še treba do oficirja? ga je vprašal zanosnih misli.

— Še leto dni, — je odgovoril z zelo odločnim glasom, in je še topleje stisnil njeno roko.

Zobje potrebujejo kruha

Zvečenje, eden izmed temeljev pravilne prehrane — Pomen apna in fosfornih soli, vitaminov in hormonov

Zobna gniloba nastaja na površini zob, tam kjer zvečenje in zobna ščetka ne odstranjujeta pravočasno škodljivih bakterij. Iz tega sledi, da je že zvečenje, posebno pa zvečenje grobe hrane, ki se drgne ob zobe, dober

priporoček protizobni gnibli.

To je eden izmed glavnih razlogov, ki priporočajo iz vseh sestavin žitnega zrna izdelani kruh. kajti groba otrobna primes v takšnem kruhu snazi zobe dosti bolj nego navadni kruh. Čim trši, čim bolj suh in čim manj lepiliv je kruh, tem bolje je to s stališča zobne higijene.

Samo zvečenje in čiščenje zob s ščetko pa seveda ne moreta odstraniti povzročiteljev zobne gnilobe, saj je na zobeh dovolj mest.

Zlasti vmesnih prostorov med zobmi in brazd na zvečilnih ploščkah do katerih zobna ščetka ali jed pri zvečenju ne seže. Iz tega pa ne sledi, da je čiščenje zob brez pomena, saj se gniloba tvori tudi na dostopnih delih zob. Po drugi strani so ljudje, ki si zob nikoli ne čistijo, a jih imajo vendar zdrave. Vzrok je v tem, da za nastanek zobne gnilobe ni potrebna samo bakterijska obloga, temveč tudi

neka pripravljenost.

neko nagnjenje do te bolezni. Tega drugačnega činitelja gnilobe svobodno živeče živali n. pr. ne pozna, prav tako tudi ne večina primitivno živečih človeških plemen. Pač pa so civilizirana ljudstva v čedalje večji meri, zlasti v zadnjih desetletjih, podvržena temu činitelju. Civilizirano človeštvo izgublja po vsej priliki prvotno imunost zoper zobno gnilobo. Kako bi prišli

spet do te imunosti?

Mnogo je razlogov, ki govore za to, da je napačna prehrana glavni krivec za zobno gnilobo kulturnih ljudstev. Zdi se, kakor da nedostaja v naši hrani nekih snovi, ki bi jih potrebovali za zdravi razvoj zobovja. Te snovi so morda tiste, iz katerih kosti in zobne snoli sestojijo. n. pr. anoni in fosforne soli. lahko so pa tudi kakšni vitamini ali hormoni. Opazovanja kažejo, da izgube primitivna ljudstva, kakor Eskimi in otočani Južnega morja zdravje svojih zob, čim se

privadijo hrane belokožcev.

po drugi strani pa se jim to zdravje povrne že v naslednjem pokolenju, če jih je mogoče prisiliti, da se vrnejo k svoji pr-

votni hrani. Vitamini in rudninske soli, ki jih žitno zrno vsebuje v velikih količinah, nedostajajo skoraj popolnoma finjšim vrstam moke, ki jih peki po navadi uporabljajo. Baš najdragocenejši del žitnega zrna, otrobe, dajemo prašičem, sami pa

se ga branimo.

Ta nesmisel hočejo danes v mnogih deželah čim bolj omejiti z uvajanjem krušne moke, ki je sestavljena iz vseh delov žitnega zrna. To je tem bolj koristno, ker so zobje s takšnim kruhom prisiljeni opravljati več drobilnega dela, a iz izkušnje vemo, da trpi vsak organ, ki ga v zadostni meri ne uporabljamo. Mestni in pisarniški človek

uganja vsakovrstne sporte,

da bi njegove mišice ne trpele od nedelavnosti, toda če mu predložiš žilav kos mesa ali staro žemljo, bo to ogorčeno zavrnil. Naše otroke hranimo s kašami, s pretlačeno špinačo in mehko pogačo, vrt tem pa ne pomislimo, da potrebujejo tudi mladi zobne žvečilnega delovanja in da bi se moral človek baš v mladosti

privaditi zvečenja.

Kako je v Abesiniji

Dobra letina žita, riža in kave — Abesinci so zvesti rimskemu imperiju

Rimski dopisniki velikih tujih listov sporočajo izjave, ki jim jih je dal neki italijanski kolonialni strokovnjak glede položaja v Abesiniji. Ta izjava podčrtava borbeni duh in zvestobo Abesincev do rimskega imperija.

Poedini dogodki v mejnih ozemljih so brez pomena, ker jih je mogoče z lahkoto potlačiti in nastopa abesinsko ljudstvo samo proti vsemirjevalcem. Preskrba Italijanske Vzhodne Afrike je v ostalem v ugodnem položaju. Samo v Somaliji je bilo mogoče požeti 650.000 dvojnih stotov žita in prav tako je bila letos tudi letina riža in kave nenavadno bogata.

Čim so Italijani zasedli Abesinijo, so vsepovsod uredili vrtove, ki dajejo zelo

mnogo zelenjave in krompirja. V teh pridelkih se je povečalo tudi število živine, a povsod so Italijani snovali mlekarne, tovarne sira in testenin ter električne centrale. Zelo koristni so se izkazali tudi abesinski vreli rudninskih vod. To vodo so italijanske čete polnile v steklenice in so sedaj neodvisne od krajevnih vodnih razmer. Da bi z dragocinim gorivom čim bolj štedili, so za normalni blagovni promet obnovili stari sistem karavan, motorna vozila pa so preuredili na pogon z lesnim plinom. Proti pomanjkanju sladkorja se Italijani v Abesiniji borijo z bogato proizvodnjo medu. Sedanja vojna je Italijanski Vzhodni Afriki le koristna, ker daje pobude za njeno gospodarsko osamosvojitvev.

Rumunski petrolej

Proizvodnja nazaduje, ker usihajo vreli

Strokovno glasilo za petrolejsko proizvodnjo in industrijo »Oil and Gas Journal« probuje številke o svetovni proizvodnji petroleja v lanskem letu. Iz teh številk je razvidno, da je ta proizvodnja v primeri s predlansko narasla za 3,48 odstotka, in sicer samo v Zedinjenih državah za 7,1 odstotka, med tem ko je v Rumuniji skoraj za isti iznos (7,05 odstotka) nazadovala. S tem je Rumunija s šestega mesta med najvažnejšimi petrolejskimi deželami nazadovala tudi na sedmo mesto. Vrstni red je danes sledeči: Zedinjene države (62,8 odstotka svetovne produkcije), Rusija, Venezuela, Holandska, Indija, Iran, Mehika, Rumunija, Kolumbija, Irak i. t. d.

Lanska rumunska proizvodnja je znašala 5,8 milijona ton. Od l. 1936., ko je dosegla 8,7 milijona ton svoj višek, je stalno nazadovala in to gre po mnenju angleških izvedencev na račun počasnega usihavanja rumunskih petrolejskih vrelov. Na-

sproti temu pa so nemški strokovnjaki drugačnega mnenja. Po njihovih navedbah je res le to, da se stara petrolejska ležišča v damboviškem okrožju izčrpavajo, tako da je glavno težišče proizvodnje danes v sibirskem okrožju. Druga okrožja imajo sicer manjša ležišča, a bi jih bilo mogoče močneje izkoriščati.

Ravnatelj bukareštanskega geološkega zavoda prof. Macovei je na podlagi svojih raziskav izračunal, da znaša vsa zaloga petroleja v sedanjih rumunskih nahajališčih 45 milijonov ton in bi se tedaj v šestih letih izčrpala, če bi znašala letna produkcija 8 milijonov ton. Po nemškem naziranjju pa je ta cenitev prenikala. L. 1906. so cenili rumunske zaloge na 60 milijonov ton, od tistega časa pa so pridobili v resnici nad 120 milijonov ton. Prof. Macovei sam je mnenja, da je v Moldaviji in drugod še 22.000 štirajških kilometrov petrolejskega ozemlja in bi bilo okrog 200 milijonov ton petroleja.

Ne mara za milijone,

ker ga bolj miče ribolov ...

Pred kratkim je umrl v Virginiji bogat poljedelec. Med njegovimi dediči je tudi neki čičaški »hobo«, potepuh, po imenu Fred Sharpe, mož, ki šteje 55 let in nima nobenega doma in poklica.

Ni bilo lahko najti tega moža. Eden izmed sododivcev njegov bratranec, je odšel v Chicoo moral na pomoč policijo, ker ni sam ničesar opravil. Preiskali so vsa čičaška zavetišča za brezdomce, pa brez uspeha, končno ga je neki policist zagledal na klopi v bližini neke postaje. Sporočil mu

je veliko srečo, ki ga je doletela in ga je pozval, naj mu sledi, da bi se opravile formalnosti, ki so potrebne za prevzem dediščine. Toda možak je svojo »srečo« sprejel popolnoma brezbrizno. Dejal je, da je namenjen baš na ribolov, pa nima časa. Bodo že kdaj pozneje opravili. Ko je bratranec čul o tej brezpravnosti brezbriznosti, je prosil policijo, naj možaka enostavno prime, da se zadeva z dediščino končno uredi. Tako se je tudi zgodilo in Fred Sharpe se bo mogel posvetiti svojemu ribolovu šel tedaj, ko bo prevzel milijone, ki so mu pripadali.

Nenavadni kinematografi

Viseča mreža in hladne pijače — Bogati abonenti

Med najbolj nenavadne kinematografe spada gotovo kinematograf v Saigonu v Indokini. Prav za prav je ta kinematograf nekaj odličnega, kajti prostorov je tam malo. Sedežev sploh nima. Vsek obiskovalec prejme ob blagajni visečo mrežico, razen tega mu postrežejo s hladnimi pijačami. Med tem ko se guga v svoji mrež-

nici in srka hladne pijače, gleda dogodke na filmskem platnu.

Najdražji kinematograf pa je v Memphisu v Zedinjenih državah. Vstopnic tam sploh ne prodajajo. Dva in dvajset najuglednejših mešanov predstavlja vse obiskovalce tega kinematografa, njegove abonente. Letno plačajo vsak po 5000 dolarjev. Enkrat na teden je predstava, a vsak film predvajajo samo enkrat. Letalo ga prinese naravnost iz Hollywooda, in sicer davno pred prvo javno projekcijo. Čuden kinematograf je tudi v Marselieu Tam si za par starih čevljev ali star klobuk ogledaš lahko dva filma. Lastnik tega kinematografa je namreč obtemnem trgovec s starim blagom.

A NEK DOTE

Cesar Vespazian je podaril nekoč neki ljubici štiri sto tisoč sester. Njegov blagajnik ga je naslednje jutro vprašal osuplo, pod kakšne izdatke naj vknjiži to vsoto. Vespazian je kratko pomislil, potem je odgovoril z nasmehom: »Zapiši preprosto: Za preveliko ljubezen do Vespaziana.«

Ko je cesar Tiberij izgubil svojega sina Druza, je pohitel ves svet, da mu izreče svoje sožalje. Samo odposlanec Homerjeve Troje so se pojavili šele tedaj, ko je bilo dobe žalovanja že davno konec. Tiberij je nekaj časa potrepičljivo postal besede, s katerimi so se skušali oprostiti, potem jih je prekinil z zasmehljivim glasom: »Že dobro, že dobro. Tudi jaz vam moram vendar izročiti svoje sožalje — za smrt vašega someščana Hektorja!«

VS AK DAN ENA

»Pomisli, kadar prvi nas vstajamo, gredo v Avstraliji šele k počitku.«
»Saj sem vedno dejal: svet je velik lenuh...«
(»Pages galies«)

Zaklonišče pred bombnimi napadi v Londonu

Najsi so najimovitejše Londončanke še nedavno zahtevale najrazkošnejše urejenih stanovanj — danes so se sprijaznile s kruto vsakdanjostjo in se zadovoljujejo s par stolci v kakšnem kotu podzemnega zaklonišča angleške prestolnice. Tako piše neki ameriški novinar, ki je imel priliko proučiti razmere v bombardiranem mestu. Dva posnetka, ki ju objavljamo v informacijo naših čitateljev potrjujejo, da prenašajo angleške žene v vojni rade volje težka bremena, vendar pa ne klonejo, kajti za vsako zmago je potreben v prvi vrsti duhoven odpor

Kakšen bo novi London?

Skozi angleško prestolnico naj se zgradi širok buljvar

Eden izmed članov Britskega muzeja je na eni izmed zadnjih sej nastopil z izjavami, ki so v Londonu povzročila živahne debate. Nastopil je namreč s trditvijo, da je razdejavanje po nemških bombah za neke predele britske prestolnice pravi blagoslov, ker daje najboljšo priliko, da se mesto končno temeljito preuredi. Kakšnega modernega graditelja mest bi bilo treba poveriti, naj po vojni mesto obnovi po novih vidikih in v skladu z mestnim razvojem ter potrebami njegovega prometa.

Ta član Britskega muzeja je Georges C. Curnog in čeprav se Londončani do dna presunjeni nad udarci, ki zadevajo njih mesto, vendar so njegova izjavanja sprejeli z zanimanjem. Curnog predlaga, naj bi se po vojni skozi London zgradil širok buljvar, stanovanjske hiše pa naj bi se umaknile iz tesnih ulic v predmestja in proti zelenim gričem na londonskem severu in jugu. Priložnost je edinstvena in treba bi bilo brez vsake sentimentalnosti podreti vse stare hiše in ulice. Izjema naj bi bila samo zgodovinska poslopja. Seveda bi morale ostati tudi znamenite

stare ceste in trgi Cityja. Navzile vsakodnevnim letalskim napadom je ostalo še dovolj Londončanov v svojem mestu in Curnog dobiva vsak dan nešteta pisma s predlogi in načrti, kako naj bi se v imenu lepote in smotrenosti preuredila ta ali ona cesta. Curnog pa daje te predloge pregledati svoji pisarni in poroča o njih vsak teden enkrat v najboljšem londonskem dnevniku, v »Timesih«.

Hude zime prinašajo lakoto

Uničene setve — štirideset dni je snežilo

Najstarejša izredno huda zima, o kateri poročajo stare kronike, je bila l. 401. Takrat je bilo tako mrzlo, da je Črno morje baje popolnoma zaledenelo. L. 822. so bile velike evropske reke kakor Donava, Laba, Ren itd. tako močno zaledenele, da so »meseč dni nosile najtežja bremena. L. 991. je bilo tudi vse zaledenelo, mrzaz je trajal tako dolgo, da te uničil vse setve in se je leto končalo z gladom ter kugo.

L. 1067. je po poročilih tedanjih kronistov zmrznilo nešteto ljudi na otovanih L. 1133. je bila reka Pad zamrznjena od Cremona do morja, vinski sodi in drevesa so pokala s silovitimi pokli L. 1339 je zavoljo hudega mraza, ki je uničil povereke, nastala takšna draginja in lakota na Škotskem, da so se hranili revni ljudje s travo in jih je mnogo žalostno požinilo na poljih.

Zelo hude so bile tri zaporedne zime v letih 1432, 1433 in 1434. Nekoč je snežilo štirideset dni nepretrgoma L. 1493 je vino, ki so ga poslali vojakom v Flandrijo,

Hvaležni kes

Pred dnevi je umrla v Olmoucu Tiletina Marija Havilkova, ki je bila velika prijateljica živali. V mrzli zimi je pticam stalno polagala zrnja in drugih dobrot v krmilnico pred svojim oknom. Operutenih gostov je bilo tam vedno dovolj in so se stari gospe zahvaljevali z veselo zaupljivostjo in ščebetanjem. Ko so jo polagali v grob, je prepeval v bližnjem grmu kcs in ta je potem, ko so pogrebel odšli, grob večkrat obkrožil, nato je sedel nanj in še enkrat zapel. Pokojničin brat je v ptici spoznal kosa, ki je stalno prihajal pred njeno okno po hrano.

zmrznilo in so ga morali sekati s sekirami. Zelo hude zime so bile tudi v letih 1718, 1809 in 1812. Zadnja zima je v ostalem napravila konec Napoleonovi slavi, in sicer na ruskih poljanah.

Z raketnim letalom na luno

Fantastična vožnja na filmskem platnu

Ze Keplerju je rojila po glavi ideja potovanja na druge zvezde — manjkala mu je samo ladja, s katero bi lahko premagal brezračni prostor. Še mnogi so po njem sanjali o istem podvigu, leskali so najprimernejših načinov in računali, nesmrtni Jules Verne se je v svojem romanu med vsemi morda še najkonkretnje približal vsem problemom, ki prihajajo tu v poštev.

Do naših dni so bili obnemem vsi bolj ali manj prepričani, da spadajo potovanja na luno med utopije, ki se ne morejo nikoli uresničiti, pred vsem ne iz tehničnih razlogov. Tedaj je l. 1923. Hermann Obert nastopil s svojo knjigo »Z raketno planetni prostor«, ki je postavila ves problem na novo podlago. Danes priznavajo že na vseh straneh, da bi moglo le raketno letalo doseči brzino, s katero bi se moglo izmuzniti privlačnosti zemlje. To je najvažnejše vprašanje poleg drugega vprašanja, kako zavriniti ob povratku kozmično vozilo tako, da bi se ne razpršilo kakor meteor v žareč prašek ob trenju z zemeljskim ozračjem.

Je pa še cela vrsta drugih problemov, ki jih bo treba teoretično in praktično rešiti, preden bomo lahko rekli, da smo se starodavni sanji človeškega rodu približali za nov korak. Vsekakor nam ostaja dotlej še dosti časa za fantastična uganjanja o bodočih kozmičnih poletih. Ljudje takšne stva-

ri radi poslušajo in zato je imel pisatelj Doležal, ki se v dveh svojih romanih bavi s problemom kozmičnih poletov, natlačeno polno dvorano, ko je te dni v dunajski Uraniji predaval o tej svoji priljubljeni snovi.

Doležal je prepričan, da bodo ljudje že v doglednem času tvegali raketno potovanje v vesoljnost in je z zanimivimi diapozitivi ter z novim kulturnim filmom Bavarije »Kozmično letalo št. 1. starta« podal zelo nazorno in skoraj prepričljivo, čeprav fantastično sliko, kako se bo to po vsej priliki zgodilo.

Film prikazuje nič manj nič več nego potovanje z raketnim letalom do lune, okrog nje in nazaj na zemljo. Seveda so ga izdelali večinoma s trikotnimi posnetki, vendar pa je tako spretno sestavljen, da nima gledalec te pol ure, kolikor traja projekcija, niti trenutek občutka, da se dogajajo na filmskem platnu nemogoče stvari. Celo čudne pokrajine na mesecu, ki jih opazujejo kozmični vozači iz svoje rakete, se gledalca dojmajo povsem naravno, v ostalem pa se bodo potniki prvega vsemirskoga vozila pazili izstopiti na luni sami, kajti prvič ni tam nobenega ozračja, drugič pa znaša temperatura na mescu podnevi okrog 100 stopinj nad ničlo, ponoči pa okrog 150 stopinj pod ničlo.

Čisto volneno — za obleke, Kvalitetno blago — površnike, itd. — dobite še vedno pri tvrdki

Drago Schwab

LJUBLJANA — Aleksandrova cesta 7. Zaloga konfekcije za gospode in dečke.

»Vidiš, v teje podstrešni sobici pišem zdaj svoje spomine...«
»Ko dospel do leta, ko sem ti posodil dve sto dinarjev prisim, da me opozoriš zaradi terjatve...«
(»Brennessel«)

MLADO JUTRO

G. Ilich:

Očetu

Se nebo je zoblacilo, prek grobov gre mrzel piš, sneg pokriva zdaj gomilo, kjer Ti očka mirno spiš.

Snezec beli naletava, da Ti v krsti toplo bo, duša Tvoja k Bogu plava, Bog ji je odprl nebo.

Sam stojim zdaj na gomili ves zamišljen, mrk in tih, vsi glasovi so vtihnili, čujem le srca še vzdih.

Tebi zdaj je lahko, oč, našel si poslednji dom, boli svoji pa moj oče vtehe našel več ne bom.

Junaška dvočka

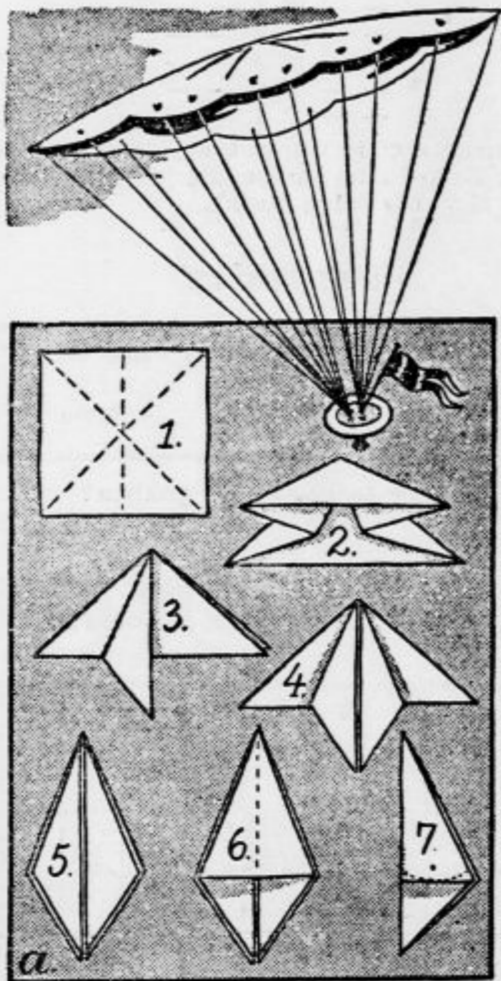
V svoje začudenje je videl, da ima stolp nova vrata, ki so bila samo prislonsjena, ne zaklenjena. Previdno je stopil noter in prislunil. Vse je bilo tiho. Samo nekaj netopirjev mu je prhnilo mimo glave. Že se je hotel vrniti, kar se mu zazdi, da sliši prav na vrhu stolpa glasove. Ohrabil se je in se sprazil po vijugastih stopnicah. Obstal je pred na pol odprtimi vrati in zagledal moža, ki se je vneto sklanjal nad modelom letala. Zraven njega je stala druga postava, ki je bila videti dokaj sumljiva. — »Tako, tako, tu je delal poizkusne polete s svojim čednim modelčkom!« je rekel prvi neznanec in se vzravnal. — »Glej, sprožilna naprava! Res imenitno. Samo na tale vzvod pritisneš, pa steže zaveš in modelček zleti skozi strelno lino v zračni prostor, kjer ga odtočno udobno spremljaš z očmi! To si je krasno izmisli! A zdaj vzamemo stvarco s seboj, da jo preiščejo strokovnjaki. Če je kaj vredna, prodava načrte, stari Brnot na naj se obriše!«

Slavku je kar sapa zastajala, ko je počul surove besede. Kdo bi si bil mislil, da je prav stari Brnot tak velik izumitelj, ki celo mednarodni zločinci sejo po njegovih osnutkih! Izprevidel je, da se s krepkima možakoma ne more spustiti v boj. Ponoči tudi ni mogel več priključiti. Samo nekaj je še utegnil storiti. Kakor blisk je planil v tesno sobico, pritisnil na sprožilni vzvod in komaj se videl, kako so se pronelili zavrtili in kako je modelček sfrčal skozi strelno lino, preden se je eden izmed nenridiravov vrgel nanj. Slavku je uspelo, da ga je s spretnim sunkom v želodec podrl na tla, a v tem je imel že drugega na vratu. Kakor dva divja mačka sta se valjala sem ter tja, in Slavko se je na tistem sveto zarekel, da se ne bo nikoli več spuščal v takšne stvari, ako ne bo imel poštenega orožja pri sebi. Tedaj pa je začul s stopnic urne korake in v naslednjem trenutku je stala med vrati Branka, náred, da poseže v boj. »Brž vzemi vrvi, ki leži v kotu, in zveži negale lopova, preden vstane!« ji je Slavko zaklical. Vežanje zločincev je bilo Brankina posebna stroka. V nekaj trenutkih je malonridneža tako povila, da se ni mogel več ganiti, potem na se je z bratom vred lotila drugega, ki je kma-

lu ležal zraven tovariša kakor zavoj, pripravljen, da ga odnese na pošto. Nato sta obvestila policijo in se odpravila iskat model letala, ki sta ga čez nekaj časa res našla.

Gospod Brnot se je bil ta čas opomogel in je skoraj znorel od veselja, ko sta mu dvočka zmagoslavno prinesla rešeno letalce. Slavko je moral na dolgo in na široko pripovedovati, kako je bil iztrgal lopovoma dragoceni plen, in Brnot mu je več ko stokrat zatrdil svojo hvaležnost. »Kajti ta model je tako rekoč moje življenjsko delo. Mnogo let sem se ubijal z njim; ko bi mi bil šel po zlu, bi bilo uničeno vse življenje, kar ga je še pred menoj. Načrti in vzorec so vredna celo premoženje in to premoženje bom rad delil z vama, kakor hitro pride zaveza v red!« Ni čudo, da sta se tudi dvočka na vse pretege veselila, pri čemer pa Branka ni pozabila poudariti, da rešitev Brnotovega izuma prav za prav ni njuna zasluga, marveč — zasluga vrlega Pazija. (Konec.)

Napravite si padalo

Vzmetite polo svilenega papirja in ravnajte se po naslednjih navodilih:

1. Kvadratno polo zganete po črtkanih črtah, ki so zarisane na sliki.
2. Zdaj v drugo zganete.
3. Zgornjo lego levega krila upognete k sredi.
4. Zgornjo lego desnega krila upognete k sredi.
5. Obrnite in upognite enako tudi drugo stran.
6. Obe prednji konici upognete na noter.
7. Zvijte papir dvojno, napravite luknjo skozi vse plasti in odrežite vse, kar je spodaj izven črtkane črte.

— Sedaj zvežete v vse luknje niti, ki jih spodaj spojite.

Ali imate dobre oči

Takoj vas bomo preizkusili. Oglejte si natančno vse štiri slike, na vsaki morate najti po eno napako. Torej brž pokazite kaj znate in zmorate.

Draži stric Matic

Pred dvema leti sem se udeležil natečaja, ki si ga razpisal in prejel od Tebe krasno knjigo kot nagrado. Knjiga mi je drag spomin in je skrbno spravljena v moji knjižnici.

Danes Ti hočem opisati dijaško življenje v zavodu »Kneginje Zorke«, katerega gojenec sem.

Pododbor »Kneginje Zorke«, je bil ustanovljen v Ljubljani leta 1932. Tu bodo letos gojenci slavili prvo maturo. Zavod vodijo odlične ljubljanske dame s predsednico go. Olgo Pucovo in tajnico go. Marijano Grasselli-jevo na čelu.

Zavod sprejema v oskrbo proti primerni odškodnini dijake revnih staršev z dežele. Trenutno je v zavodu 45 dijakov. Živ žav, ki ga povzroča 45 dijakov morata krotiti dva prefekta visokošolca. Ga. tajnica Grasselli-jeva, ki dan na dan prihaja v zavod nam je dobra in nežna mamica, na drugi strani pa stroga razredničarka dijakom vseh razredov v zavodu.

V zavodu je predpisan strog red, ki se ga moramo gojenci do pike držati, sicer sledi na raportu po go. Grasselli-jevi pravična kazen.

Učenje, prosti čas, zabava itd. vse se vrši po določenem načrtu in temu primeren je tudi uspeh v šoli.

Hrana ni po izbiri, vendar zadostna, zdrava, tečna in okusna.

Prepričan sem dragi stric Matic, da bi bilo lepo če bi Ti naš zavod enkrat osebno posetil, saj naše dame temu gotovo ne bodo nasprotovale. Videl boš kako veliko in težko delo vrši Pododbor društva »Kneginje Zorke«. Spoznal boš tudi cilj tega društva: »vzgojiti najboljše sinove naše lepe domovine Jugoslavije.«

Tonček Jelničar, dijak III. r. drž. gim. v Ljubljani.

Dragi Tonček! Z velikim zanimanjem sem prebral Tvoje pisemce. Objavi ga, da se tudi drugi Jutročki seznanijo z zavodom Kneginje Zorke, ki si je pridobil s svojo požrtvovalnostjo že mnogo zaslug. V vzpodbudo mladim gojencem pa pošljem knjižnico zavoda nekaj mladinskih knjig iz naše založbe. O priliki se pa še sam oglasim. Lepo pozdravi tovariše! Zdravo!

Stric Matic.

Ali veste

Kaj? — Nu, da je pisemska znamka v minulemu letu obhajala stoletnico! Zamisel pisemske znamke je sicer starejša, a v svoji sedanji obliki je nastala na pobudo Angleža Rowlanda Hilla, ki mu je leta 1840. uspelo, da je spravil prvo znamko v promet. Takrat je vladala v Angliji kraljica Viktorija, in posrečilo se je dobiti od nje dovoljenje, da so

okrasili novi izum z njeno sliko, čeprav se je zdelo to marsikomu očitna žalitev. Dandanes so posamezne znamke oddeljene druga od druge z vrsticami luknjic, da jih lahko trgaš vsaksebi; pri prvih znamkah ni bilo tako, Luknjanje znamkovnih pol je baje sad naključja,

kakor še nekatera druga koristna stvar. Pravijo namreč, da je nekoč časniki, ki je sedel v gostilni, hotel nalepiti znamke na večje število pisem, pa ni bilo dobiti ne škarij ne noža, s katerim bi jih bil mogel odrezati. Tedaj je vzel iglo in z njo napravil okrog in okrog znak vrsto luknjic, na kar jih je zlahka odtrgal. Prebrisanec, ki je sedel zraven njega, si je to reč zapomnil, šel na patentni urad, priglasi časnika domislek kot svojo duhovno last ter ga kmalu nato prodal za lep kupček tisočakov.

Nekakšne pisemske znamke je rabila pariška mestna pošta že leta 1653. in tudi v Sardiniji je bilo že leta 1818. nekaj podobnega v rabi.

Za mlade detektive

Na zgornji sliki vidite roparja, ki pravkar strahuje bančnega blagajnika. Rop mu je uspelo in na spodnji sliki veseljači s prijateljem. Če si dober opazovalec in če imaš količkaj zmožnosti za detektiva, boš hitro spoznal, kateri izmed obeh mož je ropar.

na cesarja Ferdinanda, kjer so poročali, da se dogajajo tu sleparski čudeži in prosili, da bi se božja pot odpravila, nič dosegli.

Usodno je bilo za Sv. goro leto 1785. Z Dunaja je cesar Jožef II. 8. aprila poslal ukaz, da se morata cerkev in samostan podreti. Posebna komisija je 28. januarja 1786. prišla na Sv. goro. Ta je dala razdreti oltarje in prodala vse dragocenosti. Cerkev in samostan so porušili. Zalostni Goričani so še vedno romali k razvalinam. Zelja, da bi mogli ponovno častiti Mater božjo na dostojno opremljenem izvoljenem mestu, se jim je končno uresničila. L. 1793. se je Marija vrnila na svojo goro. Spremljalo jo je nad 40 tisoč ljudi. Marijino svetišče so oskrbovali duhovniki, pozneje frančiškani.

L. 1915. je morala svetogorska Kraljica zopet bežati. Prišla je v Ljubljano. Njen dom na Sv. gori so porušile granate. Po končani bojni vihuri se je l. 1923. »begunka« Marija vrnila. Sončna Gorica je videla njeno zmagoslavno vrnitev. Veličastni spreved je vodil knez nadškof dr. Frančišek Sedej.

Gustav Strniša:

Pravljica

Danes vam, otroci dragi lepo pravljico povem o blesteči, beli kači, ki hodila je k ljudem.

Mleko je z otroki pila, govorila kot ljudje, kaj je z njimi govorila, tega nihče več ne ve.

In o drobnem biser-polžu še povem, ki je blestel ji na glavi, v zlati kroni kakor sonce je žarel.

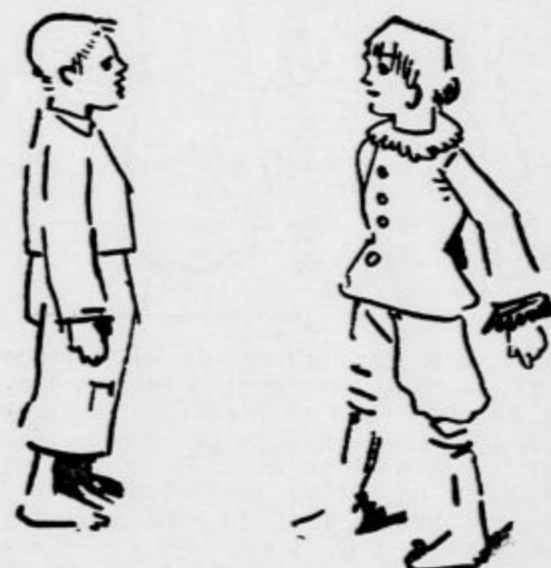
Kača bila je princeza, polžek bil njen vdani paž, kača bila je zakleta, z njo blesteči polžek naš.

Oče kralj ju je začaral, hčerko svojo je preklel, ker je poljubila paža, ki bi jo za ženko vzel.

Rešil bi ju, kdor prebrodil bi globokih rek deset, in deset gora prehodil k njima šel v skrivnostni svet.

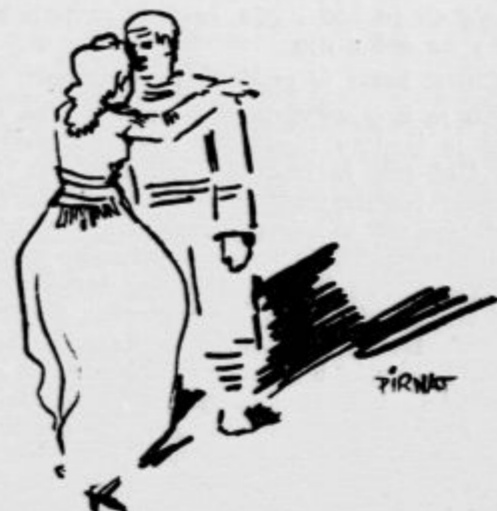
Tam bi zdrobil kači glavo, potlej s pažem se boril, ter dosegel čast in slavo, saj sam kralj postal bi bil!

Ko pastirček, mali Gregec zvedel je za to povest, se takoj je sam napotil, prek voda, gora in cest.

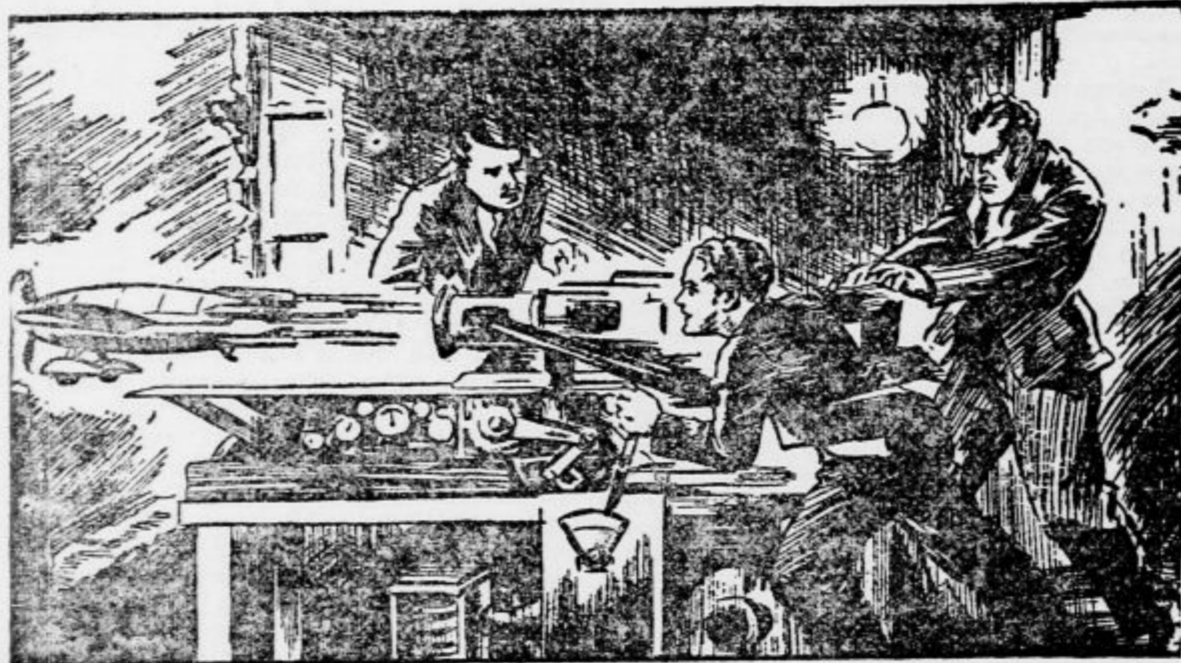
Ko odseka kači glavo, drobni paž pred njim je stal: »Za kraljičino in slavo se boš z mano bojeval!«

Gregec pa se je nasmehnil: »Sam kraljičino imej, le da vaju sem zdaj rešil, spet napotim se naprej!«

Pa kraljičina vesela mu je dala kup zlata, in presrečna ga objela: »Našel srečo boš doma!«

Gregec se domov je vrnil, kupil mnogo je sveta, kjer postal je srečni kmetič — kralj brez krone in zlata!

Z brnečimi propelerji je stroj izginil v teml

IZ KRAJEV, KJER ŽIVIJO SLOVENC

TONI HVALA:

Sveta gora pri Gorci

Gorica leži na razpotju Soške in Vipavske doline. Mesto ima lepo, zdravo in prometno lego. Tu ni odprta le pot proti severu v Soško dolino, ampak tudi na jugovzhod proti prostrani Furlaniji, na jug ob Soči k morju in na vzhod v vinorodno Vipavsko dolino.

Lepe cerkve v mestu nam govore o pobožnosti prebivalcev; mestni muzej, trgovski dom, razne šole in druge ustanove pa nam pričajo o njihovi visoki kulturni stopnji.

S priklučenimi vasi meri 102 km² in ima okoli 42 tisoč prebivalcev. Za časa svet. vojne je mesto zelo trpelo. Sedaj je pozidano in je sončna Gorica prelepo središče goriških Slovencev.

Najlepša pa je goriška okolica. Vabljiva je, zelena, rodovitna in polna zgodovinskih spominov. Povsod je sonca v izobilju in Gorica povsem zasluži ime sončnega mesta.

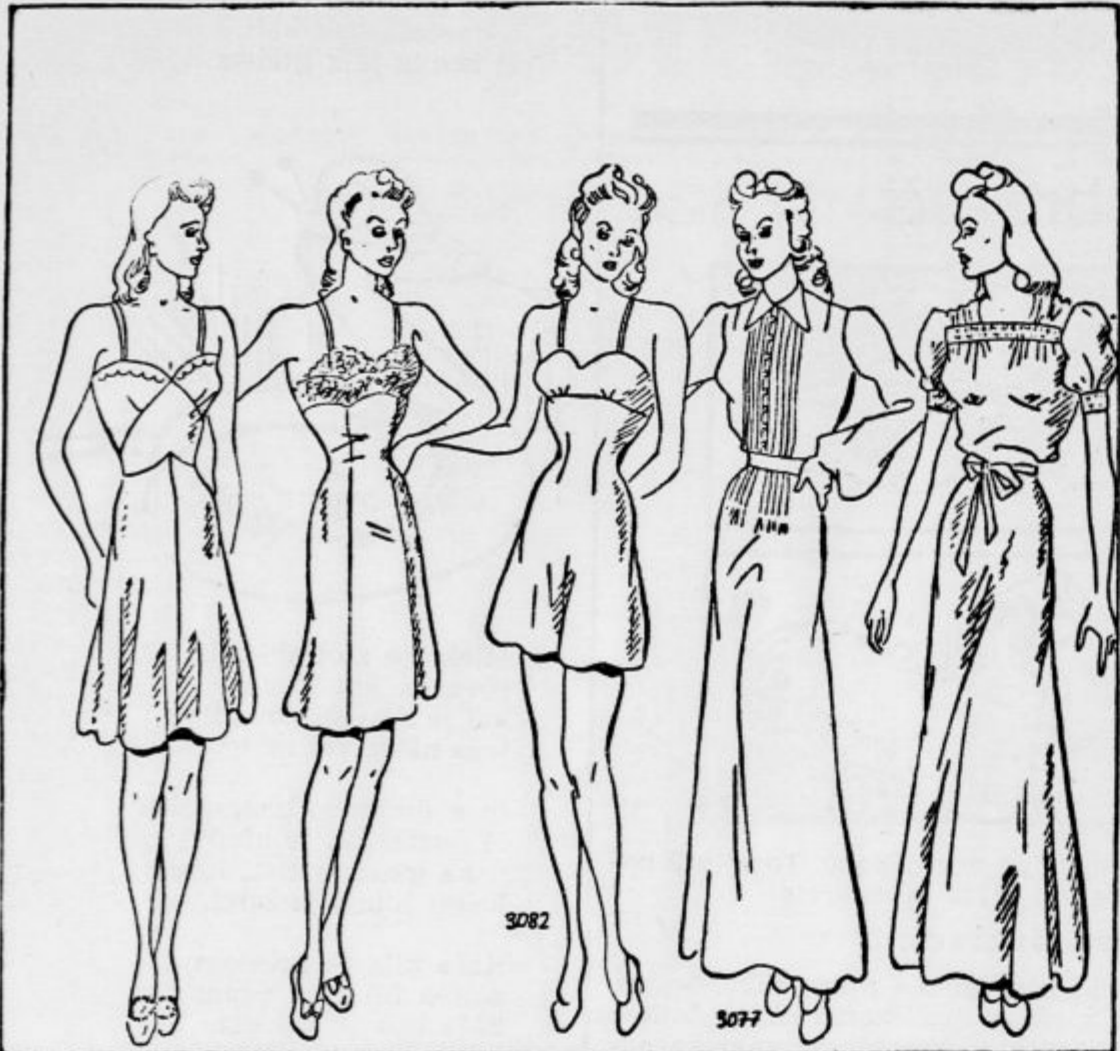
Z goriškega Grada je zelo lep razgled. Nas zanima predvsem cesta, ki se onstran Solkana odcepi na Sv. goro. Tu je znana božja pot. Na 682 m visokem hribu si je svetogorska Kraljica izbrala kraj svojega domovanja med goriškimi Slovenci. Lepo je tu. Že ob bežnem pogledu v vse smeri smo očarani. Na dlani imamo skoraj vso goriško dolino.

Sveta gora se je imenovala Skalnica. Tu je pasla pobožna Urška Ferligoj iz Grgarja. Tudi v začetku junija l. 1539. je prignala svojo čredico prav na vrh. Ko je zazvonilo poldne, je pokleknila in molila. Prikaže se ji Marija z Detetom v naročju. Z milim glasom ji naroči:

»Reci, pobožna Urška, ljudem, naj mi tu na Skalnici sezidajo hišo!« Urška se prestraši. Ko se opogumi, se izgovarja, da ji ljudje ne bodo verjeli. Ko ji pa Marija obljubi pomoč,

gre in oznanja visoko naročilo širom goriške dežele. Trikrat jo zaprejo, trikrat jo Marija reši. Končno pa tudi gosposka uvidi, da je ponovna čudežna rešitev grgarske pastirice božje delo. Tam, kjer se je prikazala Marija, so postavili njeni častilci malo kapelico. Na lesenem oltarju je bil kipec Matere božje z Jezusom. Na Skalnico so prihajali romarji. Brez razlike na stan, so vsi častili Marijo. Sestavil se je odbor, ki je skrbel, da se ji pozida lepše domovanje. Sin glavarjevega namestnika za Goriško, grof Attems, je prevzel vodstvo in pokroviteljstvo. Devetnajsto nedeljo po binkoštih, 12. okt. 1544. je bila cerkev posvečena. Prvotni kipec so zamenjali s prelepo podobo Matere božje z Jezusom, sv. Joahimom in sv. Janezom Krstnikom. To podobo, slikano na cedrov les, je daroval takratni oglejski patriarh kardinal Marko Grimani. Ponekdo se zgradili na gori še samostan in romarsko hišo. Cerkev so izpopolnjevali in je tekom let božja pot na Sveti gori zaslovela daleč naokoli. Tu so se zgodili mnogi čudeži, o katerih poročajo tudi zgodovinarji. Nasprotniki Sv. gore, protestanti, niso z vlogo

Kraljestvo mode

Nekaj besed o perilu

»Lepo perilo je nepogrešljivo raskošje, mi je nekdo dejala žena, za katero smo vsi vedeli, da ji sredstva komaj zadoščajo za vsakdanje življenje. Pri teh besedah je vzdihnila... Ni čuda, saj so ji prihajali v spomin vsi tisti trudoma prištedeni dinarji, ki jih je mesec za mesecem polagala na stran, da si je potem lahko kupila ta ali oni kos perila. Seveda, lahko je na-

pisati: kupila si je... V resnici je bila zadeva dosti bolj dolgotrajna. Vedela je, da pri tvorivu ne sme štediti, saj je hotela imeti trpežno, lepo perilo. Za kakovostno manjvredno perilo ji je bilo škoda težko prisluženih dinarjev. Izbrala si je torej dobro blago. Da pa bi je v vrste perila ne prišlo predrago, ga je ukrojila in sešila sama doma, seveda po dobrem kroju. Tu in tam si je potem utrgala kak uro od počitka, da je sama navačkala čipke. Z roko kvačkane čipke so pač neuničljive, v lepoti in vrednosti pa prednjačijo kupljenim, kakor sleherno ročno delo tovarniškim izdelkom. Sicer pa se pri ročnem delu živci spočijejo, se je neštokrat tolažila, ko je ni bilo več volja truditi se z drobnim vezenjem. In šlo je...

Saj veste, kako lepo je takšno drobno, večbarvno vezenje na nežnem perilu? Cvetlice, posuti listki, miniaturne pentlje — za eno samo kombinezo ne porabite več kakor nekaj ur dela, da jo tako okrasite. Prav tako čedni so izrezani arnamen-

Brez težav

ti iz blaga drugačne barve, ki jih z drobnimi vbodi prišijete na perilo, drobni čipkasti vložki, luknjikasto vezenje in celo preprosti, nad vse trpežni zobčki.

Perilo je vse bolj osebna zadeva kakor na primer obleke, saj ni nikoli tolikanj podvrženo modi kakor osebnemu okusu nositeljice.

»Obleke so stvar moje življenja, se je izrazila neka gospa. »Za perilo pa skrbiti sama. Včasih preteče tudi leto dni, preden si nabavim nov kos perila, tedaj pa mora srajca ali kombineza, ki si jo omislilim, povsem ustrežati mojim željam: biti mora iz trpežnega, lepega tvoriva, okusna, udobna, brezhibno krojena in okrašena z ročnim vezenjem ali čipkami. Takšen kos lahko potem nosim leta in leta...»

Sodobno perilo je kajpada tako krojeno, da poudarja oblike života in ga lahko nosimo tudi pod najtanjšo obleko, ne da bi nam kvarilo z različnimi gubicami brezhibno linijo postave. V ta namen je pri modernih kombinezah zgornji del dočim je kombineza po krilu povsem prileže k telesu in celo podpre obliko prsi. Zgornji rob takšnega nederčka navadno okrasimo z vezenjem ali s čipkami, dočim je kombinezo po krilu povsem gladka. Pri nočnih srajcah se poleg nabranih in s pentljami okrašenih modelov vse bolj uveljavlja preprosti kroj, ki nekoliko posnema moško srajco, ki pa je tukaj ozaljšana z raznimi vžitimi robovi, vezenimi vložki, drobnimi gumbki itd.

ELITNA KONFEKCIJA
Maslek
MARIBOR
PRINAŠA VEDNO NAJNOVEJŠE

Bluze iz dveh ostankov blaga

Včasih se nam primeri, da lahko nekatere prav poceni kupimo majhen ostanek blaga, ki pa potem z njim ne vemo kaj početi. Nič zato — mogoče pa najdemo doma še kakšno krpo svile, ki se v barvi sklada z našo novo pridobitvijo? Sedaj primerjamo sem in tja in končno se nam res posreči: iz dveh razmeroma majhnih kosov blaga smo sestavili čedno bluzo, ki nam je tembolj pri srcu, ker je bila tako poceni! Dve tako sestavljeni bluzi smo posneli iz modne priloge »Ženskega sveta«. To izvrstno žensko revijo, ki ima poleg literarnega dela še modno in gošpodinjsko prilogo s krojnjo polo in s predlogo za ročna dela, naročate pri upravi »Ženskega sveta« Ljubljana, Aleksandrova cesta 16, posamezne številke pa dobite v vseh tobakarnah.

Zakaj je sreča opotečca

Si tudi ti med tistimi, ki pravijo »nimam sreče«?

Motiš se, prijateljica, srečo imaš, si jo imela ali jo boš imela, če prav ravnaš najboljše ne veš z njo.

Cujte, kako je prišla Sreča na svet:

Ko je Bog ustvaril svet, je mislil na vse. Dal je ljudem razum in izpopolnjevali so se. Dal jim je ljubezen in ljubili so. Dal jim je častiteljnost in skušali so napredovati. Ali vse je bilo nekako brez teka. Ljudje niso vedeli, čemu se neprestano pehajo za vsem tem. In Bog je hotel dati človeku nekaj, kar bi dalo njegovemu življenju smisel. Dolgo je razmišljal, kaj naj bi to bilo. Lahko bi bil iznašel kakšno novo lastnost, pa teh so imeli ljudje že toliko, da jih ni hotel še pomnoževati. Hotel jim je dati nekaj, kar bi bilo izven človeških sil, a vendarle tako ozko povezano z njim, da bi dalo njegovemu življenju novo vrednost. Nazadnje je sklenil, da bo ustvaril Srečo. Na njegov namig je vstala iz kaosa Sreča. Takole ji je rekel Bog:

»Ustvari sem te, da bi izpolnil življenje ljudi z nekakšnim posebnim smislom. Zato hočem, da bi bila morda temu bolj naklonjena kakor onemu. Bodi vsakomur enako pravična. Naj te ne skrbi, kako bodo ljudje porabili tvoje darove, zato sem jim dal razum.«

In tako je prišla na svet Sreča. Ko je stopila noizkušena Sreča z nebes na zem-

ljo, je teklo po njej življenje v polnem razmahu.

»Prvi dan bom samo opazovala, si je dejala. In začela je gledati okoli sebe.

Videla je bogataša, ki je strgan in lačen sedel pred mermikom, polnim denarja, videla je modričana, ki je mislil in mislil in vedno bolj glasno vpil: »vem da ničesar ne vem, videla je zaljubljenca, ki sta se ljubila in nista vedela, kaj imata od tega.

Sreča se je razveselila: »Ljudje imajo razum in vedeli bodo, kako naj postopajo z menoj, da jim le postanem dosegljiva. Jutri začnem.«

In res je začela.

»Videti je, da je ljudem posebno pri srcu bogastvo, utelesim se torej najprej v njega,« je rekla Sreča.

Izbrala si je mladega moža, ki je imel velike načrte, a ni bil belica v žepu. S Srečino pomočjo so se nekoga dne odprla razmajana vrata blagdnega stanovanja našega mladeniča in vstopil je plemeniti gospod, ki se mu je predstavljal za notarja. Mladenič je bil ves v strahu, ker ni vedel, kaj neki hoče odlični gospod pri njem a še bolj so je prestrašili, ko je zasilil tako vabilno zgodbo, da ji ni mogli varjeti. Niti dokumenti, ki so mu pričali, da je postal edini dedič bogatega strica, ki ga skoraj niti poznal ni, ga niso mogli dovolj prepričati.

Mladenič je bil srečen. Pograbil je hankovce, ki mu jih je bila naklonila Sreča in začel razmišljati, kaj bi z njimi.

Poleg vezene kombineže in popoldanske kombineže z nederkom iz čipkaste pralnega blaga smo vam iz sodobne ženske revije »Ženski svet« prerasili model z vžitim nederkom in model 3082, ki predstavlja hladno kombinezo s vžitim nederkom in model 3077, ki predstavlja nočno srajco z vžitimi robovi.

Doma kuhano milo

Zlij v kotel ali v velik lonec 12 l vode, ko je vroča, dodaj 5 kg mastnega loja. Ako je loj bolj slab, ga vzemi raje 6 kg. Počakaj, da zavre, nato dodaj polagoma v kratkih presledkih 1 kg lužnega kamna, ki ga pa ne prijemaj s rokami, ker razjede kožo. Vse to z dolgo močno kuhalnico stalno mešaj ob zmernem ognju, a pazi, da stalno vre. Ker se dvigajo pene in noče vedno od časa do časa kipeti, pokropi z mrzlo vodo. Kuha naj se dobro uro; po potrebi še dalje časa. Važno je, da nenehno mešaš. Milo je dovolj kuhano: Ako dvigneš kuhalnico iz milnice in se je drže curki ter se hitro strjujejo kakor pri gorci svedli. Ali: če vtakneš moker mrzel nož v milnico, ga dvigneš iz nje in se mlo na njem hitro strdi kakor gladka glazura. Dokler te stopnje kuhanja nisi dosegla, ne nehaj kuhati. Kakor hitro pa se je navedeni poizkus obnesel, odmakni lonec z ognjišča, vlij v vročo milnico 1/8 litra terpentina in 2 praška za peno. Oboje in lužni kamen dobiš v drogeriji. Premešaj dobro in takoj nato vlij tekočino v štrigolj podolgaš zabojček, v katerega si prej položila zmerno in ožeto krpo. Postavi na hlad; naslednjega dne s krpo vred dvigni mlo iz zabojčka in ga z žico nareži na kose. Milo je snežnobelo in strjeno. Paziti treba, da je mokra krpa na dnu in ob straneh lepo napeta ter da visi še preko zabojčka. Tako najlažje dvigneš strjeno mlo iz zabojčka. Posoda ne sme puščati in je sploh dobro, da naliješ kuhano mlo v več zabojčkov, ker dobiš na ta način lepše oblike. Milo naj se suši na hladu.

Recept je po mnogih gospodinjah opetovano preizkušen.

Češki, v svetovni vojni mnogo uporabljan način: Zavri 6 litrov deževnice ali druge mehke vode, dodaj 1 kg lužnega kamna in 3 kg stopljene toišče, t. j. loja ali kake druge masčobe. Kuhaj 3 do 3 in pol ure ter skoraj neprestano mešaj. Lonec ne sme biti poln, ker milnica rada kipi. Ko se začne nekoliko gostiti, dodaj pest soli in še malo pokuhaj. Dovolj kuhano mlo se hitro strdi v kepico, ako vlijesh nekoliko mlne tekočine v žlico mrzle vode. Odstavi tedaj mlo in naj stoji četrte ure v hladu. Potem ga zlij v zabojček, obloženo z mokrimi krpami ter postopaj nadalje kakor prej. — Ali: kuhaj pol ure 1 kg gašenega apna, 5 l vode in 1 kg sode, potem postavi preko noči na hlad, nakar odlij lug, usedlino pa vrzi na gnoj. V lug deni 1 kg stopljenega loja in po eno žličko soli, mleka in drevesne smole. Vse to kuhaj tri lu pol ure ter mešaj. Nadalje postopaj kakor prej. To mlo je jako ostro.

Teškoče mlo. Zmešaj 4 l vode, 1/4 kg mila, 1/4 kg sode in 1/4 kg vodotopnega stekla. Vse o kuhaj 2 uri; odstavi, premešaj 1/2 l salmijaka, dobro premešaj in nalij v steklenice, ki jih zamaši. Teškoče mlo prirejamo, kadar se nam je nabralo dovolj ostankov mila.

Gospa, živate sami? Najboljšo pomoč pri šivanju vam nudi »Ženski svet«. Prinaša veliko število krojev in navodila za šivanje. Pišite takoj po ogledno številko na naslov: »Ženski svet«, Ljubljana, Aleksandrova c. 16.

Novi orehi

Premikalnica
DALMACIJA
OPERETA
ARISTOKRAT
ZATIRALEC
DOMOVINA
ANATOLIJA

Premikaj te besede tako, da dobiš v treh zaporednih navpičnih vrstah tri zemljepisna imena.

Račun s črkami
SSBTS : TS = ETS
SAE
BTT
BLK
OBS
OBS

Namesto črk vstavi prave številke, da dobiš račun, ki se izide. Ista črka nadomešča zmerom isto številko.

Očetov god
Na svoj god je oče ostal doma pri družini. Sinovom pa je obljubil, da jim bo

dal denar za kino, toda le s pogojem, da rešijo lahko računsko nalogo. V svoji denarnici ima določeno vsoto denarja. Če od tega denarja vzame 500 dinarjev, mu ostane še petina prvotnega zneska. Koliko denarja je imel v začetku?

Skrit pregovor
SIRARNA — ROMANTIKA — UBO-STVO — ANTONIJA — SRAKOPER — MOTOVILEC — MARATON — DAPHNE — OGOREK — PROSTOST — VODOVOD — PRIDOBITNIK — ŽIVLJENJE.

Iz vsake besede vzemi tri zaporedne črke in sestavi iz njih rek.

Odlomljena smreka
Osemnajst metrov visoko smreko je vihar tako odlomil, da se njen vrh dotika tal. Dotikališče vrha je od vznožja smreke oddaljeno šest metrov. V kateri višini se je odlomila smreka?

Nekaj za izpolnjenje

8 . 2
. 3 8
5 4 .
1 . 9
. 5 1
. 1 1

V vsaki vodoravni vrsti je treba s pomočjo enega osnovnih računskih načinov (seštevanja, odštevanja, množenja ali deljenja) najti številko, ki je zdaj nadomeščena s piko. V poštev pridejo samo številke od 0 do 9. Rešitev je možna samo ena. Če je pravilna, bo vsota števil v vsaki navpični vrsti enaka.

Veriga

— B I —
— V I —
— P A —
— T O —
— R I —
— P A —
— M A —
— T E —
— P I —

Namesto črtic vstavi črke, da dobiš besede. Zadnji zlog ene besede je hkrati tudi prvi zlog naslednje besede.

Posetnica

JANKO VARL
Riga

Kaj je ta gospod po poklicu?

Križanka št. 4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17					18				19		20				
21				22				23		24		25			
26				27				28		29		30		31	
32			33					34		35		36		37	38
			39					40		41	42			43	
44	45				46			47				48		49	
					50			51				52			
53	54				55			56		57		58			59
60	61				62			63		64		65			66
67	68			69				70		71		72		73	74
75			76					77		78		79		80	
81								82						83	

Vodoravno: 1. nemški kompozist iz Salzburga; 2. domača žival; 3. koroliška reka; 4. kot 62. vodoravno; 5. lepoveden; 6. povratni zaimke; 7. številko; 8. žensko ime; 9. zver; 10. ptič; 11. pregovor; 12. bavarski vojvoda; 13. slovsstvena oblika; 14. mesto v Južni Italiji; 15. letopis (mn); 16. trabant; 17. hrvaški pisatelj Avgust.

Navpično: 1. rečna vojna ladja; 2. obličje; 3. koroliška reka; 4. kot 62. vodoravno; 5. grška črka; 6. vrsta rabe; 7. vodna žival; 8. stara oblika veznika; 9. številka; 10. žensko ime; 11. polmer vrtanega kroga; 12. grška črka; 13. zmešan smeg; 14. lepoveden; 15. ozemlje ob naši najdaljši reki; 16. jasno, očividno; 17. rimska boginja; 18. ugrabljen, rešen; 19. glasbeni instrument; 20. praznik v avgustu; 21. kazalni zaimke; 22. muza gledališča; 23. glasbeni instrument; 24. glasbeni instrument; 25. izloček žlez (4. sklon); 26. egipčanski sv. ptič; 27. češki pozdrav; 28. sv. slika; 29. latinski predlog; 30. srbsko ime; 31. nada; 32. japonska dolžinska mera; 33. vprašalica v dalmatinskem narečju; 34. socialna razdelitev; 35. reka v Sibiriji; 36. del živalskega telesa; 37. verska ločina; 61. poklic; 62. češka pritrilnica; 63. del glave; 64. izraz pri šahu; 65. suha trava; 66. žuželka; 67. vprašalica; 70. oseba iz sv. pisma; 71. vodna tvorba; 72. svojilni zaimke; 74. nemška reka; 76. romanski člen; 77. egipt. božanstvo; 78. nikaonica; 80. izraz pri kartanju.

Rešitev križanka št. 3
Vodoravno: 1. Colorado; 7. Montreal; 13. Arad; 14. vadi; 17. Ilok; 18. mn.; 20. Ada; 21. Dar; 22. Tag; 23. ak; 24. bor; 26. Ana; 28. or; 29. Irik; 30. Oka; 31. Erol; 33. Ana; 35. Oda; 36. sloj; 37. del; 39. Indija; 42. gad; 43. le; 45. dar; 47. Ande; 48. pod; 49. sa; 51. art; 53. das; 55. ee; 56. nor; 57. nit; 58. Ngami; 60. Kosmaj; 63. opolje; 64. dolaskom; 66. Mannheim; 68. lok; 69. P. S.; 71. mit; 72. au; 73. Siam; 75. ta; 76. Alamos; 78. auto; 79. celo.

Navpično: 1. Cumberlana; 2. la; 3. ora; 4. Rada; 5. Adana; 6. ovi; 7. mir; 8. Nitra; 9. tiak; 10. rog; 11. Edvard Koebek; 12. lakaj; 15. Abo; 16. dar; 19. nor; 23. ako; 25. rod; 27. all; 29. Ida; 30. old; 32. led; 34. ona; 35. oje; 36. sad; 38. Ladislava; 40. Dnes; 41. idem; 42. Gorontalo; 44. ergo; 46. Ra; 48. pod; 49. sil; 50. atom; 52. tal; 54. skok; 56. Njam; 57. Noe; 59. ma; 61. Om; 62. Anton Medved; 63a. Peter Hisinger; 65. kos; 67. nit; 69. Pia; 70. sam; 73. alo; 74. moč; 76. at; 77. se.

Skrto ime
E D A P U U K A I R A D S O
A N T S A A T A A J A O N O

V srednji vrsti vstavi prave črke, da dobiš v navpičnih vrstah besede, v srednji pa ime in priimek slovenskega politika iz preteklega stoletja.

Rešitve je treba poslati do četrtega na uredništvo »Jutra«, oddelek za uganke. Med reševalce bo stric Matic razdelil nekaj lepih knjižnih nagrad.

Strti orehi

Polaganje kvart: Rešitev je več. Ena izmed njih je naslednja: V prvi vrsti so srčeva osmica, karova desetica, pikova sedmica in križeva devetica. V drugi vrsti so križeva sedmica, pikova devetica, karova osmica in srčeva desetica. V tretji vrsti so karova devetica, srčeva sedmica, križeva desetica in pikova osmica. V zadnji vrsti so pikova desetica, križeva osmica, srčeva devetica in karova sedmica.

Početnica: Zemljemerec.
Skril pesnik: Dragotin Kette.
Premikalnica: Evgenija, Dragotin, Katarina.

Preračunavanje: Bilo je 1 m rumenega, 2 m rdečega, 4 m belega, 8 m črnega, 16 m zelenega in 32 m sinjega blaga.

Sestavljalnica: Mnogo pesmi o Volgi je pelo, pesmi takšne pa vendar še ni, ki bi sonce jo naše ogrelo, da bi peli na Volgi jo vsi.

Belci in črnec: Najprej se prepeljeta čez reko dva črnca. En črnc izstopi, črnc veslač pa se vrne čez reko nazaj. Drugič se prepeljeta čez reko črnc veslač in belec veslač. Črnc izstopi, belec pa se vrne nazaj. Tretjič se prepeljeta čez reko dva belca. Zdad izstopi belec, ki ne zna veslati, vstopi pa črnc, ki tudi ni veslač, in se vrne z belcem veslačem čez reko. Četrtilič se prepeljeta čez reko oba belca, tako da so vsi trije belci na spratni strani reke. Zdad pošljejo belci črnega veslača nazaj čez reko, da prepelje še svoja dva tovarnika, in sicer vsakega posebej, ker je čoln samo za dve osebi.

Stric Matic je po žrebu nagradil šest reševalcev. Po eno knjigo revije »Življenje in svet bodo dobili:

Franci Reiter, Crna pri Prevaljah; Irenka Turk, Ljubljana, Slomškova ulica 27; Vlado Šeston, Zagreb, Kustošija, Aleksandrova 65; Anton Zdonc, Ljubljana VII, Kamniška 4; Ivan Restar, Hrastnik, in Marko Mrak, Ljubljana, Srbska 7.

Nagradenci iz Ljubljane naj nagrade dvignejo v upravi »Jutra«.

Domače vesti

Smrt junaskega četniškega vojvode. v Beogradu je v petek zjutraj iznenada umrl četniški vojvoda Jovan Pešić. Bil je kakor naglašalo »Politika«, eden izmed onih junakov, ki so v borbi in v miru znali ostati neznan, popolnoma vdani svojemu življenjskemu vzroku. Pešić je bil doma iz Hercegovine in je že kot mladenič prišel v Srbijo. Že leta 1903. se je boril v četniškem pokretu v Južni Srbiji. Potem je vse do leta 1912. povsod, koderkoli je bilo treba na jugu braniti ali maščevati zatirane rojake, nastopal junaske in odlično. Njegovo ime so poznali samo tovariši in sovražniki, zato so bili njegovi junaske podvigi v širši javnosti tako malo znani. Dokaz njegovih uspehov pa je v tem, da je od navadnega četnika postal vojvoda in da je dosegel stopnjo pešadijskega kapetana I. stopnje. Odlikovan je bil s številnimi odlikovanji.

* Nov grob. Svoje drage je za vedno zapustila ga. Ana Milešič, roj. Prosen. Pokopnica bodo pokopali danes ob 16. izpred hiše žalosti. — Rajniki gospe blag spomin, svojem pa naše iskreno sočaje!

Poglobitev tujskoprometnih stikov z Madžarsko. Po sklepu turistične konference, ki se je vršila med našimi in madžarskimi predstavniki turizma v Budimpešti sredi decembra lanskega leta se bo vršil prvi recipročni izlet iz Slovenije v Budimpešto od 22. do 26. februarja t. l. Izletniki si bodo mogli ogledati vse znamenitosti mesta, muzeje in slično pod strokovnim vodstvom; omogočeni jim bodo tudi razni kratki izleti v okolico mesta itd. Predstavniki turističnih organizacij v Budimpešti so pripravili omogočiti izletnikom tudi ogled raznih gospodarskih ustanov (velikih gostinskih, obrtnih, industrijskih in trgovskih obratov) ter se bodo ob tej priliki tudi poglobile gospodarske zveze med obema državama. Ker se v času izleta vršijo v Budimpešti največje predpustne prireditve, bodo izletniki zamogli prisotnostvati znano živahnemu predpustnemu življenju in lepem velenstvu ob Donavi. Izlet se bo izvedel z brzovlakom in bodo cene izredno ugodne. Vse

minil srečno, zdrava je mati in zdravi so trojčki. Dogodek je vzbudil daleč naokrog izredno pozornost in posamezne čarodejke, ki jih je v teh krajih še nekaj, so brž uganile, da prinašajo trojčki vsemu kraju srečo.

*** Predavanje SPD »Pestri svet v barvah.«** V letošnji seziji predavanj je Slovensko planinsko društvo pripravilo že dvoje predavanj o barvni fotografiji in sicer prvo predavanje g. Kocjančiča »Planina cvete« in drugo predavanje g. prof. Petkovička »Z Jadranske obale na Durmitor«. Obe predavanji sta pokazali uspešnost fotografiranja z barvnimi filmi ter so poslušalce gledalce prijetno presenetile. V torek 4. februarja bo tretje tako predavanje. Foto odsek Osrednjega društva SPD je izbral okrog 200 barvnih diapozitivov, ki jih je prispevalo 12 ljubljanskih fotografijev; posnetki so z raznih področij in mnogi naravnost odlične kakovosti. Kratka pomenila k posameznim slikam bo dal predavatelj g. dr. ing. Avčin France iz Ljubljane. Predavanje bo v dvorani Delavske zbornice 4. februarja ob 20. uri. Planinci in ljubitelji lepe fotografije, pripravite si ta večer za to izredno zanimivo in privlačno prireditev. (—)

* Nemška stenografija, strojepisje. Prijavite se: Trgovsko učilišče Robida, Trnovska ulica 15. (—)

* Težilo je govedinjiti v današnjih hudih časih. Vsaka, še tako dobro gospodinja je potrebna praktičnih nasvetov bolj kot kdaj prej. Dobi jih v »Zenskem Svetu«. Zahtevajte list na ogle. Pišite takoj na naslov: »Zenski Svet«, Ljubljana, Aleksandrova cesta 16.

Parfumerija Venus POSLUJE SEDAJ v palači Bata

* Dobrodelna počastitev Federika Glavića. Ob smrti svoločnega pionirja našega pomorstva, predsednika Dubrovačke plovilne g. Federika Glavića, je njegov nečak in naslednik Tomo Glavić razdelil velike vsote v dobrodelni namen. Ker je obdarjen res edinstvena in današnjih dneš, saj znaša blizu tri milijone din, naj jo tudi mi podrobneje navedemo. Tako je dedič poklonil društvu »Duba« 200.000 din za ustanovitev pomorskega muzeja v Dubrovniku, društvu Javna dobrotornosti 100.000 din, društvu »Domus Christi« 50 tisoč din, otroškemu zavetišču 100.000, ljudski kuhinji 50.000, pomorskemu ubožnemu skladu v Splitu 50.000, za nezaposlene pomorščake 100.000, dubrovniški občini za obdaritev siromaškov 30.000, občini Šipan, kjer se je Federiko Glavić rodil, 10.000, v isti namen, tutorstvu pravoslavne cerkve za Dom ubožnih 10.000

informacije in prospekte dobijo zainteresirani pri vseh uradih »Putnika« v Sloveniji. Izletniki bodo potovali s kolektivnim potnim listom.

STEKLENICE, samo Franc Josef, kupimo. Drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1

* Neprimerna satira. Iz trgovskih krogov smo prejeli Ko so vojni zapletli povzročili pomanjkanje raznih življenjskih potrebščin, so sprva kar na splošno padali na trgovski stan krivični občutki, kakor da bi bili trgovci neomejeni gospodarji vseh živih in vsega, kar si kdo želi. Polagoma pa je le prišlo do veljave spoznanje da trgovci niso krivi neredov ki so nastali v aprovizaciji, in da so baš nesporno tudi trgovci hudo udarjeni od težkih razmer. Ko se na ta način zboljuje razmerje med trgovci in drugimi stanovalci ter se popravlja mnoge krivice, je po čudnem naključju ljubljanska radijska postaja nedavno dala na svoji spored »Pisan večer«. Ko smo poslušali 18. t. m. to reč, smo bili neprijetno iznenadeni. Izra namreč prikazuje trgovce kot spekulante, uradne odbore za pobiranje draginje pa kot pokvarjeno družbo, ki kar hlepi po podkupinah. Izra prikazuje, kako trgovci skrivajo zaloge in kako člani uradnih odborov pobirajo podkupnine. V popolnem razumevanju, da pridejo v satirah na vrsto lahko vsi stanovalci in tako tudi trgovci, ker je bistvo satire poč boli a) manj posrečena karikaturna posameznikov ali stanov, moramo vendar naglasiti, da je ta satira za današnje čase neprimerna, ker jemlje ugled državnim ustanovam ter po krivici napada in žali trgovstvo, ki ni med zadnjimi podporniki radijske postaje.

* Zalosten izkaz. Iz Vinkovcev poročajo: Strahovito porazna statistika rojstev sta in umrljivosti je za preteklo leto za beležena v slovenski vasi Habjanovcih. Tu se je lani rodilo komaj dvoje otrok, umrlo pa je 13 oseb. To je eden izmed najbolj žalostnih dokazov, da se je bela kuga udomačila v slovenskih vaseh, kjer bi glede na gospodarsko moč morale biti najverjetneje korenite naraščanja hrvatskega naroda.

V dunavski banovini

dobro upeljan potnik galanterijske stroke, s prvovrstnimi referencami išče zastopstvo. Cenj. ponudbe: Novi Sad, poštni pref. 187.

* Velika razstava umetniških fotografij na Sušaku. Fotoklub na Sušaku je sklenil prirediti za letošnje Veliko neč nacionalno razstavo umetniške fotografije. Glavne priprave so že izvršene. Razstavili bodo poleg domačinov fotomaterije iz Daruvara, Osjeka in Zagreba, nadalje slovenski fotomateriji kakor tudi klub fotomaterije iz Beograda. To bo že tretja nacionalna razstava umetniške fotografije na Sušaku.

* Slovensko prosvetno društvo »Narodni dom« v Zagrebu priredi v soboto 8. februarja v železniškem dvoranu v Cernadkovi ulici 18 predpustno veselico, na kateri bodo pevci, šaljivi prizori, mandolinisti, burka »Poljub« in ples pripomogli, da se vsaj za ta večer znebite vsakdanjih skrbi, ter se prepustite brezskrbnemu predpustnemu razpoloženju. Ker je društvo v letošnjem letu s selitvijo in adaptacijo društvenih prostorov imelo izredno mnogo izdatkov, je dolžnost vsakega zavednega Slovenca v Zagrebu, da se te predpustne zabave udeleži ter s tem tudi sam nekaj doprinese k izdruževanju slovenskega društva.

* Kolo — smučar v Metliki. Preteklo nedeljo je v Metliki zbudilo splošno pozornost doslej nepoznano zimsko prometno sredstvo, ki si ga je omislil g. Lezar Bančević, bivši mehnik, črnogorski rojak s Cetinja, ki že več let trguje s starinskim blagom v Metliki in okolici. S svojim kolesom s smučki se je vse dopoldne in popoldne vozil in smučal po metliških cestah in klančih hoteč dokazati, da je tudi pozimi kolo zelo pripravno prometno sredstvo, ki se mu v novi obliki v zvezi s smučmi obeta še lepa bodočnost. Priznati moramo da je svoj kolesmuk prav spretno vodil in pri tem razvijal tudi precejšnjo brzino, ki pa jo hodec z dopolnitvijo po svoji zamisli dvigniti tako, da bo novo vozilo doseglo hitrost 20 do 25 km na uro.

* Brezploden sen o milijonski dediščini. Konec predlanskega leta se je po Sremski Mitrovici bliskovito razširila novica o milijonski dediščini, ki da jo bodo po pokojnem novosadskem hotelirju Todorju Nikoliću dobili njegovi daljni sorodniki iz Mitrovice in Beograda. O milijonski dediščini se je govorilo vsespovsod. Bilo je mnogo čestitk pa tudi mnogo zavisti. Toda kmalu je začela zveza milijonske dediščine bledeči, dokler ni popolnoma ugasnila. Borišče je ugotovilo, da dediščina res znaša 5 milijonov dinarjev, ki pa pripadajo pokojnikovi vdovi, med tem ko se je izkazalo, da so hoteli sorodniki v Sremski Mitrovici pridobiti dediščino zgolj z izmišljenim ustno oporokom. Devet pohlepnikov po dediščini se je pomoci shajalo in so se na pamet učili izboljšene oporoke. Zdaj se bodo morali zagovarjati pred sodiščem v Sremski Mitrovici.

* Trojčki prinašajo srečo. Pri Starem Nagoričanu nedaleč od Kumanova je žena kmetovale Mihalja Stankovića rodila trojčke: dva ajkca in hčerko, Porod je

Zimska pomoč za slovenske izseljence

Slovenski delavci izseljenci, ki žive v tujini, kjer je divjala vojna vira, in ki so ostali po premirju skoraj brez vsega, so se obrnili za pomoč na Narodni izseljenski odbor s prošnjo, da jih podpre z živili, staro obleko in obutvijo. Mnogoštevilne delavske družine, posebno njihovi otroci, ki so že toliko pretrpeli, pričakujejo od nas v domovini, da jih v teh hudih in mrzlih zimskih časih rešimo bede in mraza. Narodni izseljenski odbor vlijudno prosi slovensko javnost, da mu pri tej resnično potrebni socialni akciji priskoči na pomoč.

Vse, kar more kdo dati, bomo sprejeli z zahvalo in smo prepričani, da se bo naša javnost klicu in prošnji teh izseljencev mase krvi rade volje odzvala. Narodni izseljenski odbor se bo pisмено in osebno obrnil na posamezne dobrotnike. Vsi tisti pa, ki se nameravajo odzvati že tej naši prošnji, naj svojo pomoč odnosno prispevek pošljejo na naslov: Narodni izseljenski odbor, Miklošičeva cesta 22, v prostorih Narodne strokovne zveze, palača Delavske zbornice. Narodni izseljenski odbor v Ljubljani.

Iz Ljubljane

— Svetovska proslava se bo vršila v ponedeljek 27. t. m. po sledečem sporedu: 1. ob 10. sv. liturgija. 2. ob 11. pa bo v dvorani Ljublj. Sokola na Bleiweisovi cesti 28 mladinska proslava s sodelovanjem učencev osnovnih in srednjih šol. gozencev in slušateljev Glasbene akademije ter vojaške godbe. Vstop prost. Vabljena mladina in prijatelji pravoslavne cerkvene občine: 3. ob 20. bo v Kazini Svetovska beseda, na kateri bodo sodelovali člani ljubljanske opere gđ. Tea Laboševa, g. Ivan Franc in g. Mirko Dolničar. Na programu so P. Konjović, J. Gotovac, L. M. Škerjanc, J. Hatza, F. I. Čajkovski in A. Grečaricov. Pravoslavno cerkveno pevsko društvo bo zapelo svetovsko himno. Po končani akademiji bo družabna zabava pod vodstvom mojstra g. Jenka. Vstop proti vabilu Obleka poljubna Vstopnina 20 din za osebo, dijak 10 din. Reklamacije za vabila in vstopnice in isarni cerkvene občine. Subičeva 3/II (telefon 43-93). Čisti dobček je namenjen bolnim sirotam in revnim dijakom ter za notranjo ureditev pravoslavne cerkve v Ljubljani. Domačin letošnje Svetovske besede bo g. Andra V. Jovanović, carinski posrednik.

— V spomin prof. dr. Pavla Grošlja, velikega našega naravoslovca in vzgojitelja, so ob prvi obletnici njegove smrti priredile večer njegove zadnje učence, gojenke VII. a razreda naše dekliške gimnazije prisrčno pohvalivši in oddolžitveno akademijo. Zlata Škarfarića je v uvodni besedi topla očrta Grošljovo življenje

NAZNAJAM MEŠČ./I SKE KUHINJE Josipina Tomec Jehler, Kongresni trg 3/I.

otvoritev dobre

* Društvo železniških upokojencev za dravsko banovino bo imel v nedeljo 9. februarja ob 14. uri v salonu pri »Levue«, Gospodstvska cesta 16 v Ljubljani svoj redni letni občni zbor. Člani vlijudno vabijo. — Odbor. (—)

* Občina Stari trg srez Logatec razpisuje pragmatično mesto občinskega tajnika. Šolska izobrazba: štiri razredi srednje ali njeje enake strokovne šole. Prošnje se vložijo po št. 7 in 8 u. o. u. v roku 30 dni.

* Za uboj žene 7 let mlajše. 20letni Mirko Knežević iz vasi Volara v Prijedorskem srezu je s svojo 21letno ženo živel v stalnem prepiru. Vzrok je bilo ljubosumje. Lani septembra sta se spet sprla in stepla. Med tepežem je Mirko zgrabil nož in ženi z enim udarcem prizadel tako težko poško, da je kmalu umrla. Pred sodiščem v Banjaluki je bil za dejanje kaznovan na 7 let robije.

* Maščeval se je, ker mu ni vračala ljubezni. V Gornjem Kovilju se je odigrala v sredo žalostna. Kmet Vladimir je ustrelil Ljubico Vlahovičovo, mater četrto deček. Ubijalec ji je stalno dvoril in ker mu pokojna Ljubica na njegove ljubezenske izjave ni odgovarjala, je sklenil, da se ji bo maščeval. Usodnega dne sta se srečala na vasi in Vladimir ji je začel vsiljevati svojo ljubezen. Ker ga je pokojna Ljubica spet zavrnila, je potegnil revolver in jo s 5 strelami umrlil. V splošni zmešnjavi se je ubijalec posređilo pobegniti in je za njim izdana tiralica.

PO BILANCI ...

.. All-right-knjigovodstvo! Idearno — pregledno — hitro in poceni. Oton Stiglic, organizator, Ljubljana, Aleksandrova 4/II. tel. 39-09.

* Stara zakonca, ki ju je smrt rešila trpljenja. Na Mirogoju v Zagrebu so pred leti četrtlet popoldne pokopali zakonca Andreja in Zofijo Štadek. Njuna skupna smrt je močno ganila širok krog sosedov in znancev. Andrej Štadek je bil tramvajski uslužbenec, ki je leta 1928. stopil v službeni pokoj. Svojtas je imel hčer v Zagrebu, ki pa jo je prodal in vložil denar v banko, da bi z obrestmi imel nekaj priboljška k pokojniku. Ko so začele vloge zmrzovati, se je štadeku posređilo dobiti četrtino vloge izplačane, ki jo je vložil v novo hišo svojega nečaka. Toda kmalu je prišlo do pravljanja, naraščali so stroški in je nečak pred tremi leti umrl nagie smrti ves razvran na živeli in na sruči. Nato je še stari Andrej izgubil pravdo. Z ženo sta komaj še izhajala in sta zadnji čas popolnoma opešala. Pretekli terek je zapadel v agonijo stari Andrej in izdihnil, isti dan pa je umrla tudi njegova žena. Z njunim skupnim pogrebom so bile pokopane njune dolgoletne skrbi.

* V eni uri sta si sledila v večnosti. Iz Velike Plane poročajo o nenavadno žalostnem dogodku. Stari Svetozar Janjič, ki je sicer siromašen, vendar zaradi počtenosti zelo ugleden mož, je imel sina Života in hčerko Stefano. Pred nekaj dnevi sta mu oba zbolela in je zaskrbljen oče prodal poslednjo njivo, da bi ju rešil. Ves trud je žal bil zaman. Pretekli petek zjutraj je umrl sin Života. Med tem ko je mati stala ob njem, se je v sosedni sobici borila s smrtjo Stefana, ob kateri je stal nesrečni oče. Ni minila ura, ko je tudi hčerka izdihnila. Zalogra je vzbudila daleč naokrog iskreno obžalovanje.

* Ubila je moža, ker ji je hotel vzeti otrokve. V Veliki Kikindi je Kristina Balkovića, mati treh nedorastlih otrok, v samoohrambi ustrelila svojega moža Jovana. Mož je bil doma iz Boke Kotorske in je kot naseljenec živel do nedavnega v Ruskemu selu pri Veliki Kikindi. Z ženo se je sprl že pred tremi leti, ko je začel povipati in zapravljati. Žena ga je nekod že udarila s sekirjo po glavi in je bila obojena na 2 meseca zapora. Potem se je s tremi otroki ločila od njega. Mož jo je večkrat nadlegoval, naj mu vrne otroke. Pretekli petek je spet prišel ženo nadlegovati in je hotel otroke odvzeti. Imel je pri sebi samokres in je ustrelil proti ženi, vendar je zgrešil. V občini borbi je žena izvila možu samokres iz rok, pomerila v moža in ga zadela naravnost v srce.

ZVOCNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠIAKI — Telefon 41-79

Štiri deklice ljubijo istega moškega
4 hčere prof. Lempa
V gl. vlogah: Lola Lane, Rosemarie Lane, Priscilla Lane in Gale Page.
Predstave: danes ob 3., 5., 7. in 9., jutri ob 7. in 9. uri.
Prihodnji spored: v soboto 1. II.
Podmornica D 1.

KINO MOSTE

Danes ob 14.30, 17.30, 20.30, v ponedeljek in v torek ob 20.:
UMIRAJOČA POMLAD
Karoly Katalin, Javor Pal
ARIZONSKI TIGER
Walace Berry — Virginia Bruce

skupno število društev 852. Na vsak račun dostojno izpričevalo ljubljanskega družabnega življenja izkazujejo številke o prireditvah, za katere je imela policijska uprava preteklo leto 990 dovoljenj. Med temi prireditvami je bilo 537 kulturne in prosvetne značaja. Lani je bilo prireditev s podaljšanjem policijske ure 947, dovolilnic za samo podaljšanje policijske ure pa je bilo izdanih le 34. Nemara bo zanimivo zapisati, da je bil prvi v mestu 701 občni zbor. Članski sestanki in drugih zborovani pa so našli 388.

— Ljubljanski Sokoli bo imel v ponedeljek 27. t. m. ob 20. članski sestank v mali dvorani na galeriji v Narodnem domu Namen mu je, pripraviti kandidatsko listo in ves ostali material za občni zbor. Le-ta bo prihodnji ponedeljek 3. februarja ob 19.20 v telovadnici. Dnevni red občnega zbora glej na oglasni deski. Oben zborovanj naj se udeleži Ginstvo polnočestveno. — Opozarjamo istočasno vse predpustne občinstvo, da bo letošnja maškara na pastni torek z geslom »Vse za smeh«. Uprava.

— Drevi bodo potovali v šentjakobškem gledališču ob 20.15 zabavno in skicno pripravljeno Nušičevo veseligr »Gospo ministrice« z gospo Metko Bukarjevo v naslovni vlogi. Igra je imela tak uspeh, da so bile vse dosedanje predstave razprodane. Ker je to ena poslednjih predstav in je za vstopnice veliko povpraševanje, jih kupite že v naprej.

— Lovsko društvo Ljubljana priredi 31. t. m. ob 20. uri v gostilni »Svinčice« na Poljanski cesti 21 lovski članski sestank. Na sestanku bo predaval tovariš Mirko Šušteršič o piščih sseh in navadah z ozirom na živalsko psihologijo. K občni udeležbi vabi odbor. (—)

PRIMARJ dr. HEFERLE Heersik

specijalist za notranje bolezni
LJUBLJANA, GLEDALIŠKA UL. 14.
ordinira od 11.—12. in 14.—16.
Preiskava srca z elektro-kardiografom.
U.K.V.—diatermija. Tel. št. 28-59.

— Priček tečaja iz ruske in francoske kuhinje v restavraciji Keršič na Gospodstvske cesti je iz tehničnih razlogov preložen na ponedeljek zvečer. Nekaj mest je še na razpolago, zato naj se danes in jutri priprave v restavraciji Keršič vsi, ki se želijo seznaniti z dobrotami ruske in francoske kuhinje in z načinom, kako se za majhen denar pripravijo dober obed.

— Predavanje v Italijanskem kulturnem inštitutu. V sredo 29. t. m. ob 20. uri bo profesor na univerzi v Rimu Giovanni M a v e r čital in razlagal v prostorih Italijanskega kulturnega inštituta zadnji del »Divine Comedie« (Paradiso, XXXIII).

— Predavanje o jadralnem letalstvu. V sredo 29. t. m. bo ob 20. v dvorani Delavske zbornice predaval g. Juro Baumgartner o jadralnem letalstvu. Uvodoma bo spregovoril nekoliko splošnih besed o barvali fotografiji, potem pa bo prešel na samo predavanje, ki ga bo spremljalo okoli 60 izredno lepih in zanimivih barvnih diapozitivov. Sncv za preavanje mu je dalo življenje jadralcev na Blokah, kjer je dober čas preživel tudi predavatelj sam. Vstopnina je 2 din in se vstopnice dobe v tajništvo Aerokluba, Gledališka ulica 10, od 10. do 12. in od 15. do 18. Člani Aerokluba in podmladkov imajo prost vstop, če se izkažejo s člansko izkaznico.

— Angliško društvo opozarja na zanimivo predavanje, ki ga bo imela pod njegovim okriljem lektorica na naši univerzi ga. Fanny S. Copelandova v torek 28. t. m. ob 18. uri v beli dvorani hotela Union. Naslov predavanja je: »Nekaj naših alpskih cvetic«. Predavanje bodo spremljale nene lastne kolorirane skicopisne slike. Kdor pozna neumornost in vztrajnost velike ljubiteljice naših planin, v vseh kotičkih naših planin dobro znane predavateljice, se bo gotovo z veseljem udeležil tega zanimivega predavanja, ki bo v angleščini, osebno ko bo imel priliko videti tudi nekaj njenih izvrstnih koloriranih posnetkov naših alpskih cvetic. Naša neumorna ga. Fanny S. Copelandova nam bo pokazala pri tem predavanju nov del lepote naše zemlje.

— Društvo inženjerjev v Ljubljani priredi v torek 28. t. m. ogled palače Univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Zbirajšče udeležencev ob 15. uri pred vhodom palače v Turjaški ulici. Vabljeno so društveni člani in povabljeni zainteresirani.

— Ljudska univerza, mala dvorana Filharmonije, Kongresni trg. Dr. Bogumil Vöšnjak bo predaval o Jugoslovanskem odboru v Londonu in o postanku Jugoslavije v sredo, 29. t. m. ob 20. uri. Vstop prost.

PREPROGE ZAVASE TAPETNO BLAGO LINOLEJ
MANUFAKTURA F. KS. **SOUVAN** MESTNI TRG 24

din. Narodni ženski zadrugi za otroško zavetišče 10.000, menzi sv. Blaža v Gružu 10.000 in skladu siromašnih dijakov pomorske trgovske akademije 20.000 din. Razen tega je g. Tomo Glavić odredil, da se vila »Kosovka« na cesti med Gružom in Dubrovnikom, ki je vredna 2 in pol milijona dinarjev, izroči zadužbini Federika in Tome Glavića. Z dohodki zadužbine se bodo vsako leto podpirali siromašni in onespoboljeni namenešenci Dubrovačke plovilne ter siromašni občani otoka Šipana. — V petek dopoldne so Dubrovničani na posebno svečan način spremlili g. Federika Glavića k večernemu počitku. Ob 10.30 je krenil žalni sprevod s hrvatsko glasbo do cerkve sv. Blaža, kamor so prenesli krsto. Po zadušnici se je razvil sprevod po Stradunu proti pokopališču na Boninovem. Nesli so v sprevodu številne vence. Posebno častno je bila po svojih običajih zastopana občina otoka Šipana. Poleg številnih uslužbencev Dubrovačke plovilne so bili v žalnem sprevodu mnogi predstavniki oblastev in mornarice.

Mladim materam in ženam pripomore po češjih nosečnostih naravna Franz-Josefova grenčica — najpogostejše že v malih količinah do rednega delovanja črevesja. Reg. št. br. 15485/35

* Hrvati v borbah za osvoboditev severnih krajev Jugoslavije. Te dni je izšla v Zagrebu 150 strani obsegajoča knjiga z naslovom: »Hrvati v borbah za osvoboditev severnih krajev Jugoslavije: Medjimurja, Prekmurja, Koroške in Štajerske.« Sodelovali so pri knjigi možje, ki so se svoj čas borili v teh krajih. Knjiga je vsekokar dragocen dokument, zlasti potreben v današnjih časih. Gotovo bo zanimala vse junake, so se pred 22 leti borili za svobodo naših severnih krajev.

* Ustanovne uprave so po § 23. zakona o ustanovah ter čl. 37. pravilnika k temu zakonu dolžne posiljati ustanovni oblasti, t. j. kr. banski upravi ali, če se poslovanje ustanove razteza na več banovin ali na vsi kraljevino, ministrstvu za prosveto skupno z bilanco letno poročilo o svojem delu najkasneje do 31. marca 1941., ker bi bile drugače kaznovane. Ustanove, ki jih upravljajo javne oblasti, pa morajo letno poročilo o svojem delu posiljati ustanovni oblasti.

* Zagreb bo po novem regulacijskem načrtu močno preurejen in moderniziran. V prvih 10 letih bo urejena cela vrsta ulic in cest, se zlasti v središču mesta. Za nove parkje bo namenjenih 70.000 kvadratnih metrov. Urejena bodo otroška igrišča kakor tudi športni prostori, za katere je skupno namenjenih 100.000 kvadratnih metrov. Zagreb bo dobil 10 novih ljudskih šol. Moderno bo urejena izpeljava vodovoda in kamolov. Na Savi bo urejeno čisto novo kopaljšče. Poskrbjeno bo za urečitev tržnice v posameznih delih mesta in zgrajene bodo nekatere nujno potrebne nove javne palače.

TRGOVSKI DOM

PLES V PROSLAVO 10 LETNICE OBSTOJA AKADEMSKE CMD

1. FEBRUARJA OB 20

u- Predavanje Pedagoškega društva. V sredo 29. t. m. bo predaval g. dr. Milan Perušek o temi »Sport, zdravje, mladina«.

plesne ure vsak dan. Studenti-(nje) pust. (—) u- Zahvala akademikov. Ob priliki II. reprezentančnega plesa nam je čast zahvaliti se visokim pokroviteljem dekanu tehnične fakultete g. ing. Hrovatu, divizijskemu generalu g. Rupniku, divizijskemu generalu g. Stefanoviču, načelniku tehn. oddelka kr. banske uprave g. ing. Ruehu, predsedniku mestne občine ljublj. g. dr. Adlešiču, direktorju direktije drž. železnice g. ing. Kavčiču, direktorju tehn. odd. mestne občine ljublj. g. inž. Poženelu ter častnemu damskemu komiteju za njegovo požrtvovalno sodelovanje. Obenem se zahvaljujemo tudi vsem onim, ki so nas gumno podprli ter vsem cenjenim gostom ki so se v tolikšnem številu odzvali našemu vabilu. Akademski klub gradbenikov.

u- Sokol Ljubljana-siška priredi v soboto 8. februarja ob 20. uri maskarado, na katero vljudno vabi članstvo in prijatelje društva. Poskrbljeno bo, da bodo vsi izenačeni. Maske dobrodošle. Zdravo! Uprava. (—) u- Smrtna nesreča bi se bila skraj pripetila v petek zvečer na Dolenski cesti. Desetletna Nada K. je ob pozni uri prestopila železniški tir na nedovoljenem mestu. Deklica ni opazila premikalnega vlaka, ki se je počasi bližal in jo nenadoma treščil v jarek ob progi. Nada je obeležala močno odrgnjena pa vsem telesu in z znatnimi notranjimi poškodbami. Poleg bolečin je prestala precej strahu, ker je nihče ni videl in so njeni kriki šele čez čas prisklicali mimoidoče, ki so pozvali reševalno postajo, nakar je bila prepeljana v bolnišnico.

u- Ureditev vprašanja beračev. Mestno poglavarstvo v Celju razglša: Beračenje, ki se pogosto vrši iz delomrznosti, narašča od dne do dne. Poleg potrebnih beračijo tudi mladi in zdravi ljudje, ki se potikajo kot delomrznosti iz kraja v kraj. Slednji so dostikrat tudi nasilni in nevarni posamezniku ter vobče kvarno vplivajo na svojo okolico. Zato smatramo za potrebno, da se vprašanje beračenja ne območju mestne občine celjske uredi v okviru socialnega skrbstva mesta Celja. Mestna občina celjska ima namen, da one dela nezmožne osebe, ki beračijo v sili in so pristojne v mestno občino celjsko, oskrbi v okviru starejšega socialnega skrbstva ob sodelovanju celjskega prebivalstva po predhodnem sporazumu; v ta namen namerava sklicati posebno anketo. Da se more ugotoviti število beračev, kakor tudi njihova domovinska občina, je potrebno najprej izvršiti popis teh beračev. Ta popis je mogoče z uspehom izvršiti le ob sodelovanju celjskih meščanov. Zato prosimo celjsko meščanstvo, da ob petkih, ki so dnevi beračenja, napoti vsakega berača na socialni oddelek mestnega poglavarstva, ki bo ugotovil osebne podatke vsakega berača.

Ostrovškova o učenju tujih jezikov. Ta pobuda je zelo hvalevredna in je upati, da se bodo potom teh večerov obojestranski stiki med domom in šolo primerno poglabili. a- 100 delavcev odpustitih. Pri tukajšnji »Mariborski tekstilni tvornici« je do bilo večeraj odpoved okoli 100 delavcev in delavk. Odpoved se utemeljuje s pomankanjem in nezadostnim dodajanjem surovin. Tako je bila v zadnjem času odpustena v tej tvornici tretjina delavstva. Čuje se tudi, da se namerava preseliti novo-vež del obrata v Beograd, kjer je, kakor znano, že sedež družbe »Ma-Va«. ki je lastnica tudi Varaždinske tekstilne tvornice. »Mariborska tekstilna« tvornica je najstarejša tekstilna tvornica v Mariboru. a- Masa »dušična« za pok. notarjev v pokojih g. Otonom Plojem bo v torek 23. januarja ob 7. uri zjutraj v mariborski stolnici. (—) a- Dr. Josip Fučan, specialista za ušesa, nos in grlo, zopet redno ordinira od 31. januarja dalje. (—)

Naše gledališče

DRAMA Nedelja, 26. ob 15: Cigani. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20: Krog s kredo. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ponedeljek, 27.: zaprto. Torek, 28.: Cigeni. Red terek. Sreda, 29.: Revizor. Red sreda. Nedelja v dram. Kot poplansko uprizoritev bodo igrali Milčinskega veseloigro »Cigani«. Zabavno dejanje se plete okrog štirih ujetih ciganih, ki zbežijo in povzročijo najrazličnejše zmede. K posebnemu uspehu te igre pripomore nastop pevskih humoristov Jožka in Željka ki bosta pela aktualne kuplete. — Za občinstvo, ki mu ugraja tehtno miselno dejanje in pozicija kitskega okolja, bo predstava »Krog s kredo« v nedeljo zvečer, visoka posem materinske ljubezni in znaga pravice nad krivico, dajejo delu tehten poudarek.

OPERA

Nedelja, 26. ob 15: Carmen. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 20.: Pri belem konjčku. Izven. Ponedeljek, 27.: zaprto. Torek, 28.: zaprto. Sreda, 29.: Vesele žene windsorske. Red A. Nedelja v operi. Podčeljsko občinstvo bo imelo priliko posetiti danes popoldne uprizoritev Bizetove »Carmen«. Vsebinsko predstavlja opera zgodbo španskega vojaka, ki je zaradi usodne ljubezni do lepe ciganke Carmen našel med tibotape in izvršil končno zločin. — Prvič v letošnji sezoni bodo uprizorili danes zvečer Benatzkega revialno opereto »Pri belem konjčku«. Ta pestra in vseski zabavna opereta tvori s svojimi izvrstnimi šalami, baletnimi vložki, komičnimi vlogami, melodioznimi speli delo, ki je ustvarjeno za to, da prinaša čimvečjo mero kratkočasje in smeha. Predstave bo nastop novega Inkognito.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE Nedelja, 26.: Gospa ministrice. MARIBORSKO GLEDALIŠČE Nedelja, 26. ob 15.: Na cesaričin ukaz. Zadržje. Znižane cene. Ob 20.: Lepa Vida. Zadržje. Ponedeljek, 27.: zaprto. Torek, 28.: Habakuk. Red B. Sreda, 29.: zaprto. (Lepa Vida. Gostovanje v Murski Soboti).

RADIO

Nedelja, 26. januarja Ljubljana 8: Jutrnji pozdrav. — 8:15: Trio Malenšek. — 9: Napovedi, poročila. — 9:15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 9:45: Verski govor (g. dr. Ignacij Lenček). — 10: Orkestralne točke (plošče). — 10:30: Prenos izseljenske akademije iz unonske dvorane. — 12:30: Objave, poročila. — 13: Napovedi. — 13:02: Nedeljski koncert radijskega orkestra. — 17: Kmet. ura: V novo čebelarstvo leto (g. Jože Okorn). — 17:30: Pevski zbor »Slavce«. — 18:15: Šrnel »Štirje fantje«. — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Slovenska ura: Samospeli ge. Nade Udovč-Breje, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek. — 20:30: Večerni koncert radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Za veselje in za ples (plošče). Beograd 19:40: Pesmi iz južne Srbije. — 22: Lahka in plesna muzika. — Zagreb 20: Tamburaški zbor. — 20:30: Rectactje. — 20:45: Koncert solistov. — 22:15: Plesna muzika. — Praga 18:45: Nušičeva humoriska »Analfabeta«. — 20: Večer češke glasbe. — 21: Orkester. — Sofija 19:50: Lahka glasba. — 20: Petje. — 20:30: Opretni večer. — 21:55: Lahka godba in ples. — 19:15: Koncert orkestra in solistov. — 21:15: Leharjeva glasba. — 23:15: Pester glasbeni spored. — Rim 19:40: Beethovnova IX. simfonija. — 21: Lahka glasba. Ponedeljek, 27. januarja Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7:15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Kreutzerjeva sonata (Beethoven op. 47). — 12:30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13:02: Veseli opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila, objave. — 17:30: Pisana bara (plošče). — 18:10: Duševno zdravstvo (g. dr. Anton Breclj). — 18:30: Plošče. — 18:40: Slavnj potovatelj in njihova odkritja (g. prof. Ciril Štebinger). — 19: Napovedi, poročila. — 19:25: Nac. urad. — 19:50: Plošče. — 19:50: Hudomušnosti (g. Fr. Lipah). — 20: Gerbičev večer, sodeluje radijski komorni zbor in radijski orkester. — 21:30: Za tiste noge, ki se rade vrte (plošče). — 22: Napovedi, poročila. Beograd 19:40: Zborovsko petje. — 20: Literarni spored. — 21: Orkestralni koncert. — 22: Klavirске skladbe. — 22:50: Plesna muzika. — Zagreb 17:15: Narodne pesmi. — 20: Petje. — 20:30: Simfonični koncert. — Praga 19: Vesela glasba. — 20:30: Zvočna igra. — 20:40: Pester glasbeni spored. — Sofija 19:50: Mali orkester. — 20: Simfonični koncert. — 21: Koncert solistov. — 22: Pesmi in plesi. — Berlin 19:15: Vesela muzika. — 21:15: Orkester in solisti. — 23:15: Nočna oddaja. — Rim 19:30: Simfonični vokalni koncert. — 20:30: Zvočna igra. — 21:15: Violeinske skladbe.

Valček večer SOKOL II 1. II. 1941 TRNOVO

u- Sreska organizacija vojnih dobrovoljcev v Ljubljani bo imela svoj 22. redni letni občni zbor 9. februarja ob 9.30 dopoldne v predavalnici Društva inženjerjev v Ljubljani, Kongresni trg 1-II. (Kazina). Pozivamo vse tovariše-vojne dobrovoljce na polnoštevilno udeležbo. — Uprava. u- Jugoslovski odbor v Londonu in postane Jugoslavije je naslov predavanju, ki ga priredi Sreska organizacija vojnih dobrovoljcev v okviru Ljudske univerze v sredo 29. t. m. ob 20. v mali dvorani Filharmonije (kino Matica). Predaval bo bivši član imenovanega odbora, minister v p. dr. B. Gumil Vošnjak iz Beograda. Opozarjamo in vabimo vso ljubljansko javnost na to velenjavno predavanje. Vojni dobrovoljci, udeležite se predavanja polnoštevilno! Uprava.

monitit. Dalje nastopi plesna skupina iz Zagreba, v kateri so dame Ana Maletič, Harmel Poska, Doris Bing, Lela Bosiljevič, Mira Katz in gospodje Josip Kockovič, Vlado Pajaz, Vlado Heinz in Željko Pito. Ti bodo izvajali »Vjenac hrvatskih plesov« po glasbi iz zbirke Kuhača, »Slavonske plesove«, dalmatinski ples iz opere »Ero z onega sveta« (Gotovac) in »Poskočica« iz opere »Morana« (Gotovac). Med izvajanjem sporeda od 20.30 do 21.15 bo vhod v veliko dvorano zaprt. Od pol deset ure dalje bo ples po določenem razporedu ter ga bo vodil plesni mojster g. Jenko. V veliki dvorani igra nemirani Odeon-jazz, v baru pa druga kapela. Na prireditvi bo napravljval v dvorani in v posebnem ateljeju snimke fotograf g. Pogacnik. Damam bo na voljo poleg garderobe nahajajoči se frizerski salon g. Viktorja Repa. Iz občinstva izbran odbor bo razdelil štiri častna in sto tolažilnih nagrad, nabavljenih v drogeriji »Danica« v obliki neo-hormonskih preparatov za nego kože. (—) u- Vse prijatelje športa vabimo na plesno prireditve »Pomlad v cvetju«, ki bo 1. februarja ob 20. v sokolskem domu na Viču. Iz prijaznosti sodeluje operni tenorist g. Franc. Dekoracije, jazz. Športni klub Vič. (—) u- Osmia nalivna peresa dobite v papirnici M. Tjear, Ljubljana, Selenburgova ulica 1 in Sv. Petra oeta 26. (—) u- Tri legitimacije na isto ime sem zgubil. Najhitel naj jih odda proti nagradi pri vratarju Ljubljanske kreditne banke. (—)

SPREMENBA ORDINAC. UR! Specijalist ginekolog dr. IVO RAKULJIČ-ZELOV ordin. od 9-11. in od 2-5.

u- Valček večer Sokola I. Tabor bo tudi letos, ker je to že stara navada Taborjanov. Razlika pa bo seveda le ta, da bo sredi zaseda in ne prvo soboto v postu, to pa zaradi odredbe kr. banske uprave in pa zato, ker letos odpade Lovski ples in je termin 1. februarja prost. Prireditve bo v vseh prostorih Sokolskega doma na Taboru in je pričetek že ob 20. uri, da bo tako več časa za rajanje. Ime prireditve pa vas ne sme motiti, ne bodo na sporedu sami valčki, kot bi to morda kdo sklepal zaradi imena, temveč bo vsak drugi ples valček, vsak drugi ples pa bo all moderen ples, all pa drugi stari ples, med njimi tudi četvorke in češka beseda, tako da bo spored nudil dovolj vsega in za vsakogar. Torej v soboto 1. februarja ob 20. uri vsi na Tabor. Obleka promenadna. Cene nizke. (—) u- Društvo nižjih mestnih uslužbenov v Ljubljani, priredi v proslavo 30letnice obstoja društva v soboto 1. februarja v dvorani hotela Miklič svoj običajni družabni večer s plesom. Začetek ob 20. Vabi odbor. (—) u- Plesne vaje Za rje v dvorani hotela Metropol pod vodstvom plesnega mojstra g. Jenka. Začetniki točno ob 14. uri. (—) u- Sokolsko društvo ljubljana II. priredi v soboto dne 1. februarja v domu v Trnovem valček večer za stare in mlade. (—) u- Slovensko obrtno društvo v Celju priredi v soboto 1. februarja 1941 svoj tradicionalni XXIII. obrtniški ples v gornjih prostorih Narodnega doma točno ob 20. uri. Posebna vabila se ne bodo pošiljala. Vabljen vsakdo. (—) u- Vsako nedeljo ob 16. uri popoldanski plesni tečaj Jenkove šole v Kazini. Začetniška tečajja ta ponedeljek izjemoma ne bo. Vsak torek, četrtek in petek ob 20. nadaljevalni-izpopolnjevalni tečaj. Posebne

u- Vse prijatelje športa vabimo na plesno prireditve »Pomlad v cvetju«, ki bo 1. februarja ob 20. v sokolskem domu na Viču. Iz prijaznosti sodeluje operni tenorist g. Franc. Dekoracije, jazz. Športni klub Vič. (—) u- Osmia nalivna peresa dobite v papirnici M. Tjear, Ljubljana, Selenburgova ulica 1 in Sv. Petra oeta 26. (—) u- Tri legitimacije na isto ime sem zgubil. Najhitel naj jih odda proti nagradi pri vratarju Ljubljanske kreditne banke. (—)

Po daljšem času pride danes spet na oder priljubljena opereta. »Pri belem konjčku«. Kakor svoj čas, bo zdaj spet razveseljeval poslušalce in gledalce priljubljeni Bojan Peček v vlogi Stanislava.

u- Vse prijatelje športa vabimo na plesno prireditve »Pomlad v cvetju«, ki bo 1. februarja ob 20. v sokolskem domu na Viču. Iz prijaznosti sodeluje operni tenorist g. Franc. Dekoracije, jazz. Športni klub Vič. (—) u- Osmia nalivna peresa dobite v papirnici M. Tjear, Ljubljana, Selenburgova ulica 1 in Sv. Petra oeta 26. (—) u- Tri legitimacije na isto ime sem zgubil. Najhitel naj jih odda proti nagradi pri vratarju Ljubljanske kreditne banke. (—)

u- Nesreče. Angela Srčeva, delavčeva žena iz Kamnika, je doma tako nesrečno padla po stopnicah da si je zlomila roko. S peči je padel in si zlomil levo roko 4letni posestnikov sinček Peter Vole iz Novih Laz pri Mozlju. Leto stari delavčev sinček Stanko Rutar iz Mekinj pri Kamniku pa je zvrnil nase lonec krova. Dobil je močne opekline po glavi in rokah. Vsi ponesrečenci so se zatekli v ljubljansko bolnišnico. u- Nesreča v g'zdu. Ko je odšel v petek v gozd upokojeni rudar Alojzij Vrtovec iz Trbovelj, da bi nabral suhljadi, ga je doletela huda nesreča. Mož je podiral trlo drevo, ki se je nepričakovano zrušilo nanj. Po glavi in telesu znatno poškodovana Vrtovska so hitro pripeljali v ljubljansko bolnišnico.

Iz Celja

u- Vprašalne pole je bilo treba oddati mestnemu prehranjevalnemu uradu do večeraj. Kdor tega ni storil, si bo moral sam pripisati krivdo, če ne bo dobil živilskih razkaznic. u- Svetosavska proslava. Na dan sv. Save bo jutri ob 9. služba božja v pravoslavni cerkvi sv. Save. Nato bo procesija v telovadnico I. drž. narodne šole, kjer se bo pričela ob 10.30 šolska proslava z blagoslovitvijo vode in rezanjem kolača. u- Dvojna uprizoritev »Habakuka«. Mariborsko Narodno gledališče bo uprizorilo v petek 7. februarja ob 20. v celjskem gledališču novo burko s petjem »Habakuka«, ki jo je spisal Celjan dr. Rudolf Dobovšek in ugalsil Radovan Gobec, šolski upravitelj v Jurklostru. Gledališče je za to predstavo že razprodano. Ker je zanimanje občinstva izredno veliko, se je gledališka uprava odločila še za drugo predstavo, ki bo najbrž v sredo 12. februarja ob 20. Obe predstavi sta izven abonmaja. Vstopnice za drugo predstavo s dobijo v predprodaji v Sl. mšiški knjigarni. u- Likovna razstava kluba Neodvisnih v Celju. Na Svečnico 2. februarja bodo razstavili v mali dvorani Celjskega doma različni člani kluba Neodvisnih iz Ljubljane. Svoja najboljša dela bodo razstavili slikarja Maksim Sedej in Stane Kregar ter kiparja Zdenko Kalin in Karel Putrih. Celju se torej obeta izreden umetniški užitek. u- Celju se obeta izreden umetniški užitek. Na Svečnico 2. februarja bodo razstavili v mali dvorani Celjskega doma različni člani kluba Neodvisnih iz Ljubljane. Svoja najboljša dela bodo razstavili slikarja Maksim Sedej in Stane Kregar ter kiparja Zdenko Kalin in Karel Putrih. u- Zdržavne trgovce za mesto Celje opozarja vse svoje člane, da do 4. februarja zanesljivo vložijo pri davčni upravi napovedi za pridobitno, rentno in davek na poslovni promet, sicer jih bo zadel kazenski. u- Odbor starešinske organizacije Sloge v Celju se najiskrenejše zahvaljuje vsem dobrotnikom in onim, ki so na kakršnem koli način pripomogli k uspehu VI. akademskega plesa. Odboru bo omogočeno izpopolniti študijsko knjižnico in počeliti podpore revnim akademikom. Posebno se najpriščneje zahvaljuje častnemu damskemu komiteju za njegovo požrtvovalnost, ki je v tako veliki meri pripomogla k lepemu uspehu.

V. CELJSKI KARNEVAL

SK Celja bo na pustno soboto 22. februarja v Narodnem domu.

u- Letni živilski in kramrski sejem v Vojniku bo jutri. Vojniška občinska uprava vabi prodajalce in kupce na ta sejem. u- Petroleja primanjkuje, električna razsvetljava pa ne bo nikdar na karte. Instalacije izvršuje hitro in poceni Dobrotinšek, Glavni trg 16. telefon 240. (—) u- Za občinske reveže v Mozirju je daroval g. Adalbert Sulcer, trgovec v Letušu, 200 din namesto venca na grob ge. Fani Goričarjeve, vdove po tovarnarju in posestniku v Mozirju. u- Obnovite srečke za glavno žrebanje drž. razredne loterije čim prej v podružnici »Jutra« v Celju. u- Predavanje o Lermontovu preloženo. Na ljudskem vseučilišču v Celju bi moral jutri predavati pesnik Mile Klopčič o velikem ruskem liriku Lermontovu ob stoletnici njegove smrti. Predavanja pa jutri ne bo, ker je predavatelj zdržran. u- Trije novi primeri pasje stekline v Celju. Mestno poglavarstvo je s posebnim razglasom opozorilo na točno upoštevanje strogega pasjega kontumaca, ki ga je zaradi pojave stekline v Gaberju pri Celju uvedlo lani 18. septembra za vse mestno področje. Mestno poglavarstvo sporoča, da so se pojavili trije novi primeri pasje stekline, in sicer 13. t. m. na psu Terezije Kopačinove v Medlogu, 15. t. m. na psu Jožeje Velenškove v Zavodni in 16. t. m. na psu Marije Ratejeve v Zagradu. Zato naroča mestno poglavarstvo vsem lastnikom psov, da se točno ravnaajo po določilih strogega kontumaca, ker bodo s tem pripomogli, da se steklina zatne in da se kontumac čimprej ukinje. V nasprotju postopati po čl. 58. zakona o odvracanju in zatiranju živalskih kužnih bolezni, po katerem je dopustno pokončati vse pse in mačke na mestnem področju. Banska uprava je izdala veterinarjem dovoljenje, da zatirajo steklino tudi s preventivnim cepjenjem psov. Natančnejša navodila glede zaščitnega cepjenja se dobe pri mestnem veterinarju v klavnici.

Krasen zbor narodnih noš

Med najbolj skrbno pripravljenimi prireditvami letošnje zimske sezone bo vsakok ples Jadranske straže na Taboru v soboto 8. januarja zvečer. Jadranska Straža v Ljubljani se dobro zaveda svojih na-

plemenitemu namenu, da pošlje v poletnih mescih čim več siromašne mladine na Jadran. Prireditve Jadranske Straže je vsako leto odlično obiskana, ker je vabljava po izvrstni postrežbi, obširnem plesnem sporedu in še prav posebno po svoji slikovitosti. Cele skupine dam, ne samo iz Ljubljane, temveč tudi iz drugih krajev tekmujejo, da se uveljavijo s svojimi krasnimi narodnimi nošami. Seveda bo tudi letos posebna komisija ocenila najlepše narodne noše in bo po glasovanju razdelila dragocene nagrade, ki bodo nekaj dni pred prireditvijo razstavljene v eni izmed ljubljanskih izložb. Kakor čujemo, bo letos posebno živahno tekmovanje. Zavoljo plemenitega namena vsakoletne prireditve in spričo težavnih razmer, ko je treba tudi za najbolj koristne akcije zbirati dinarje, se je krajevni odbor JS v Ljubljani obrnil na ugledne tvrdke in posameznike po Sloveniji in jih prosil, naj blagovolijo po svojih močeh prispevati v sklad, da bo tudi letošnje poletje lahko postal čim več mladine na Jadran. Ze vrsta uglednih zasebnikov in tvrdk se je odzvala — prisrčna jim hvalat! Ostali pa bodo gotovo sledili zgledu prvih — storili bodo koristno delo, če se vsaj s skromnim prispevkom oddolžijo Jadranski Straži v Ljubljani.

log: kolikor le more, hoče poudarjati na vsak prireditvi narodni in splošno slovanški značaj, vsa čisti dobiček pa poklanja

Kako naj se poveča proizvodnja poljskih pridelkov

Pred dobrim tednom je bila pri kmetijskem oddelku banske uprave anketa o vprašanju, kako naj se čim bolj dvigne proizvodnja žita in drugih pridelkov na polju in vrtu, zlasti ker se tudi v javnosti pomorno čujejo silnice zahteve. Proizvodnja na polju je pri nas sramotno nizka. O vzrokih, zakaj je tako, danes ne kaže razpravljati, potrebno pa je pravočasno misliti na najnujnejše ukrepe, ki bi mogli to stanje popoboljšati. Gre je za hitre in za nujne ukrepe, ki bi bili predvsem izvedljivi in ki bi mogli še letos prinesiti uspehe. Tako pomoč v kmetijski proizvodnji na hitro roko je zelo težavna, zato ni na mestu prevelik optimizem. V kmetijstvu se mora misliti daleč naprej ter stalno in dosledno delati po določenem načrtu.

S podporo, ki sta jo dala ministrstvo za kmetijstvo in direkcija za prehrano v skupnem znesku 900.000 din, je kmetijski oddelček preskrbel vse one kraje, kjer je bil pridelček žit zaradi vremenskih nezdov posebno slab, z dobrim semenskim žitom po znanih cenah. Kmetije, ki so se za to pripravile, so zamenjavale za domače seme dobili prvovrstno zboljšano seme deloma domačega izvora, deloma pa iz Banata. Banske uprava je dajala tudi podpore za skupno razkuževanje semena proti smetem.

Ozime, ki dajejo pri nas glavni pridelček krušne moke (tarih žit seljeno namreč komaj 7 odstotkov površine ozimnih žit), so posejane, čaka pa še setev odnosno saditev koruze, fižola, krompirja, praga, zelja in aide, dalje setev krmnih rastlin, ovasa, pese in detelja, ki so za prehrano prav tako važne. Čeprav je posredno, kajti gotovo je, da bo vprašanje mleka in mesa kmalu postalo prav tako aktualno kakor je danes vprašanje krušnega žita. Poskrbeti je še treba za izmenjavno semenskega krompirja, posebno v krajih, kjer so land pridelali za seme prav slab krompir. Akcija je že v teku in bo kmotom dodeljen semenski krompir v čim večji meri.

Najhitreje in najbolj učinkovito pa bi mogli zvišati pridelke z večjo uporabo umetnih gnojil, zlasti ker se je danes razmerje med cenami umetnih gnojil in pridelkov obrnilo v korist pridelkov. Kmet, ki danes kupi umetna gnojila, bo v jeseni dvakrat na boljšem, prvič, ker bo s tem zmožen zvišati pridelke, drugič pa, ker bodo cene pridelkov v bodoče gotovo še narastle. Tako se bo s cenami gnojil zvišali pridelki, ki bo vrhu teza še dražji. Da bi kmetije lažje nabavili gnojila, bi bilo potrebno, da bi se po občinah ter s pomočjo

kmetijskih združenj in korporacij organizirala skupna nabava. Žal pa je nastala v tem vprašanju druga težava. Primanjkuje namreč fosfatnih gnojil, ker Thomasova moka iz Nemčije sploh ne prihaja in ker zaradi blokade naše tovarne ne dobe surovih fosfatov iz Afrike, tako da mora tovarna v Hrastniku izdelovati superfosfat samo iz kostnega zdroba, ki ga ti nudi tovarna kletja v Ljubljani. Zato se prizadevanje za tem, da bi tovarna kletja pospešila in razširila zbiranje kosti v Sloveniji in v drugih delih države, da bi tako mogla dobavljati našim tovarnam umetnih gnojil večje množice kostnega zdroba. Pač pa je kaljivej in dušičnih gnojil dovolj na razpolago.

Konferenca pri kmetijskem oddelku je o gornjih vprašanih sprejela naslednjo resolucijo:

- 1) Izdajo naj se navodila občinam, da bo vsa njunska zemlja pravočasno obdelana in posejana. Ako pri kakih hiš manjka delovnih ročic — zaradi vstopka k voljakom ali drugih nujnih razlogov — na občine po svojih organih in članih občinskega odbora poskrbijo za potrebno pomoč od strani sosedov.
- 2) Kolikor kmetijski oddelček ne bo mogel obvladati vsega posla za preskrbo kmetov s semenskim blagom in kolikor se kmetije oz. občine niso za pravočasno javili, naj občine tudi poskrbijo, da v njihovem območju ne bo manjkalo semen za pomladansko setev in naj pravočasno zberajo naročila, izvršijo nabavo ter poskrbijo vse potrebno za prevzem semenskega blaga. Občinam naj pri tem delu pomagajo v prvi vrsti blagovne zadruge pa tudi strojne in druge kmetijske zadruge. Ravno tako naj občine s pomočjo zadruge skrbe tudi za skupno nabavo umetnih gnojil po možnosti v vagonskih koliklinah.
- 3) Pospeševati je treba proizvodnjo in konzum dobre zelenjave. Zlasti mali ljudje in revnejše družine si lahko pridelajo mnogo okusnih pridelkov. Zelo primanjkuje zimске in zgodnje pomladanske vrtnine. Pravočasno je treba preskrbeti zanesljiva zelenjadna semena in pravilno vzgojene sadike. Vrtnice se morajo temeljite obdelati, povečati in izboljšati. Pripravljati je treba več komposta in vsak vrtni prostor intenzivneje izkoriščati.
- 4) Ponovno in v vsemih silah naj se zavzamejo naše kmetijske organizacije za odpravo trošarine na cement, ki se rabi za gnojila in gnojilne jame. Obenem naj se izda uredba o obvezni gradnji gnojilšč in gnojilničnih jam.

Uredbo tega poštanskega viala. Kakor že-gomo, bodo sedaj ponovili svojo zahtevo.

Š — Lepa smaga soštanjskih šahistov. V nedeljo popoldne je Soštanjski šahovski klub odigral v okviru tekmovalstva za prvenstvo Slovenske šahovske zveze prvenstveno šahovsko tekmo s Celjskim šahovskim klubom. Čeprav gostje niso nastopili z najmočnejšimi igralci, je nedeljska smaga Soštanjančanov vendar pomembna. Stanje je brez dvoh partij 5 : 1 za Soštanj. Obe prekinjeni partiji se bosta najbrže končali v nedeljo, ko se oba kluba srečata v revanšni tekmi v Celju.

Iz Ptuja

— Odredbe pasjega zapora, ki so bile razglašene lani 24. junija, se omilijo v toliko, da je treba pse voditi na vrvi ali morajo nositi nagobčnike. Vse ostale odredbe pa ostanejo v veljavi, zlasti da je treba prijaviti takoj vsak sumljiv primer steldine.

— **Gasilna četa** je imela v torek zvečer v svojem domu 71. redni občni zbor, ki ga je vodil predsednik g. Vidmar. V uvodu je pozdravil prisotnega župana dr. Remca, nato pa poročal o marljivem delovanju čete v preteklem letu in izpodbujal članstvo k delu za bližnjega in državo. Iz poročila ostalih funkcionarjev je razvidno, da društvo šteje 62 delovnih članov in da se je udeležilo gasenja štiri požarov. Obravnava so tudi vprašanje nabave novega reševalnega avtomobila. Predlog pa je bil zaradi finančnih zaprek odklonjen. Lani oktobra je četa slavila 70letnico obstoja.

Drzen vlom v šrambo živila

Vransko, 25. januarja

V noči na 22. t. m. so doslej še neznan tatovi vlomili v hišo Katarine Rožančeve, po domače Apatove, v Ponorju, ki stoji tik ob državni cesti Vransko-Celje, in iz jedline šrambe odnesli tri posode, napolnjene s svinjsko meso, in skupni teži okrog 150 kg. Silu Rožančeve pa so ukradli zimsko sukno. Skupna škoda znaša blizu 5000 din. Vlomilci so prišli v jedlino šrambo na ta način, da so s silo odprli najprej zunanja vrata kuhinje, na notranjih pa z drobili stekla in tako zlezli v kuhinjo poleg katere je jedlino šrambo. Naslednji dan so našli domači eno posodo z maslo v občestnem jarku ob državni cesti. Vlomilci so jo verjetno pustili tam zaradi tega, ker niso mogli nositi s seboj vsega plena.

Viharno vreme v tej noči je vlomilcem olajšalo njih delo, domočin pa, ki spe v ojašanih prostorih, onemoglo, da bi silili kak ropot. Splošno se domneva, da so bili pri tem vladu udeleženi ljudje, katerim so domače razmere pri Apatovih dobro znane. Orožništvo se je takoj z vso vnamo lotilo posla in je pričakovati, da bodo zlikovci v najkrajšem času izsledeni.

Iz življenja na deželi

RADECE. Sokolsko društvo priredi danes ob 20. uri v svoji dvorani pester (šaljiv) večer pod naslovom »V s a k o m u r n e k a j e, s s o d e l o v a n j e m g g. J o s. P o v h e t a, p r i z n a n e g a s l o v. k o m i k a i n r e ž i s e r j a, A n g e l a J e r c a, o p e r n e g a t e n o r j a, a b s o l v e n t a p r a š k e a k a d e m i j e, t e r k l a v i r i s t a L j u b a n a V o d e b a. N a s p o r e d u s o: š a l j i v i p r i z o r j i s p e t j e m, k u p l i e t, l a h k e m e l o d i o z n e o p e r n e a r t j e, o p e r e t n i s p e v i, s l o v e n s k e n a r o d n e i n u m e t n e p e s m i. V e s s p o r e d j e s k r b n o i z b r a n, p e s t e r i n z e l o z a b a v e n. O b e t a s e n a m p e s l e p v e č e r, p o l n r a z v e d r l i a, k i s m o g a p o s e b n o v s e d a n j h č a s i h v s i t a k o p o t r e b n i. N a p o l n i m o d r e v i s o k o l s k o d v o r n o d e s a d n j e g a k o t i k a! V s t o p n i n a 10, 8, 6 i n 3 d i n. Z i r a v o l!

SLOVENSKA BISTRICA. Socialni odsek za zimsko pomoč v Slovenski Bistrici, ki se je ustanovil novembra lani, dela s polno paro, da izvrši naloge, ki si jo je zadal ob svoji ustanovitvi. Poročati morajo, da so se častno odzvali prošnjam socialnega oddelka za prispevek zimski pomoči vsi, ki imajo srce za trpečarje brata. Imena plemenitih darovalcev bodo priložena ob zaključku nabiralne akcije.

Iz Kamnika

— **Rezervni oficerji in rezervni vojniki** uradniki iz območja kamniškega sreza bodo imeli v nedeljo 26. t. m. sestanek ob 14. v poslopu ljudske šole v Kamniku in svrhu ustanovitve poverjenstva ljubljanskega pododbora Zdrženja rezervnih oficerjev. Vabimo tovariše, da se tega sestanka udeležijo.

— **Velikodušen dar meščanski šoli v Kamniku.** G. inž. Jakob Mejač, rudarski ravnatelj v p., je podaril tukajšnji meščanski šoli obilno zbirko raznih mineralov. V tej zbirki je mnogo silno redkih in dragocenih kosov. Tako so počinil kosi iz Francije, Češke (n. pr. uranj iz Jachimova), Kalifornije (izvrtane kamenine iz globine 2300), Nemčije, poleg tega seveda tudi mnogo iz naše države in iz najbližje kamniške okolice. Zbirka obsega čez 120 kosov. Poleg tega je podaril tudi veliko zbirko raznih načrtov, kart itd. Tako krasno zbirko lahko ustvari samo ljubitelj in strokovnjak, ki se je pečal s tem vse življenje. S tem darom si je postavil kot prvi dobrotnik lep spomin v zgodovini kamniške meščanske šole. S tem pa je tudi pokazal svojo ljubezen do kraja, v katerem toliko let biva.

Iz Novega mesta

— **Proračun občnega odbora.** Za proračunsko leto 1941-42. je sreski cestni odbor izdelal svoj letni proračun, ki znaša v celoti 1.320.888 din. Za vzdrževanje banovinskih cest gre 26.382 din. Osebnih in upravnih izdatki znašajo 842.206 din. Stvarnih izdatkov je 50.265 din. Potrebščine cestnega okraja so 203.245 din in izredni izdatki 207.790 din. Dohodki znašajo 18.600 din, prispevki banovine pa 882.143 din in prispevek železniške uprave 16.533 din. Izrednih dohodkov je 103.895 din. Primanjkljaj 308.695 din se bo kril z 20% doklado na vse neposredne davke.

— **Samokres je nevarno orožje.** V vas Kot je prišel obiskat svojega šolskega tovariša štrukljevega Jožeta sošolec iz Sardinje vasi. S seboj je uzel deček samokres, ki je bil napolnjen. Samokres je dobil v roke tuči Jože, ki je zvedavo pričel ogledovati orožje. Samokres se je nenkrat sprožil in je kroglja ranila dečka v levo slegno, kjer je običala. Zaradi velike in nevarne rane so obiskovalnega dečka prepeljali v bolnišnico.

Iz Trbovelj

— **Valilna jajca štajerskih kokoši** bo oddajala banska uprava tudi letošnje pomlad. Naročila zbirajo kmetijske organizacije, ljudske šole in občine. Cena 1 din za 1 jajce. Občine sprejemajo naročila na podlagi posebne tiskovine do najkasneje 27. t. m. Naročila se plačajo vnaprej.

Iz Soštanja

— **Ukinjen večerni vlak** je gospodarska škoda. 15. t. m. je nehal voziti vlak z odhodom iz Celja okoli 19. in prihodom v Velenje nekaj minut čez 20. uro. S tem vlakom so se vozili številni svinjariji in šaleški dijaki, vajenci in množica poslovnih ljudi, ki se dan za dnem vozijo v Celje po gospodarskih opravkih. Vsi ti so posideli že ob prvi ukinitvi na merodajna mesta spomenice in se v njih zavzeli za zopetno

vedbo tega poštanskega viala. Kakor že-gomo, bodo sedaj ponovili svojo zahtevo.

Š — Lepa smaga soštanjskih šahistov. V nedeljo popoldne je Soštanjski šahovski klub odigral v okviru tekmovalstva za prvenstvo Slovenske šahovske zveze prvenstveno šahovsko tekmo s Celjskim šahovskim klubom. Čeprav gostje niso nastopili z najmočnejšimi igralci, je nedeljska smaga Soštanjančanov vendar pomembna. Stanje je brez dvoh partij 5 : 1 za Soštanj. Obe prekinjeni partiji se bosta najbrže končali v nedeljo, ko se oba kluba srečata v revanšni tekmi v Celju.

Iz Ptuja

— Odredbe pasjega zapora, ki so bile razglašene lani 24. junija, se omilijo v toliko, da je treba pse voditi na vrvi ali morajo nositi nagobčnike. Vse ostale odredbe pa ostanejo v veljavi, zlasti da je treba prijaviti takoj vsak sumljiv primer steldine.

— **Gasilna četa** je imela v torek zvečer v svojem domu 71. redni občni zbor, ki ga je vodil predsednik g. Vidmar. V uvodu je pozdravil prisotnega župana dr. Remca, nato pa poročal o marljivem delovanju čete v preteklem letu in izpodbujal članstvo k delu za bližnjega in državo. Iz poročila ostalih funkcionarjev je razvidno, da društvo šteje 62 delovnih članov in da se je udeležilo gasenja štiri požarov. Obravnava so tudi vprašanje nabave novega reševalnega avtomobila. Predlog pa je bil zaradi finančnih zaprek odklonjen. Lani oktobra je četa slavila 70letnico obstoja.

— **Za zimsko pomoč.** Socialni odsek mestne občine je sklical za ponedeljek sestanek vseh društev in ustanov. Izvoljen je bil ožji odbor, kateremu predseduje župan dr. Remec. V nabiralnem tednu od 2. do 9. februarja bodo članice društev obiskale vsako hišo in prosile za dar siromašnim.

SOKOL

Občni zbor Sokolskega društva Novo mesto bo dne 29. t. m. v Sokolskem domu ob 19.30. Ako pa to občni zbor ne bo sklepeten, bo ob 20. uri Uprava. (—)

»Sokolski glasnik« objavlja v svoji tretji letovnici številki uvodnik, ki naglašajo, da so vsi čimtelji, vsa društva in vsi različni poklici in konstruktivnemu delu. Članek je nadvse umesten in naslovljen zlasti na ona združenja, ki so si v zadnjih dveh letih lastila po nekaterih predelih države prvo besedo, pokazala pa niso niti najmanjše konstruktivnosti pri stvarnem delu. Tudi ostala vsebina saveznega glasila je zanimiva, saj zasleduje uredništvo budno vse pojave v jugoslovenskem javnem življenju.

Meseč trznosti bo organiziral savezni prosvetni odbor od 1. februarja do 1. marca po vseh sokolskih društvih in četah. Potrebna navodila bodo prejela župe in vse edince neposredno od prosvetnega odbora. Zidne novine v sokolskih društvih. Vedno večje je število društev, ki izdajajo svoje zidne novine, ker pač zaradi pomanjkanja sredstev niso v stanju, da bi do izdajale tiskane liste. Društva so si torej pomagala na tak način, da so izbrala pripraven prostor na svojem domu ali kako priljubeno mesto sredi kraja in tam so lepo razobešene zidne novine, ki jih ureja kak spreten brat. Poleg društvenih vestí pišejo sposobni člani tudi svoje članke, pesmi, razprave in tudi nekatera zbadljiva se najde med vsebino. Dosedaj ima zidne novine že cela vrsta društev, med

Nevarna vlomilska trojica za zapahi Dvema murskosoboškima trgovcema je odnesla za 50.000 din blaga

Murska Sobota, 25. januarja

Veliko pozornost je vzbudila v murskosoboškem vlogu vest, da so je orožnikom posrečilo priti na sled drzinim vlomilcem, ki so kradli v dveh murskosoboških trgovinah in dobavljali ukradeno blago dvema trgovcema na deželo. Pri razkrinkanju vlomilcev je pomagalo orožnikom prav nenavadno naključje.

Pred nedavnim je bil obsojen na pet mesecev zapora 33-letni Stefan Flisar, ker je svojemu gospodarju krmaknil iz garaže bencin in razno orodje. Zapor bi moral nastopiti v ponedeljek v Mariboru. Ker pa so orožniki dvomili, da bo šel sam v Maribor, ga je šla orožniška patrila pod vodstvom narednika g. Budje iskat na dom okrog 4. zjutraj, da ga potem spremi na jutrnji vlak. Flisarja pa ni bilo doma. Postelja je bila prazna. Orožnika nista hotela oditi praznih rok in sta počakala v varnem zavetju. Kmalu je prišel Flisar s težkim zabojem in ga odložil pred hišo. Ko sta ga orožnika pobarala, kaj je prinesel, je rekel, da ima v zaboju drva. Ta drva pa so pri pretresu čudno zažvenketala, in ko so zaboj odprli, so se prikazali v njem fotografski aparati in razni sestavni deli za kolesa, šivalne stroje in gramofone. Flisar je prostodušno priznal, da je vlomil v Štivanovo trgovino. Medtem je prišel k Flisarjevemu stanovanju še 18-letni mizarški vajenec Ludvik Šeruga, ki je tudi kot zrel jabočko padel v roke orožnikom. Zdej ni bilo težavno, najti še tretjega člana vlomilske družbe, Stefana Luteršmida.

Vsi trije so vlomili v Štivanovo trgovino v noči na prejšnjo nedeljo in sicer tako, da so Šerugo, ki je drobne postave, sprijeli skozi majhno okno v skladišču. Tu je potem skozi okno podajal plen ostalima dvema. Iz vsakega predala in v vsake polici je vzel po dva ali tri primerke: baterije za svetilke, pedale za kolesa, zračnice, fotografske aparate in plošče, kompletne pogone za kolesa, žarnice, gumijaste plošče za kolesa in drugo. Trgovce v njegovi uslužbenici na ta način niti niso opazili, da so bili okradeni, zato so vlomilci v noči na ponedeljek spet vlomili. Tokrat so pa imeli smolo, da so s plenom vrod padli v roke orožnikom.

Trgovce g. Ernest Štivan je šele od orožnikov izvedel, da je bilo dvakrat zaporedno vlomljeno v njegovo trgovino. Vlomilci so pač tako spretno izbirali blago, da od iste vrste niso vzeli preveč primerkov. Orožnikom je bilo tudi takoj jasno, da so morali vlomilci z nakradnim blagom zaupati katerega mehanika ali pa trgovca. Res so antiranici priznali, da so dobavljali blago trgovcema T. v Selu in Z. v Prosečki vasi. Orožniki so takoj napravili preiskavo in prišli do presenetljivega odkritja.

V trgovini na Selu so namreč poleg predmetov iz Štivanove trgovine odkrili še kar celo zalogo železnine iz trgovine Arnolda Heimerja v Murski Soboti. Flisar in Luteršmid sta bila vsak nekaj časa uslužbenca pri Heimerju. Ker je trgovec ugotovil, da mu nekdo kraje železnilo iz skladišča, je pričel sumiti v poštenost obeh uslužbenecov in ju je odpustil. Pri Heimerjevih so napravili celo skrivni alarmni zvočnik, ki je obvestil domače, kakor hitro je kdo prestopil vrata skladišča. Zvočnik jih je večkrat prebudil med 2. in 4. uro zjutraj. Ko pa so prihiteli na mesto, za vlomilcem odnosno vlomilci, navadno že ni bilo sledu, večkrat pa so ga videli tudi na begu. Domači so bili prepričani, daje to eden izmed obeh bivših uslužbenecov, ven-

dar mu oblastva nikoli niso mogla dokazati vroma. Ukradeno blago so tatovi namreč še isto noč ali pa takoj naslednji dan odpravili k trgovcema na deželo. Varnostni organi so nekoli več tednov stražili pri skladišču, vendar pa takrat vlomilca ni bilo.

Po površnih cenah je bil trgovec Štivan okrodovan za okrog 33.000 din. Večino blaga iz svoje trgovine je menda dobil nazaj. Ni pa izključeno, da so vlomilci tudi še kdaj prej obiskali njegovo dobro založeno trgovino. Koliko so odnesli iz Heimerjeve trgovine, pa še ni mogoče oceniti, ker so iz nje najbrže že dalje časa odnesli blago. Ko so izpraznili zalogo ukradeneh blaga v podeželskih trgovinah in jih naložili na tovorni avto, da jih odpeljejo nazaj k pravemu lastniku, je bilo skupaj nad 3000 kg raznih železnih predmetov v vrednosti nad 20.000 din. Bila je cela zbirka motik, podkev, žebeljev, pluznik plošč in palic okroglega in pletčatega železa.

Tako so zdaj razen članov Bratkovce družbe, ki so napadli grofico Bathanyjevo, v murskosoboških zaporih tudi trije murskosoboški vlomilci in podjetni trgovec z dežele, ki je kupoval ukradeno blago in ga potem lahko ceneje prodajal odjemalcem. Pri vlomilcih so našli ključ vseh vrat v Heimerjevi hiši.

Preiskava proti članom Bratkovce vlomilske družbe bo gotovo spravila na dan mnogo zanimivih reči. Zaenkrat je gotovo, da je pri napadu sodeloval samo eden izmed bratov Dvoršakov in da bosta dva zapuščena iz zapora. Ostala dva napadalca sta še na svobodi in se bogve kje skrivata.

Še en Salajev pajdaš v kleščah paragrafa

Ljubljana, 25. januarja

Vsa tovarišija Salaja, slavneza vlomilskega vodje, ki preseda zdaj v mariborski kaznilnici ob spominih na svoje in svoje tovarišije podvige, še vedno ni za zapahi. Tu pa tam se še polavi kak njegov vsega upoštevanja vreden pajdaš. Ki tudi brez vodstva svojeza vodje zna dobro opraviti svoj posel.

Med temi je Ivan Ogrin iz Dola pri Ljubljani, iz znanega revirja imovini nevarnih Anžurjev. Se ni dolgo tega, ko je Ogrin bil za varnihi zapahi kaznilnice in komaj je bil na svobodi, se je že orientiral. Kmalu si je bil na čistem s splošnim položajem in stiska zadnjega leta, ko skrbni državljani sami poskrbe za svojo prehrano za vsak primer, mu je prišla prav. Ljudje so koptičili zaloge najpotrebnejših živil, tako da je bila treba samo poseči zraven, oprtati na rame, pa hajd!

S takšnimi rekvizicijami, kakršne si je omislil Ogrin, seveda ljudje niso računali. Podstrešne šrambe in kleti so bile sicer dobro zaklenjene, toda ne dovolj varno, da bi se njih ključavnice ne udale vlomilskemu orodju. In Ogrin ni bil zastojni daljšo dobo za zapahi, da ne bi bil primerno naobražen. Izvohal je podstrešno šrambo Franceta Cerneta, v kateri je bila spravljena prelepa zaloga živil. S prvo »partijo« je Ogrin odnesel že 55 kg sladkorja v kockah, 20 kg težko kanglo laškega in 10 litrov finega namiznega olja pa še precej rozin in riža. Svoj obisk v tej šrambi je Ogrin v kratko za prvim še ponovil, pripeljal pa je s seboj še znanca specialista, v vlomilckem poslu precej slovitosa tržaškega svetrovca Silva Škrbeca. Odnesla sta štiri vreče soli v skupni teži 200 kg. Poslej Ogrin še ni miroval. Že nekaj dni za temi vromi je že spet vdir v neko ljub-

njmi so nekateri nasprotni vromu srečavna. Ni nam znano, da li obstoje take novice tudi v Sloveniji. Karlovac pa jih ima!

Zanimiv pojav. Znano je dejstvo, da je moral precej sokolskih čet in tudi nekoliko sokolskih društev na področju banovine Hrvaške začasno prenehati s delovanjem; ne toliko zaradi oblasti ali mogoče svoje notranje nedelavnosti, temveč zaradi nasprotovanja maloštevilnih, a zato tem bolj agresivnih ozkoslovnih lokalnih čimteljev. Toda vendar je sokolstvo prebelo vse neveličnosti in je še danes v banovini Hrvaški najmočnejši organizirani telesovzgojni čimtelj. Zanimivo je, da so danes na Hrvaškem vse sokolske prireditve, pa naj bodo telovadne ali prosvetne ali zabavne, tako dobro obiskane, kakor niso bile še nikdar.

Kinematografi

Kranj. Kino Narodni dom predvaja danes ob 16. pol 19. in 21. uri zabavno češko opereto »Veseli Bohemci«. V glavni vlogi nastopa slavna operetna diva Jarmila Kširova. (—)

Jesenice. Zvočni kino Radio predvaja danes ob 15. vefilim »Renata v kvartetu«. V gl. vlogah Gustav Froelch in Kaethe v. Nagy. Med dodatki domači kulturni film in vojni tednik. Sledi vefilim »Pod parškimi mostovi«. (—)

Novo mesto. Kino »Doma« v Sokolskem domu bo predvajal danes ob 16., 18. in 20.15 zvočni film »Vest Dr. Kildare-a«. Drama o mladem zdravniku, ki žrtvuje ljubezen in srečo za svoj vzvišeni poklic. Eдинаstven film, ki nam odpira vpogled v težavno in odgovorno poklicno življenje zdravnikov. Predigra: Foxov najnovejši žurnal. Prihodnji film: »Tajna Amazonke«. Clark Gable in Myrna Loy. (—)

OSMIA

ualivno pero

Umrla je naša dobra mama

Marija Štebih

v 83. letu starosti, previdena s sv. zakramenti.

Pogreb drage nam pokojnice bo v nedeljo 28. januarja ob 14. na farno pokopališče.

Sv. Tomaž, Jesenice, 25. I. 1941.

Zalujoči snovi Mirko, Jože, Stanko in hčerka Alojzija ter ostalo sorodstvo.

Posestniki! Pozor!

Najnovejši tehnično izpolnjeni mali kmečki JELTOM mlini na kamena, ki meljejo vse vrste žita v poljubno fino moko, izdelujejo zdrob, čistijo žito ter imajo vključeno napravo za izdelovanje ješprenja in kaše. Kameni so vodovarjni (leščni), tako, da ne morejo žgati moke, kakor se to dogaja pri ponarejenih Irus mlinih.

Lahek tek! — Prvovrstna izdelava!

Cene zelo solidne.

Te vrste mlina Vam dobavi samo prava domača tvrdka

Jelenc Adolf & Tomažin

LJUBLJANA — Celovška cesta 49. Mlin na ogled v trgovini.

NAZNANILO

Podpisana tvrdka obvešča vse svoje odjemalce, da vodi tudi po smrti gospoda Leopolda Gusel-a svoj obrat v polnem dosežanem obsegu. Potrutili se bomo, postreči svojim odjemalcem tudi v bodoče v njihovo popolno zadovoljstvo, tako da bomo ohranili stari sloves našega podjetja.

Proti razširjavalcem neresničnih vestí, ki hočejo s tem le škodovati našemu podjetju, bomo sodno postopali.

Poslovodji:

PLECKO IVAN,
KETIS AVGUST

Leopold GUSEL
nasledniki
dr. s. o. z.

MARIBOR — KOROŠKA CESTA št. 16.

ZAHVALA

Vsakemu in vsem, ki so nam ob bolezi našega ljubljeneza soproga, očeta, tasta in starega očeta, gospoda

Franca Pušnika
posestnika

stali ob strani ter vsem, ki so z darovanjem vencev, govori in udeležbo povečevali njegov pogreb in nam bodisi pisмено ali ustmeno izrazili sožalje, prišrna hvala.

Teharje, Maribor, Celje, Štip, Vojnik.

Zalujoči soproga in rodbine Mladuščeva, Pušnikova, Pantelčeva, Gmajnarjeva in Lužičeva

„JUTROVA“ POSVETOVALNICA

SPORT

Prazna je ta nedelja...

Na smegu nič... na ledu nič... na drugih terenih nič... za zeleno mizo nič... To je najkrajši pogled v spored te prazne nedelje — pri nas doma!

Tudi drugod okrog nas ne bo mnogo boje! Omembe vrednih je prav za prav samo pet nogometnih tekem, s katerimi bodo danes v hrvatski ligi začeli poletni del tekmovalja. Pari so razdeljeni tako, da bodo

v Zagrebu igrali Concordia in Šašter Železnikar in Slavija iz Varždina, v Splitu, Gradanski in Split v Osljaku, Slavija in Hajduk ter v Sabotički Bačka in Hašk.

Ce opozorimo še na nekaj nogometnih prijateljskih tekem med srbskimi klubmi, smo prav za prav navedli vse, kar se bo v sportu godilo to nedeljo — sredi zime brez zime...

O moderni smuški tehniki

Nekaj potrebnih pojasnil k nedavnemu predavanju g. Roberta Kumpa

Sredi preteklega tedna je imel znani smučarski učitelj in pisatelj g. Robert Kump predavanje o moderni smuški tehniki in opremi, ki je privabilo precej poslušalcev, dokaz, da naši smučarji ne zamudijo nobene priložnosti tudi za svojo teoretično izpopolnitev. Predavanje, ki mu je kot priveditelj kuneval Smučarski klub Ljubljana — ta zmerom podpre vsako prizadevanje za pravo propagando belega sporta — ni doseglo namena v zamišljeni obliki, in sicer iz več razlogov. Glavno krivdo mora seveda prevzeti predavatelj sam, ki je svoje predavanje pripravil v manj primerni obliki za širši krog poslušalcev, pa tudi sicer med predavanjem ni bilo pravega stika med njim in publiko. Slike so se menjale precej hitro, govornik je hitel še bolj, predmet je bil obravnavan čisto svojevrsno, skratka, publika njegovim izvajanjem ni mogla slediti in splošen vtis je bil, da so poslušalci odšli z dvoranе, ne da bi bili na jasnem, kaj je predavatelj želel prikazati kot bistvo moderne smuške tehnike.

Te dni smo tudi mi govorili z g. Kumpom, ki je izrekel željo, da bi s kratkim izvlečkom iz njegovega javnega predavanja poskusil nekoliko razčistiti glavno vprašanje, okrog katerega so se sukala vsa njegova izvajanja o moderni smuški tehniki. G. Kump nam je pripovedoval med drugim:

Zadnja leta se je pojavila pri nas iz tuje prinesena tempo kristianija, ki je napravila med našimi smučarji veliko zmedo in sicer zato, ker so se pojavili pristaši moderne smuške tehnike, tempo kristianije, ki so popolnoma zavrgli plug, češ da je starokopiten, danes lahko smučamo brez njega. Da je go naziranja popolnoma zmotno, je skušal pokazati na omenjenem predavanju, ki je izzvenelo v zaključek, da je podlaga vsega smučanja plug in nagib telesa z močno naprej nagnjenimi koleno in trupom. Te trditve je opri na tri vrtilne točke, ki so glede na lego telesa najbolj značilne.

Vrtilna točka na smučeh se nahaja vedno tam, kjer je pritisk največji, okoli nje pa vrtilno tisti del smuč, kjer je pritisk najmanjši. Zato je vrtilna točka čisto odvisna od lege telesa. Pri močnem predklonu je največji pritisk pri prstih, kjer je potem tudi vrtilna točka, okoli katere vrtilno zadnje konce, kjer je pritisk najmanjši, in so tako najmanj obremenjeni. Obratno je pri zaklonu telesa; tedaj je pritisk največji pri petah, kjer se nahaja tudi vrtilna točka, okoli katere vrtilno konice, kjer je pritisk najmanjši in so tako najmanj obremenjene. Lahno torej trdimo, da z nagibom telesa obremenimo konice, okoli katerih vrtilno razbremenjene zadnje konce, z zaklonom telesa pa obremenimo zadnje konce smuč, okoli katerih vrtilno razbremenjene konice. Med vrtilnimi točkama, ki ustrezata tem skrajnim legam telesa (nagibu in zaklonu) imamo še niz vrtilnih točk, kadar se telo iz nagiba pomika v zaklon. O teh je najizrazitejša ona na sredi stopala, ki ustreza normalni legi telesa. Ker sta pri tej točki konice in zadnja konca enako obremenjena, moramo smuč pred vrtenjem predhodno razbremeniti z vzgonom telesa, s čimer pa porušimo ravnotežje.

Pristaši moderne smuške tehnike propagirajo kristianijo s tesno sklenjenimi smučmi, vzporedne kristianije. To je pa mogoče samo v navpičnem smuku, oziroma smuku, ki se navpični smeri najbolj približa. Ker samo tedaj, če se s telesom nagnemo močno naprej, vrtilno razbremenjene zadnje konce navzdol v isti smeri z brzino in težnostjo; vrtilno točko imamo spodaj pri prstih, razbremenjene zadnje konce pa zgoraj; pri zaklonu bi bil položaj obraten in bi morali vrtilno razbremenjene konice navzgor, kar je za vzporedno vrtenje nemogoče.

Da bi se lahko spustili napluno navzdol, je mogoče samo v lepo odprtem gladkem smučarskem svetu. Tako v alpskem smučarskem svetu, kakor tudi v slalomu pa moramo nešteto krat spremeniti smer iz prečnega smuka. Če vzamemo v prečnem smuku vrtilno točko pri prstih ali na sredi stopala, bi morali vrtilno zadnji konec navzgor, kar pa pri vzporednem vrtenju ne bi šlo brez skoka in dviganja smuč, kar pa ne bi bilo več smučanje, temveč telovadba. Samo, če vzamemo vrtilno točko pri petah, vrtilno razbremenjene konice navzdol, zato imamo pa zaklon telesa; ker se pri vrtenju iz prečnega smuka strmina vedno bolj veča, bi izgubili ravnotežje in padli vznak. Tako nam odpojevo torej vse tri vrtilne točke za vrtenje smuč iz prečnega smuka, kar nas silil do zaključka, da moramo vsteti vsako smučko posebej, če ne moremo obeh naenkrat. Če vzamemo zakon in zadnje vrtilno točko, zavrtim najprej spodnjo smučko s konico navzdol in dobimo škarje; ker se pa strmina poveča, sledi iz zaklona padec nazaj. Če se pomaknemo naprej v normalno držo z vrtilno točko na sredi stopala, bi pri zaporednem vrtenju smuč prekrizali. Ostane nam edino še poskus okoli prednje vrtilne točke in z nagibom telesa. Ker v tem primeru vrtilno razbremenjene zadnje konice okoli konice, pridemo nehotе do ilka, ki se imenuje plug, ki je še toliko idealnejši, ker z zapluzjenjem dobimo zaradi vztrajnosti še večji nagib, ki pride ravno prav pri zvečanju strmini.

Pri pravem smučanju težimo za tem, da poteka smučanje lepo enakomerno brez vsakih sunkov in spremembe višine težišča. Zato se izogibamo, da bi z vzgonom razbremenili smuč (srednja vrtilna točka) in jih potem vrtili kar s tem rušino ravnotežje. Temu enakomernemu smučanju pa se najidealnejše približamo z uporabo pluga, čigar količina pojasa z povečanjem

strmine ali brzine. Tako smučamo v manjših brzinah in prečnih smukih, v obratih z zapluzjenjem zunanje in pritegnitvijo notranje smučke. Kot zapluzjenja je največji pri majhni brzini in prečnem smuku, potem pa se manjša čimbolj prehajamo iz prečnega smuka v navpični smuk odn. iz majhne brzine v večjo, tako da v navpičnem smuku in največji brzini zapluznja ni več in z nagibom razbremenjene zadnje konce obračamo samo še z zamahom ramen — ki prehaja polagoma na smuč in jih obrača v novo smer.

Ta zadnji lik pa je že l. 1933 krasno izvajal naš bivši državni prvak Tone Dečman in je bila skica o tem liku tudi takrat objavljena. Šele nekaj let kasneje pa se je ta kristianija pojavila tudi v tuji literaturi, odkoder je našla pot k nam z imenom »tempo kristianija«, napravila pravo zmešnjavo. Pristaši nove »tempo« tehnike so čisto zavrgli plug, čeprav mu gre v smuški tehniki še zmerom pomembna vloga.

Laskavo priznanje

Slovenski nogometni sodniki so dobili najboljšo strokovno oceno za svoja

»Pravila nogometne igre«
 »Pravila nogometne igre«, ki jih je izdal Zbor nogometnih sodnikov v Ljubljani, so prejela od priznanega mednarodnega sodnika in nogometnega strokovnjaka dr. P. J. Bauwensa iz Kölna, ki je član FIFA (mednarodne nogometne federacije) v daljšem pismu naslednje laskavo oceno:

»Ker nisem večš slovenskega jezika, ne morem presoditi, ali je prevod veren oficijelnemu angleškemu besedilu, pač pa sem takoj ugotovil, kar me je tudi izredno veselilo, da so vsi črtiči ter tolmachenja pravil o dovoljenih in nedovoljenih igri izdelani naravnost mojstrsko in tako vzorno, da lahko tudi oni, ki jezika ne pozna, že po risbah sprevidi, kaj ste hoteli povedati...«

Cestitam vam k tej odlični izdaji, ki bo brez dvoma mnogo pripomogla, da bo boljše poznavanje pravil pridrlo ne samo do igralcev, temveč tudi do širših množic občinstva. Tako bo postal nogometni sport pravi narodni sport, kar posebno želimo slovenski nogometni zvezi...«

S to kritiko so dobili sestavljalci nedavno izdane knjige »Pravila nogometne igre« najlepše spričevalo in pismeno nagrado za ves trud, ki so ga imeli z izdajo tega prepotrebne pripomočka za naše nogometne igralce in vse, ki se za nogomet zanimajo. V ostalem pa so te laskave izjave dr. Bauwensa samo zadnji člen v vrsti številnih priznanj, ki so jih bili naši nogometni sodniki za svoje delo brez izjeme deležni od vseh strani.

V nekaj vrstah

V dnevih 31. t. m. in 1. februarja bi moralo v Bukarešti nastopiti v večji okoliščini 6 ilirijanskih družcev. Spričo najnovjših dogodkov v Rumuniji je verjetno, da naši družalci ne bodo šli na to negotovo pot.

Vremec objavlja v večeršnjih številki na vidnem mestu članek, v katerem ugotavlja v zvezi s skorajšnjim pričetkom FIS tekem v Cortini, da naša zimskosportna zvezi še ni niti sestavila reprezentance, ki nas bo zastopala tamkaj. List pristavlja, da je seveda še večja tajnost, v kakšni formi so ti naši smučarski reprezentanti, ki se mislijo kar z neba pojaviti v Italiji. Zakaj neki po naših listih že več kakor mesec dni pisemo in kričimo, da za tečaj in udeležbo naših smučarjev na svetovnem prvenstvu letos sploh nismo dobili nobene pare in so bile zadnje nade za našo udeležbo v Cortini pokopane že pred 14 dnevi.

V Beogradu je predčrtašnjim umrla znana sportnica in hazenaška tamkajšnja Jugoslavija Emilija Jovanović, sestra pred leti umrlega odličnega nogometaša Dragana Jovanovića, ki je izgubil življenje pri avtomobilski nezgodi. Z Jovanovićevo je SK Jugoslavija izgubila eno najboljših članic svoje hazenske sekcije. Prezgodnji grob je Emiliji izkopal zavratna pljučna bolezen.

Novi minister za prehrano dr. Milan Protić je bil svojčasno zelo dober nogometaš in je pred vojno igral v naraščajoč BSK-a, skupno s sedanjim predsednikom VNS dr. Andrejevićem. Po vojni se dr. Protić ni več aktivno udeleževal v tej igri, je pa še zmerom član posvetovalnega odbora v BSK-u.

Drsaljšča SK Ilirije pri domu v Planici so spet urejena in bodo v naslednjih dnevih v najboljšem stanju.

Sportni in kolesarski klub Korotan v Mežici sklicuje za prihodnjo nedeljo dne 2. februarja t. l. svoj redni letni občni zbor s pričetkom ob 14. v gostilniških prostorih g. Franca Senice v Mežici. Klub vabi vse člane in članice, naj se zborovanja udeležijo v čim večjem številu.

Objave

Dar CMD. Zenska podružnica v Celju je poslala 200 din, ki jih je izročil g. Ivan Rebolj iz št. Petra v Savinjski dolini, in sicer 150 din je zbral na godovanju g. Cvenkl, 50 din pa je podaril za CMD v spomin svoje tete pok. Marje Sajovčeve. — G. Ivan Ušlaker, notar v Ljubljani, je nalagal Družbi sv. Cirila in Metoda 150 din namesto venca na grob svojega bivšega šefa pok. notarja Otona Ploja iz Maribora. Družba namreč iskrena hvalja.

vine ali noče priseči, odredi izvršilno sodišče, da ga prisili do teh dejanj, njega pripor, ako zahtevajo upnik to predlaga. Pripor prestane, čim zavezanec napove imovino in opravi prisego. Pripor ne sme trajati vsega skupaj nad 6 mesecev.

Priprti zavezanec sme izjaviti ob vsakem času sodišču, pri katerem je v priporu, da hoče napovedati svojo imovino in opraviti prisego. Tako izjavo je sprejeti brez nadaljnega postopanja.

Kdor je opravil razodetno prisego ali kdor je prebil šestmesečni pripor, se sme na čigarkoli predložiti izjavo prisiliti, da napove imovino in da opravi prisego, če se verjetno izkaže, da se je med tem stanje stvari tako izpremenilo, da sedaj ima dotične stvari ali da ve, kje so, ali da ima sedaj kaj imovine.

Vendar pa ni verjetno izkazati take izpremembe v stanju stvari, če je minulo več kot tri leta od dne, ko je kdo opravil razodetno prisego ali prebil šestmesečni pripor.

P. E. Šivilji ste oddali stanovanje. Ker zabaja k njej preveč strank, bi ji radi stanovanje odpovedali. Ali je možno. — Tudi vašo najemnico štiti uredba, s katero se omejuje razprodajna pravica odpovedati niemi stanovanj in poslovnih prostorov od dne 19. X. 1940. Službeni list od 26. X. 1940. Samo iz navedenega razloga ji ne morete odpovedati, ker bi bila odpoved od sodišča razveljavljena, če bi prijavila svoje ugovore. Če pa stranka dela v stanovanju škodo, ali izkoristi prostore zoper pogodbo, bi bili opravičeni k odpovedi. Uredba velja od 19. oktobra 1941, če ne bo podaljšana.

K. M. Lj. Ali je najemnik odgovoren za škodo, ki bi nastala v stanovanju, ki ga ima v najemu. — Vodovod mora biti vgrajen v hiši tako, da cevi radi mraza ne morejo popokati, četudi se v stanovanju ne kuri stalno po zimi. Za popkaro, ki bi na ceveh nastal iz navedenega razloga, najemnik ne odgovarja. Če bi pa najemnik puščal okna v stanovanjskih prostorih odprta in tako povzročil dostop mraza na vodovodne cevi, bi zaradi te svoje krivde odgovarjal lastniku za odškodnino.

K. J. Mojsirski izpit. — Vse podatke, ki jih potrebujete, vam bo izdalo obrtno oblastvo, pri katerem morate zaprositi za podlago tozadnevne obrti. I. G. R. Ali smete povšati najemno stranko, ki je že več let v stanovanju. — Povikanje najemnice, nad znesek, ki ste ga prejemali na dan 1. septembra 1939 je kaznivno po uredbi o pobujanju dragine in brezvestne špekulacije, ki velja že od 25. septembra 1939 z zaporom do 3 mesecev in v denarju do 20.000 din.

Stalni čitatelj 65: Vprašate na nemško in rusko poslaništvo v Beogradu. Brez navedbe okraja pa odgovor ne bo mogoč.

Kmetijska

R. H. Šk.: Oljivo olje lahko shranite v steklene ali pločevinaste posode, ki pa morajo biti popolnoma suhe brez kapljice vode. Posode morate zrakovno zapreti, dobro jih je zaparalizirati in shraniti na hladnem, temnem mestu. Svetloba in zrak sta namreč glavna povzročitelja kvarenja olja, ker povzročata oziroma pospešujeta škodljive kemijske procese, predvsem oksidacijo. Dobro shranjeno olje se lahko drži leta, ko je pa enkrat pokvarjeno, ga pa za domačo uporabo ne morete več popraviti.

B. Celje: Sodeč po vseh znakih, ki jih navajate, gre tukaj za kužno obolenje, ki se da odpraviti edino s cepljenjem. Bolezen je seveda nalezljiva, zato morate ostale kure odstraniti iz kurstva, ki ga je treba dezinficirati. Kot se da po opisu soditi, je imela kura neko kolerično obolenje. Svetujemo vam, da stopite k sreskemu veterinarju.

I. L. Z.: Vprašate, koliko je vrstni želod za krmiljenje goveda in svinj ter v kakšni meri ga je treba pokladati? — Želod je izvrstno krmilo, ki vsebuje do 38 odstotka škroba, 3 do 4 odst., beljakovin in celo do 2 in pol odstotka masti. V olupljenem stanju je želod mnogo boljše, kakor v luskah in je tudi hranljivo več vrst. Za govejo živino se želod ne more pripraviti, pač pa je za krmiljenje prašičev zelo izdatna hrana.

M. P. Lj.: Vzrok, da vam jabolka tako hitro venijo, bo zelo verjetno prevelika vlažna in kletli. Priporočamo vam, da jabolka prenesete v sramočo, ki bo dovolj vlažna, vendar pa se morate izogibati sramoče, ki bi bila radi vlažne plesnive. Verjetno pa je tudi, da je trajanje svežosti jabolk te vrste že pri kraju in boste mogli svežino le še za kratek čas podaljšati.

I. Č. S.: Za vaše kraje priporočam za sedaj veljavni trsnj izbor sledeče trsne sorte: rdečo kraljevino, laški rizling in zlahtino, poleg teh pa še: zeleni silvanec, rdeči traminec, žametasto črtno, modro frankinjo in modro portugalko. Za sorte se odločite sami, katero od teh boste izbrali. Svetujemo vam, da se še pravočasno obrnete na kakašno znano trsnico, da vam rezervira cepljenke, zakaj ob času sadnje je za to navadno prepozno.

F. C. K.: AM naj obnovite travnik, ki je že deloma zarasel s plevelom, vendar pa je na njem še precej dobrih trav? — Če je na travniku še kaj prida dobrih trav in še ni začel prevladovati trajen plevel, bo bolje, da travnika še ne obnovite, pač pa le poživite in zboljšajte sedanjou rušo dobrih trav z gnojenjem. S primernim gnojenjem se bo plevel zamoril in bo dana možnost da se ruša obraste in da seme dobrih trav, kolikor ga ostane na travniku, vzklji. Najprej travnik dobro oskrbuje in šele potem, ko se je že izčrpal, ga obnovite.

Zdravniška

Draga Z.: Vaš položaj res ni posebno prijeten. Vendar ne smete obupati. Znanost kljub temu lahko. Največja verjetnost opolitvite je nekako med 12. in 20. dnevom po perilu. V pismu niste sicer dovolj jasni, toda zdi se mi, da ste v razvoju malo zaostali. Zato bi bilo dobro, da ob priliki vprašate kakega specialista za ženske bolezni za nasvet. Obenem vam bo pojasnil še druge stvari, ki jih jaz na tem mestu ne morem.

Leopoldina B.: V vašem primeru gre verjetno za obolenje ostenja žil. Odnosno za neko bolezen krvi. V svrhu točne diagnoze in uspešnega zdravljenja bi bilo potrebno napraviti razne preiskave, ki so mogoče edino v bolnici. Svetujemo torej, da greste na očesni oddelek. Odnosno na oddelek za notranje bolezni. Potrebno vam je namreč pregledati krvni pritisk in ledvice, posebno ker vas je v primeroma zelo mladih letih sledila kap.

»Jutrova naročnik: Čudim se, da niste šli k zdravniku, ker imate že 4 leta zamahen nos in da prenašate te težave toliko časa. Verjetno imate polipe, ki so posledica gnojnih vnetij obnosnih votlin. Pa tudi druge stvari so mogoče. Obrnite se čim prej na specialista za nosne bolezni, da odpravijo vašo nadlogo.

Šentur: Ker je poteklo že toliko časa, morem izključiti možnost, da bi se okužili s kapavico, oziroma mehkim čankarjem. Pač na je možno, da bi se pojavil trdi čankar, ki ga opažamo 3 do 4 tedne po občevanju. Pojavi se v obliki izjede, trdih robov. Istočasno, oziroma kmalu potem se povečajo in otečejo žleze v dimljah, ki na ne bole. Vaše doecadanje ravnane je bilo popolnoma pravilno. V primeru pa, da bi se pojavil trdi čankar, morate nemudoma k zdravniku! Zdravljenje je namreč uspešnejše, čim prej se začne. Vsako odlašanje ima lahko težke posledice za vas in za družo, ki bi jih eventualno okužili.

A. P. P. Ljubljana: Očitno imate vnetje maternice in laičnikov. Vsa stvar je precej zastarela in bo potrebno korento zdravljenje. Doma je to nemogoče. Za nekaj tednov morate v bolnico! Šele kasneje se boste lahko zdravili doma po navodilih, ki jih prejmete v bolnici.

H. Jože. Hraščnik: Opisano obolenje je precej trdovratno. Dvomim, da bi se dalo na kak drug način pomagati kot s posebnimi injekcijami. Tozadevno se obrnite na vašega zdravnika. Kar se ostalega tiče, vam svetujemo, da pričnete z igrati kak šport ali da telovadbo. Povsem napačno je namreč naziranje, da se pri telesnih vajah krepi samo telo. Pri vseh teh vajah se krepi tudi volja, potum odločnost, kar vse človek potrebuje v vsakdanjem življenju ako hoče uspeti. Na ta način stopajte tudi vi. Kmalu se vam povrne zaupanje v samega sebe, v svojo zmogljivost, kar vam bo bistveno pripomoglo do uspeha.

M. P. P.: Opisane motnje pri srcu nastopajo večkrat, vendar niso nevarne. Svetujem vam, da večerlate zgodaj in skromno. Zlati vas opozarjam, da ne igrate stvari, ki napačijo (fiziol. svež kruh itd.). Glede zdravlja pa se obrnite na vašega zdravnika!

Sportnik: Vaša domneva ima prav gotovo nekaj resničnosti na sebi. Vendar ostane konec koncev le domneva. Krvavitve je le v toliko alarmanten znak, da zahteva podrobnejše preiskave. Pojdite k zdravniku!

Zeb. A. B.: Verjetno imate ekcem okoli danke ali pa neko kožno bolezen, ki jo povzročajo glivice. Vaš način zdravljenja ni dober, oziroma sploh ni na mestu. Zdravniki vam bo odredil pravilno zdravljenje.

ŠAH

Dr. Euwo je igral v decembru match z mladim holandskim mojstrom H. Kremerjem. Bivši svetovni prvak je imel nekaj težav, da je borbo odločil v svojo korist. Kramer je eno partijo dobil, v več drugih pa je prav tako imel izgleda za zmago. Končni rezultat matcha je bil 5:3 v Euwojevo korist (+3, -1, =4). Naslednja partija iz matcha je zanimiva Sicilijanska obramba v teoretičnem oziru.

Beli: Kramer Črni: dr. Euwo
 1. e2—e4, c7—c5, 2. Sg1—f3, d7—d6, 3. d2—d4, Sg8—f6,
 (Dr. Euwo hoče igrati »znanjevo« varianto sicilijanke, pa zato provocira takoj potezo Sc3. Preden je beli vlekli Sc3, je namreč nevarno igrati g6 in Lg7, ker potem beli s c4 doseže preveliko premoč v središču.)
 4. Sb1—c3, c5:d4, 5. Sf3:d4, g7—g6, 6. Lf1—e2, Lf8—g7, 7. 0—0, 0—0, 8. Lc1—c3, Sb8—c6,
 (Dosljej je šlo vse strogo po določilih teorije.)
 9. f2—f4?
 (Namesto te poteze pa je bilo doslej običajno v mojstrski praksi igrano 9. Sg3 ali 9. h3. Teorija je vedela povedati, da je poteza v partiji celo več ali manj napačna).
 9. ... Dd8—b6,
 (Prav to je veljalo doslej kot »ovrženje« poteze 9. f4. Dama namreč istočasno ogroža točki b2 in d4. Če ju beli z 10. Dd3 brani, sledi zelo lepo Sg4!, 11. Sd5, Ld4:1, 12. Sd6: Le3+:, 13. Kh1, Lb6: in črni ima tri lahke figure za damo ter v srednji igri pač znatno boljše izgleda. Izkušnja v partiji pa kaže, da je morda Dd6 le slaba poteza).
 10. e4—e5!
 (Sicer že znana žrtva kmeta, ki pa ji menda le še niso posvečali dovolj pozornosti. Izgleda, da je neupravičeno prevladovano prepričanje, da se črni belega napada z lahkoto ubrani).
 10. ... d6:e5, 11. f4:e5, Sc6:e5, 12. Sd4—f5, Dd6—e6,
 (Edini način, kako črni lahko brani kmeta. Na Dd8 lahko seveda beli menja dame ter nato vzame kmeta na e7, na Dc7 pa pride 13. Sd5! 12. ... Dd2: je seveda vsem primeru prerisakantno za črnega, ker dopušča 13. Se7+:, Kh8, 14. Ld4, Sg8, 15. Sd5 in črna dama je v nevarnosti).
 13. Sf5:g7, Kg8:g7, 14. Dd1—d2, Sf6—g8?,
 (Črni nekoliko nerodno brani točko h6. Odslej ima skakati na g8 samo podrojeno včigo. Mnogo umestnejši je bil zato enostavni umk s kraljem: Kg8).
 15. Sc3—b5! Dd6—d7?
 (Po tej napačni izgubi črni kvaliteto, s čimer je odločena tudi partija. Namesto tega bi bil moral črni vleči Dc6, nakar pa bi seveda beli takoj s 16. Sa7: dobil nazaj kmeta ali pa bi s 16. Ld4, f6, 17. Le5: fe5:, 18. Tf8:, Kf8:, 19. Dd8+:, Kg7, 20. Sc7: zagnal na napad. Vsekakor pa bi bilo v tem primeru imel črni vsaj še izgleda na obrambo).
 16. Dd2—c3, f7—f6 17. Sd5—e7, Ta8—b8, 18. Le3:a7, Se5:c6, 19. La7:b8, Sc6:b8,
 (S kvaliteto manj seveda vose odpor črnu ne pomaga več).
 20. Ta1—d1, Dd7—e4, Dc3—c4, Da4—e5, 22. Le2—f3, Kg7—h8, 23. Kg1—h1, Da5—b6, 24. Sc7—b5, Sd8—d7, 25. a2—a4, Sd7—e5, 26. De4—c7, Df6:c7, 27. Sd5:c7, Se5:f3, 28. g2:f3, Le8—f5, 29. e2—c3, e7—e5, 30. Td1—d6, e5—e4, 31. f3:e4, Lf5:e4+:. 32. Kh1—g1, f6—f5, 33. Se7—e6 Tf8—c8, 34. Tf1—d1, Le4—c2, 35. Td1—d4, Le2—b3, 36. Td6—b6, Lb3—c4, 37. Se6—d8, Lc4—e2, 38. Td4—d7, črni so vda. Vasja Pirce

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopis in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Malim oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znak! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znakmah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pisnu obnem s naročilom, ali pa po poštini položnic na čekovni račun, Ljubljana števil. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičeča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelk »Jutra«, Ljubljana.

Kampanje

Vsaka beseda 3 din, največ 3 din, za dajanje naslova 5 din, najmanjši znesek 20 din

Divjačina in razne specialitete.

Vino od din 15.— dalje — Gostilna LOVSIN. 1542-18

Vabimo

na lepo koncertno zabavo, ki jo ima gostilna Rahne, Moste, Vabimo na velik obisk. 1659-18

Pustni krofi

mastna špehova, domače kvasice, dobre pecenice, izbori črček, fini zilinger, sveže pivo, pristno šganje, sladki likerji, vesela zabava, kot se že navada, v dobro znani, po celi Ljubljani — gostilna pri Panju, Vegova ulica 10. 1736-18

Kolesarski ples

pridej danes popoldne DKSJ Edinstvo v dvorani gostilne Martinc v Zgor. Siki. Vsi vabljeni! 1683-18

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par za več 3 din, za šifro in dajanje naslova 5 din, najmanjši znesek 17 din

Išče se

gospodinja, zmožna strojnica, pisarniški del, ki pomočnica gospodinjstva. Ponudbe pod »Spretna« na ogl. odd. Jutra 1373-11

Sposobne mizarje

za pohištvo sprejme K. Vesjak, Čankarjeva 2. Imotam se sprejme strojnijski mizar, ki deluje v strokovno solo. 1358-11

Drogista

veščega poslovanja veleprodaje, posebnega in rednega, išče tovrstno podjetje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vojščinje prost«. 1336-11

Gospodična

stara 20 let, ki bi se rada naučila nemško, bi šla v pomoč gospodinjstvu in podobno. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nenaška konverzacija«. 1522-11

Strokovnjaka

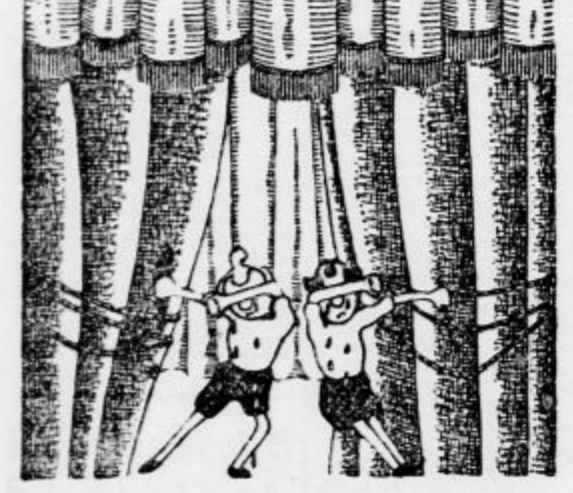
za gozno produkcijo in vodstvo lesne industrije, išče se za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nenaška konverzacija«. 1522-11

Dobra kuharica

vajena boljše meščanske kuhne se sprejme takoj ali pozneje. Ponudbe z navedbo dosedanjih služb na ogl. odd. Jutra pod »Dobra plača«. 1606-11

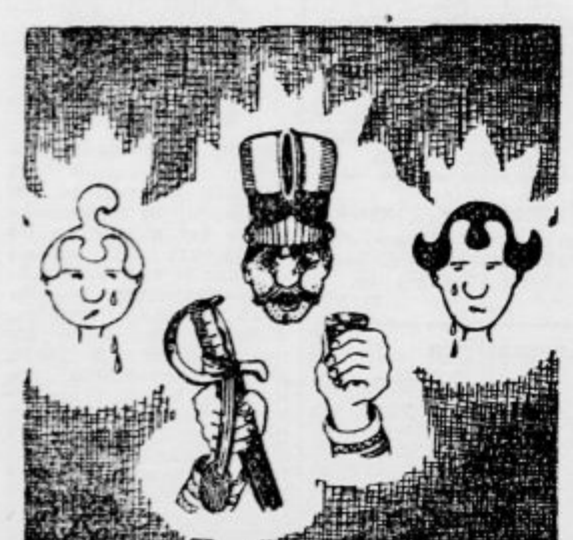
Jakec Skok in Skakec Rok

Poskoki dveh navihancev v treh poglavjih. TRETJE POGAVJE

53. Iz vsega naj sledi pouk prijazen:

Nakremžena zdaj vlečeta za zastor naš Jakec (Poliks) in Skakec (Kastor).

54. O, vemo, da pri nas je mnogo Jakecev

in mnogo zvestih jim padajšev Skakecev. Saj jih imamo radi. Le Pravica naj včasih jim pogleda v mlada lica. Zdjaj pozabimo njune hudobije, naj priučijo zastor jih zakrije. Plačilo fanta sta dobila svoje (nekoč naj šiba novo mašo pojet) Fantina, zdaj se ločimo od vaju — in s tem vsa naša zgodba je pri kraju. (KONEO)

Pisarniška moč

perfektno strojeplaje, — slov. in nemška stenografija, se sprejme. — Prednost odvetniška praksa. Ponudbe s prepisih spricval, navedbo zahtevkov, na pošt. Jutra Celje pod »Stalno«. 1425-11

Brivskega pomočnika

zmožnega vseh del sprejme, hrana in stanovanje v hiši, plača in nastop po dogovoru. Dragan Lisac, Hrašnik. 1445-11

Gospodinjstvo pomočnico

pridno, pošteno, išče tridnarska družina v Kamniku. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Snažna«. 1441-11

Milarskega mojstra

z večletno prakso za vse vrste pralnih, tekstilnih, industrijskih in toaletnih mil in kosmetičnih predmetov, z znanjem izvršuje kemij. analize ter po možnosti izvečnega v cepilni masi in pridobivanju glicerina po Twitchell-sistemu — išče mo. Prednost imajo kemikarji in inženjerji kemije, z večletno prakso v tujini ali v tujemstvu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kemikar«. 1466-11

Trgovsko pomočnico

ki samostojno kuha in opravlja vsa hišna dela, se takoj sprejme. Predstaviti se pri Skerbinke, Maribor, Kralja Petra cesta št. 14. 1462-11

Trgovski pomočnik

za trgovino kolesarske stroje, mlado, voljaskine prost, pošten, priden in zanesljiv, se sprejme. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Posten in agilen«. 1643-11

Mlada dekle

15 do 18 letno, pošteno in pridno, za pomočnica dela v trgovini se sprejme. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pridna in urna«. 1642-11

Kuharico

perfektno, sprejme takoj gostilna Lovšin, Gradšiče 13. Plača dobra. 1541-11

Prvo hotelsko sobarico

plačilno natakico in vanko za restorant, zanesljive in provratne moči, sprejme. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1560-11

Perfektno sobarico

k dveh osebama za takoj išče. Dalše spricvala in pripravila predpogoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalna 288«. 1583-11

Poštene dekle

z znanjem meščanske kuhne ter za hišna dela sprejme. Ponudbe z navedbo starosti na ogl. odd. Jutra pod »Snažna 30«. 1698-11

Pisarniška moč

starejša, za korespondenco in knjigovodstvo, sprejme, ki je zmožna nemškega, slovenskega in slobovatskega jezika. Nastop takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra korespondentka«. 1732-11

Pletilje

za rokavice, dobijo takoj stalno službo. Dobra plača. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1723-11

Natakarica

zmožna samostojno voditi vinotoko družini, začeti po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nastop takoj 1941«. 1721-11

Finega mehanika

veščega pisalnih in računskih strojev, sprejme Baraga, Nebotični. 1707-11

Gospodinja

starejša, dobi mesto pri stinski družini, začeti po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Varčna in poštena«. 1739-11

Frizerka

samostojna moč, išče mesto takoj ali 15. febr. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gorenje«. 1665-11

Soferja

za tovorni avto, mlajšega, tuznega, ki bi pomagal tudi v skladišču, sprejme takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1666-11

Služkinjo

za pomoč v gospodinjstvu mlado, pošteno, sprejme takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1667-11

Mlajše dekle

s perfektnim znanjem kuhanja in vsega ostalega domačega dela, išče družina s odniskim članom. Plača 400—500 din mesečno po sposobnosti. Potne stroške povrne. Ponudbe s fotografijo poslati na: Rodina Dierdjev, Beograd, Južni Bulevar br. 33. 1349-11

K trem otrokom

od 2 do 5 let išče mamejstvo osebo, ki bi deloma pomagala tudi v gospodinjstvu. Ponudbe z navedbo plače in slika na ogl. odd. Jutra pod »Pisna«. 1549-11

Izprašanega strojnika

išče za takojšen nastop teletno podjetje na delišni. Prednost imajo oni s prakso v tekstilnih tovarnah. Ponudbe z opisom dosedanjih zaposlitve se poslati na ogl. odd. Jutra pod »Tren in agilen«. 1582-11

Bičemo šolanega, tuznega, samostojnega rudarskega oberštajgerja

z dobro prakso za Lignit rudnik. Lastnoročne ponudbe: Podravska družba Maribor, Spodnja Radnavska 38/a. 1557-11

Natakarica

ki zna nekaj kuhati, dobi takoj službo. Nastop v vseh poslovalnicah Jutra. 1577-11

Služkinja za vsa hišna dela

se sprejme v stalno službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra služba«. 1466-11

Zdravega, močnega fanta

15—16 letnega, poštenega, lepega obnara, sprejme 1. februarjem za postavljane keglje in razna lalika hišna dela. Zadolžna obleka, ubavilo in perilo potrebno. Pismene ali ustne ponudbe, z navedbo cenj. »Narodni dom, Kranjski trg«. 1516-11

Postrežnico

za popoldne išče mo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Postrežnica«. 1615-11

Kovinskega strugarja

in strojnega ključavničarja sprejme takoj v stalno zaposlitev. Franc Smole, Ivarna, Gradšiče 13. Plača dobra. 1610-11

Natakarico

mlado, staro od 17 do 23 let, lahko tudi začetnica, ki zna svirati in je veščica ročnih del, sprejme močno kavarana. Za službo din 600 do 800. Ponudbe s fotografijo na Propaganda, Zagreb pošl. pret. 472 pod »Konaobara«. 1644-11

Vzgojiteljica

25 do 30 let stara, se išče k 12 letni deklici. Opravljala bi tudi hišna dela, ter mora znati šivati ter biti veščica nemškega jezika. Ponudbe s fotografijo na Propaganda, Zagreb, pošl. pret. 472 pod »Omaha«. 1645-11

Poštene dekle

z znanjem meščanske kuhne ter za hišna dela sprejme. Ponudbe z navedbo starosti na ogl. odd. Jutra pod »Snažna 30«. 1698-11

Pisarniška moč

starejša, za korespondenco in knjigovodstvo, sprejme, ki je zmožna nemškega, slovenskega in slobovatskega jezika. Nastop takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra korespondentka«. 1732-11

Pletilje

za rokavice, dobijo takoj stalno službo. Dobra plača. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1723-11

Natakarica

zmožna samostojno voditi vinotoko družini, začeti po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nastop takoj 1941«. 1721-11

Finega mehanika

veščega pisalnih in računskih strojev, sprejme Baraga, Nebotični. 1707-11

Gospodinja

starejša, dobi mesto pri stinski družini, začeti po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Varčna in poštena«. 1739-11

Frizerka

samostojna moč, išče mesto takoj ali 15. febr. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gorenje«. 1665-11

Soferja

za tovorni avto, mlajšega, tuznega, ki bi pomagal tudi v skladišču, sprejme takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1666-11

Služkinjo

za pomoč v gospodinjstvu mlado, pošteno, sprejme takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1667-11

Mlajše dekle

s perfektnim znanjem kuhanja in vsega ostalega domačega dela, išče družina s odniskim članom. Plača 400—500 din mesečno po sposobnosti. Potne stroške povrne. Ponudbe s fotografijo poslati na: Rodina Dierdjev, Beograd, Južni Bulevar br. 33. 1349-11

Več lesostrugarjev

in enega lesorebrarja avtozaprave, samostojno za čelno pohištvo, želi spremeni takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1750-11

Mizarja

sprejem za izdelavo finega pohištva. Mizarstvo »Sava«, Mikločičeva cesta. 1757-11

Natakarico

zmožna, z dobrimi spricvali, z znanjem nemščine sprejme hotel Strucl. 1745-11

Pekovski pomočnik

dobri delavec pri pečih — dobi takoj mesto. Tujar, Medvedova c. 30, Ljubljana VII. 1788-11

Modistko

sprejme, samostojno, sprejme takoj ali pozneje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »1200 dine«. 1777-11

Postrežnico

snažno in pošteno, za nekaj ur dopolnje sprejme v sliki. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Slika«. 1823-11

Brivsko-frizerski pomočnik

dobra moč, dobi takoj stalno mesto. Ivan Železnik, Celje, Kralja Petra cesta št. 14. 1818-11

Izrjenega kovača

oročarja, brusarja in ova vajenega sprejme »Pohorje železarna«, Zg. Poljskava. 1815-11

Mesarski pomočnik

se takoj sprejme. Franc Ocvirk, Povšetova 38, Ljubljana. 1831-11

Inteligentna vzgojiteljica

s perfektnim znanjem nemščine se sprejme k 2 dečkama. Muzikalnost za predpogoj. Ponudbe pod »Vesta 222« na ogl. odd. Jutra. 1832-11

Pisarniška moč

za takojšen nastop išče mo. Prednost imajo upokojenci ali upokojenke z znanjem nemške in slovenske korespondence z nekaj gotovine, event. sodelovanjem. Honorar po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Rentabel 858«. 1806-11

Službe išče

Vsaka beseda 50 par za več 3 din, za šifro in dajanje naslova 5 din, najmanjši znesek 17 din

Gospodična

stara 19 let, z malo maturirano v trgovsko solo, z znanjem stenografije in strojeplaje, zmožna vseh pisarniških del, išče službo v pisarni ali kot blagajničarka. Gre tudi na delo. Nastop takoj ali po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pomoč«. 1410-11

Dekle

zdravo, močno, pridno in pošteno, dobrih staršev, s popolno ljuskosolsko izobrazbo, staro 15 let, se želi izučiti v mešani strojeplaji, zmožna vseh pisarniških del, išče službo v pisarni ali kot blagajničarka. Gre tudi na delo. Nastop takoj ali po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pomoč«. 1410-11

Natakarica

mlada in poštena, išče službo kjerkoli. Ponudbe na: Ivanka Piroček, Velenje-Pesje. 1479-21

Trgovski pomočnik

verziran v vseh strokah želi prenesti službo. Nastop takoj. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Dobro«. 1483-21

Brivski pomočnik

s petletno prakso, hiter, dober delavec, bušičev, išče službo z oskrbo in 200 din mesečno. Nastopi takoj. Domuzji, pri Petriču, Tržič. 1487-21

1000 din dobi.

kateri mi preskrbi stalno službo trg. pomočnika, skladiščnika, lesnega manipulanta ali kaj sličnega. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1481-21

Gospodična

trgovsko izobražena, želi mesto v trgovini ali gostilni, nastopim lahko takoj. Prvo vrstna moč simpatična in poštena. F. L. Srednja vas, Bohinj. 1477-21

Gradbeni tehnik

z obširno prakso v pisarni in na terenu, išče zaposlitve, tudi začasno. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prvo vrstna moč«. 1498-21

Trgovska pomočnica

dobra moč, želi prenesti mesto takoj ali s 15. febr. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1998-21

Tkalski mojster

jugoslovanski državljani, z večletno prakso, sposoben tudi za samostojno vodstvo celotnega pripravne za tkanje, išče primernega nameščenja. Plača po dogovoru. Ponudbe pod »Tkalski mojster« na ogl. odd. Jutra pod »Vesta in skrbna«. 1661-21

Kuharica

ki dela vsa ostala hišna dela, išče službo za hišo ali 1. februarja. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samostojna in dober«. 1734-21

Ključavničar

avtozaprave, samostojno za čelno pohištvo, želi spremeni takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1750-11

Šteparica

išče mesto. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra 1570-21

Šivilja — vdova

išče mesto hišnice za prvi marec ali apr. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Postena«. 1592-21

Dekle

vajeno meščanske kuhne in vseh gospodinskih del, srednjeletna, išče službo. Gre tudi za postrežnico v ves dan. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zdrava 35«. 1595-21

Trgovska pomočnica

pridna in poštena, stara 18 let želi službo kjerkoli. Izučena je v trgovini z mešanim blagom. Pomagal bi tudi pri gospodinjstvu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Za vsak denar«. 1400-21

Upravnik

ekonomski nameščenja na graščini ali veleposelstvu. Ponudbe poslati na področje Jutra pod »Takoj ali pozneje«. 1708-21

Postrežnica

išče zaposlitve petkrat tedensko dopolnje. Sprejmem tudi krpitje nogavil. Naslov v vseh poel. Jutra. 1718-21

Mesto hišnika

išče mlad zakašni par. Mož je sposoben pranja avtomobilov, vseh malih hišnih popravil in celotne kurjave. Ponudbe pod »Skrbna« na oglasni odd. Jutra. 1718-21

Dekle

stara 20 let, želi primerno zaposlitve kot pomočnica gospodinjstva. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prva«. 1765-21

Knjgovodja

bilancist, vešč več jezikov, išče zaposlitve za dopolnilne ure. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Starejša moč«. 1830-21

Vljudo sporočam, da sem po smrti svojega tasta g. Franca Batjela prevzel njegovo podjetje v Mariboru. — Priporočam se za enako naklonjenost kakršno so cenjeni odjemalci izkazovali dosedanjemu podjetju. — Istočasno tudi sporočam, da sem prevzel **generalno zastopstvo poznanih dvokoles znamke „VICTORIA“**

Razen tega bom imel vedno na zalogi najnovejše modele raznih dvokoles — živalnih strojev — motorjev — otroških vozčkov — tričklon in delov **ZA PRODAJO NA DROBNO IN DEBELO**

F. Batjela nasl. STANE BERGANT

Maribor, Aleksandrova 26
telefon 26-14

Izobjeljeno

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslov 5 din Najmanjši znesek 20 din

Kevna učenka

Izobjeljena 100 din od Nebotičnika do Tčarja. — Poštenega naslavlja naposlava, da odda v ogl. odd. Jutra. 1746-28

Zivali

Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 20 Din

Plav papagajček

je ušel. Pošten naslavlja naj ga pravi nagradni odda v Rožni dolini cesta VIII števil. 7 (Sl. Benda). 1591-27

Kanarčke

harzerje, samce in samice, prodaja Rudolf Zakovšek, Ljubljana, Poljanski 51. 1510-27

Prodaja psa

štrkarske ovčarje, 1 le to starega in dva mlačka dovo, 8 mesecev star rega, oba dobra čuvaja. Naslov v vseh poslovih Jutra. 1551-27

Kuskega špicerja

mladeža, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Bela«. 1794-27

Pislisti

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslov 5 din Najmanjši znesek 20 din

Pige

za žganjkuho po najnižji ceni prodaja trška Ivan Jelčič, Ljubljana, Telefon 26-07. 58-33

Vosek in med

ima večjo količino po ugodni ceni naprodaj. Medana, Ljubljana, Zidovska ul. 6. 81-33

Slivovka

45 odstotna, zaimčeno peštna, dvakrat žgana. — brez umrada, več vzgolon, ugodna cena, od 50 lt dalje. A. Pavlič, Kozarje 90, Ljubljana, Tržaška cesta. 1723-33

Dopisi

Vsaka beseda 2 din; davek 3 din; za dajanje naslova 5 din; najmanjši znesek 20 din

Gorenjec

Danes ob štirih kavarna Nebotičnik, desno, kraj gošbe. Srečolov rdeča sreča. 1597-24

Trgovsko naobražen

iče sebi primerno delčko. Diskrecija zaimčena fotografija se vire. Anonimno brezpredmetno! Dopise na ogl. odd. Jutra pod šifro: »Spomlada«. 1474-24

Z boljše delavko

ali kuharico s nekaj gotovino, so želi spoznati miren, simpatičen 36 letni fant radi ženitve. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takojšnjajša ženitve«. 1450-24

Samostojna simpatična gospa

želi spoznati gospoda, ki bi ji mogel čimprej nuditi pomoč do 3000 din. Dopise na podruž. Jutra v Mariboru pod »Hvalične«. 1562-24

Jelsal

Počakaj 10. uri nedeljo 5. 1588-24

Kateri gospod

bi poskrbel mladi gospodični službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro: »Hvalična prijateljica«. 997-24

Mladenka,

ki bi šla z mladeničem na šestdnevno smučanje v planine, naj javi s sliko na ogl. odd. Jutra pod šifro: »Smučke«. 1580-24

Dve dami

želita prijateljstvo z želim prijateljstvo z želim nuditi pomoč ali do službe. Ponudbe pod »Hvalične« na ogl. odd. Jutra. 1662-24

Želim

se seznaniti ali dopisovati s gospodično, ali ločenko do 30 let starosti, ki je popolnoma večja nemščina. Konverzacija proti dobri nagradi. Slika zaželjena. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Družabnost«. 1706-24

Zenitve

Vsaka beseda 2 din, davek 3 din; za dajanje naslova 5 din; najmanjši znesek 20 din

Zenitve in moštve

boljših krogov, posreduje — odlično, vestno, uspešno in strogo diskretno. Velika izbira odličnih partij obložen spola. Prvorazredne rod binake zveze v najboljših krogih. Informacije pošljemo »zakretno« proti nakazilu 10 din v zamankah. »Rezor«, Zagreb — Pošta. 1633-23

Vdova

popolnoma sama, 36 let stara, z imovino v gotovini in nepremičninah 500.000. Iščem zakončnega tovariša. — Informacije daje »Nada«, Zagreb, Jelčičev trg 10. Za vprašanja pošljite 10 din. 1522-23

Vdova

srednje starosti z lastno obrtno lokalno se želi poročiti po možnosti z gospodom v stalni službi ali upokojencem. Cenj. oopise na ogl. odd. Jutra pod »Vdove«. 1444-23

Gospodična

izobražena, plemenitega srca, poštena, želi spoznati žel. uzadnika, učnja ali podobnega inteligenta od 35 let naprej. Resne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vzorna žena in gospodinja«. 1365-23

Ločenka

36 let stara, dota v gotovini 260.000 din. — Iščem moša, ki bi hotel biti samoj nica. Informacije daje »Nada«, Zagreb, Jelčičev trg 10. Za vprašanja pošljite 10 din. 1530-23

Vlakovodja

33 let star, plača mesečno 2.000 din, išče zakončnega družico. Informacije daje »Nada«, Zagreb, Jelčičev trg 10. Za vprašanja pošljite 10 din. 1521-23

Trgov. sotrudnik

35 leten, simpatičen, dobroščen, želi znanja z gospodično ali vdovo, katere bi mu pripomogla do osamosvojitve. Poklic neobvezan, zasigurno sreča. Isto poročil. Samo resne dopise na ogl. odd. Jutra pod šifro »Lepo skupno življenje«. 1673-23

Mlad gospod

s precej gotovine se želi poročiti z gospodično, vdovo ali ločenko s sličnim gnotnim položajem, ali posestvom. Ponudbe s sliko na ogl. odd. Jutra pod »V harmoniji je sreča«. 1581-23

Gospodična

17 let stara, dota v gotovini 100.000 din, išče zakončnega tovariša. Informacije daje »Nada«, Zagreb, Jelčičev trg 10. Za vprašanja pošljite 10 din. 1518-23

Poštini uradnik

36 let star, z mesečno plačo 1.800 din, išče zakončnega družico. Informacije daje »Nada«, Zagreb, Jelčičev trg 10. Za vprašanja pošljite 10 din. 1519-23

Lekarar

31 let star, z lastno lekarno, vredno 1.200.000 din, išče zakončnega družico. Informacije daje »Nada«, Zagreb, Jelčičev trg 10. Za vprašanja pošljite 10 din. 1523-23

Gospodična

40 let stara, dota v gotovini 150.000 din, išče trgovca ali boljše obrtnika. — Informacije daje »Nada«, Zagreb, Jelčičev trg 10. Za vprašanja pošljite 10 din. 1524-23

Nadzornik proge

25 let star, z mesečno plačo 1.700 din, išče zakončnega družico. Informacije daje »Nada«, Zagreb, Jelčičev trg 10. Za vprašanja pošljite 10 din. 1525-23

Gospodična

18 let stara, z imovino 300.000 din, išče zakončnega tovariša. Informacije daje »Nada«, Zagreb, Jelčičev trg 10. Za vprašanja pošljite 10 din. 1526-23

Mladenič

star 30 let, želentliki uslužbenec, stalen, išče v svrhu zakona sebi primerno mladenko s primernim premoženjem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Spomlada«. 1773-23

Gospod

star 23 let, z dobro in stalno službo, želi poročiti gospodično ali mlado vdovo, katere bi mu takoj pomagala v neprilici z denarno voto od 15.000 do 20.000 din. Ponudbe na podružnico Jutra Jesenice pod »Srebet. zakon«. 1748-23

Kuharica

zelo lepa, 28 let stara, z doto v gotovini 16.000 din išče obrtnika ali učnika. Pojasnila daje »Nada«, Zagreb, Jelčičev trg 10. Za pojasnila pošljite 10 dinarjev. 1528-23

Zdravnik

32 let star, z nepremičninami 500.000 din, z mesečnimi dohodki od 8 do 10.000 din, išče zakončnega družico. — Pojasnila daje »Nada«, Zagreb, Jelčičev trg 10. Za pojasnila pošljite 10 din. 1529-23

Ločenka

45 let stara, z doto v gotovini 400.000 din, išče zakončnega tovariša. Pojasnila daje »Nada«, Zagreb, Jelčičev trg 10. Za pojasnila pošljite 10 din. 1530-23

Vdovec

64 let star, z imetjem v gotovini in nepremičninah 1.400.000 din, z mesečnimi dohodki 12.500 din, išče radi samote zakončnega družico. Pojasnila daje »Nada«, Zagreb, Jelčičev trg 10. 1531-23

Zandar

30 let star, z gotovino din 25.000, išče zakončnega družico. Prednost življenju in slično. Informacije daje »Nada«, Zagreb, Jelčičev trg 10. Za vprašanja pošljite 10 din. 1527-23

Simpatičen trgovec

z lastno trgovino, dobro sturirano tu in v inozemstvu, star 33 let, želi poročiti značajno gospodično z nekaj gotovino. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Srebet. lep zakon«. 1750-23

Dekle

preprosto, pridno, pošteno in varčno, želi radi pomanjkanja sranja spoznati železnica od 36 do 40 let v svrhu ženitve. Ponudbe na podružnico Jutra Jesenice pod »Varčno deklet«. 1764-23

Gostilničar

35 let star, želi poznanstva s gospo ali gospodično radi ženitve. Ločenke niso izključene. Le resne ponudbe podružnici Jutra Maribor pod »Srebet. naobrazena in skromna«. 1811-23

Vdova

po sedlarju in tapetniku, išče znata radi ženitve in sedlarjem in tapetnikom. — Ponudbe podružnici Jutra Ptuj pod »Lepa bodočnost«. 1571-23

Kliseje

ENO IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA. — Pošta. 1528-23

INSERIRAJ V „JUTRU“!

ŽIMO

(konjski rep) črne barve kupim takoj. V poštev pride vsaka količina

Železnina Sekavčnik Filip

Ljubljana, Cesta 29. oktobra št. 19

Vpeljano in moderno urejeno tekstilno industrijsko podjetje v Beogradu naprodaj

z vsemi stavbami, stroji in sirovinami. Ima svojo predilnico volne, barvarno, tkalnico in oddelek za konfekcijo. Podjetje je v obratu. — Resne ponudbe na PUBLICITAS a.d. Beograd, poštini pretinac 60, pod »Dioničko društvo 5 M«. 1485

Prioritetne delnice

Jadransko-podunavske banke, Beograd

kupujem po najboljši ceni in plačam takoj v gotovini. Ponudbe do 30. januarja 1941 na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Tovarna 2222«.

Tekstilna tovarna-tkalnica,

žpularija, škrobilnica, barvarna in apretura išče izkušenega

obratovodjo

z večletno prakso. Obširne ponudbe z navedbo zahtevka plače je poslati na ogl. odd. »Jutra« pod »Resen značaj«. 1844

Javna dražba nepremičnin

V izvršilni zadevi I 1343/40 okrajnega sodišča v Celju se vrši

dne 28. januarja 1941 ob 9. uri dopoldne pri Okrajnem sodišču v Celju, soba 10,

dražba nepremičnin vl. št. 110 k. o. Celje, ki so last zavzancev Alojza in Barbare Zelenko. Nepremičnine obstoje iz zemljišč v skupnem obsegu 6425 m², vse v enem kosu, pripravne tudi za stavbišča, ter iz zidanega poslopja in steklenika.

Čista cenilna vrednost znaša Din 679.689.—, najmanjši ponudek pa ... Din 453.126.—.

Podrobnejše informacije dobe zainteresirani v pisarni dr. Jos. Ažman-a, odvetnika v Ljubljani, Tyrševa 6/II.

Jekleno blago vsake vrste

Mozart-Glahnwaren-Fabrik Gelingen

Poskusite kakovostne kline

NAJOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

HOHNER GENERALNO ZASTOPSTVO

SCHNEIDER ZAGREB NIKOLIČEVA IO

ZARTEVAJTE BRESPLAČNI CENIK

Od Morave do Save od Dunava do Drave proti kašlju vzemi

Karamelle Rave

Zavoječek din 5.— v lekarnah.

PRED NAKUPOM

RADIO-APARATA

si pustite predvajati naše SUPER MODELE 1941

NORA-RADIO WEGA RADIO

z vsemi najmodernejšimi pridobitvami v radio-tehnik. Krasen zvok in selektivnost! CENE NIZKE!

LUDVIK ILERŠIČ — LJUBLJANA

Cesta 29. oktobra 13 — Telefon 37-54.

Mestno poglavarstvo Maribor, X. števil. 636/110-1941.

RAZPIS LICITACIJE

Mestno poglavarstvo v Mariboru razpisuje za oddajo del za gradbo cest in dobavo tlakovanega materijala za izgradnjo dovoznih cest k carinarnici v Mariboru

I. javno pisмено ponudbeno licitacijo

na dan 18. februarja 1941 ob 11. uri dopoldne v sobi št. 8 mestnega gradbenega urada v Mariboru, Franciškanska ulica št. 8-I.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na skupne zneske odobrenih proračunov za

1. gradbo dovoznih cest din 1.266.091.50
- II. dobavo tlakovanega materijala din 1.088.210.90

Predpisana kavčija znaša za:

- I. gradbo dovoznih cest s kanalizacijo din 114.000.—
2. dobavo tlakovanega materijala din 105.000.—

ter se mora položiti pri blagajni mestne občine mariborske najkasneje do 10. ure na dan licitacije.

Pojasnila in ponudbeni pripomočki se dobivajo proti povračilu napravnih stroškov med uradnimi urami v pisarni mestnega gradbenega urada v Mariboru.

Ponudbe morajo biti takšne z državnimi kolekti za:

1. gradbo dovoznih cest din 400.—
2. dobavo tlakovanega materijala din 400.—

in predložene s predpisanimi dokumenti na dan licitacije med 10. in 11. uro.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglašene licitacije na razglasi deski mestnega poglavarstva mariborskega.

MESTNO POGLARVARSTVO MARIBOR

Predsednik: L. S. dr. Juvan, I. r.

V Mariboru, dne 21. januarja 1941.

Ana Miselj, roj. Prosen

dne 24. t. m. ob 4. uri popoldne za vedno zapustila.

Pogreb blagopokojne bo v nedeljo ob 4. uri izpred hiše žalosti.

DOL LOGATEC, JAVORNIK, ZENEVA, BENCUR, BEOGRAD, dne 25. januarja 1940.

Zalujoč otroci EMA, ANI, GELA in VLADIMIR; snaha NADJA; vnuki VADIM, MANCA in MINKA

Hulbert Footner: 44

IZGINULI RADŽA

Kriminalni roman

»Ne. Zelo rahlo spanje imam in bi se bila takoj zbudila, ko bi se bila ona ganila.«

»Kdaj ste prvokrat videli kovčeg z dragulji?«

»Ali smem poseči nekoliko nazaj, da vam to pojasnim?«

»Izvolite!«

»Radža je bil shranil večino svojih draguljev pri neki londonski banki. Ostanek naj bi bil moja last, to je rekel že ob začetku najinega znanja. V soboto v vlaku mi jih je dal. Zato naju je bil prosil, naj ga počakava.«

»Zakaj vam jih je podaril baš v tem trenutku?«

»Ker smo takrat končali dogovore zastran najine ženitve.«

»S tem hočete reči, da ste mu šele takrat dali besedo?«

»Da, če se izvolite tako izraziti.«

»Zakaj ste toliko časa odlagali?«

»Te je samo meni mar,« je Diana mirno odgovorila. »Branim se razpravljati o tem vprašanju.«

»Prosim, opišite mi na drobno vse okoliščine, v katerih vam je poklonil ta dragoceni dar.«

»Ko se je bil preoblekel po indijsko, je prišel v najino sobo. Čez nekaj časa smo šli vsi trije skupaj v njegov oddelek.«

»Ali je tedaj odprl steklenko z whiskyjem, si nallil kozarec in nato skril steklenko?«

»Da. Potem mi je izročil kovčeg z dragulji. Dejal je, da je to njegovo poročno darilo. Rekel je, naj ga imam pri sebi, ker moje življenje ni v tolikšnji nevarnosti kakor njegovo. Zmerom je namigoval na možnost, da ga umore.«

»Nu, saj je imel tudi vzrok za to,« je polkovnik suho odvrnil. »A nadaljujte, prosim.«

»Prenesli smo kovčeg v mojo sobo in šli potem skupaj na razgledno ploščad.«

»Ali je kdo opazoval, kako ste šli s kovčegom iz njegove sobe v svojo?«

»Ne.«

»Imate kakršne koli dokaze za to, da vam je podaril dragulje — kakšno pismo ali darilno listino?«

»Ne. Kako bi bil mogel kdo izmed nas slutiti, kaj se bo zgodilo?«

»Zakaj niste vsega tega takoj povedali?«

»Hotela sem, a mati je mislila, da bi nama potem vzeli dragulje, ker nisva imeli dokazov, da so najini.«

Nato so zaslišali gospo Morvenovo, ki je na dolgo in na široko in z obilnim ponavljanjem ponovila isto zgodbo. Napravila je slab vtis, kajti govorila je od sile mnogo. Čutili so, da laže, a trdila je isto, kar je bila povedala Diana, in v protislovja se ni zapletala.

Nazadnje so ju odvedli v pinstore, kjer sta bivali že prej.

Podpolkovnik Walkley je bil kar najboljšje volje. »Zdaj je jasno kakor beli dan, kako se je stvar zgodila,« je zatrjeval in si mel roke. »Ko je šla gospa Morvenova v svojo sobo, ju je pustila sama na razgledni plošč. Spojna vrata v radžev oddelek je bila že prej odklenila. Zdaj je šla vanj iz svoje sobe in zasturpila whisky — nihče razen nje in njene hčerke ni slutil, kje je bila steklenka skrita. Dobro je vedela, da si bo radža še privoščil kozareček, preden leže počivati. Nato je legla v posteljo in čakala. Saj je morala slišati, ko je telednil na tla. In nazadnje je s hčerino pomočjo porinila mrtvega skozi okno.«

Luke, ki se dotle ni udeleževal razgovora, je zdaj vzkljnil: »Nemogoče!»

»Kako mislite?« Walkley ga je debelo pogledal.

»Ne zamerite, da sem vas prekinil, a ženski tega nikakor nista mogli storiti!«

»Poznam imenitne dame, ki so storile še vse hujske zločine,« je mirno rekel podpolkovnik. »Denar je najvišji in zadnji cilj v življenju gospe Morvenove. Leta in leta se je brez cvenka siromnašno prebijala skozi življenje, in milijon je bil zanjo izkušnja, ki se ji ni mogla upreti.«

»A radža se je vendar hotel poročiti z njeno hčerko,« je Lee pripomnil. »Denar bi bil tako in tako prišel v njune roke.«

»Kakopak. Toda gospa Morvenova seveda ni hotela dati hčere Indijcu, niti takemu ne, ki je bil vladar, ko si je mogla tudi brez te žrtve privoščiti njegovo bogastvo... Ne trdim, da ji ne bi bil noben moški pomagal, ko je vrgla mrtveca skozi okno. Vasinta pravi, da ji je pomagal Abdul. Morda je bil to Vasinta sam. Še vedno nisem opustil misli, da sta bila z gospo Morvenovo dogovorjena. Moški ji je moral pomagati, kajti moški je dal Jusufu denar, da bi spravil radžo s poti... Tu imamo opravka z vražjo prebrisano žensko. Ko je bilo vse storereno in je imela radževe dragulje v svoji sobi, je pomislila tudi še na to, da mora zakleniti spojna vrata z radževe strani. Nato je šla čez hodnik in zaklenila vrata njegove spalnice za seboj. Nu, saj bomo še dognali, kdo so bili njeni pajdaši. Storiški vvekako imamo, in to je glavno. Državni tožilec se zdaj lahko loti svojega posla in meni ne bo nihče očital, da ne bi bil storil, kar mi velevala dolžnost.«

Lee ni na te besede nič odvrnil.

19.

Po aretaciji gospe Morvendove in Diane so se dogodi kar prehitvevali. Državni tožilec je zahteval

utemeljitev obtožbe. Množice ljudi so se zbirale pred policijskim ravnateljstvom in kasneje pred jetnišnico v Anacostia Creeku. Javno mnenje se je strastno obračalo proti ženskama, čeprav se ni manjkalo romantičnih mož, ki so občudovali Diana zaradi njene lepote in njenega dostojanstvenega vedenja ter ji pošiljali cvetlice in priznanja ljubezni. Kar grozila se je nad tem, zakaj po njenem čustvu to ni bila priložnost za sprejemanje poklonitev. Določila je, naj oddajajo cvetlice naravnost v bližnjo bolnišnico.

Francoski poslanik je terjal Vasintovo izpustitev in vnanji urad se je naposled vdal. Vendar je poslanika naprosil, naj iz ozirom od javnega reda dela na to, da princ takoj odpotuje iz Združenih držav.

Vasinta je v svesti si zmage zapustil policijsko ravnateljstvo, toda množica na ulici ga je izživljala in večji oddelek policije ga je komaj rešil, da se mu ni še huje godilo.

Isto popoldne se je zasedla na reki Potomacu letka križarka »Banbury«, ki so jo bili poklicali od vzhodnoindijskega brodogradja v Washington. Določena je bila, da prepelje zemeljske ostanke šk-harskega radže v njegovo domovino. Šihab al Zuri

ZAHTEVAJTE ŽIMO SAMO Z ZAŠČITNO PLOMBO STERILIZIRANO

ZADRUŽNA TOVARNA ŽIME D.D.

STRAZIŠČE

STERILIZIRANO 115°C

NAŠA ŽIMA JE HIGIJENSKO OČIŠČENA IN STERILIZIRANA NA PARI 115°C, NE DIŠI, JE BREZ MAŠČOBE IN FERMENTOV, PO CENI.

PUH ODEJE SEVER RUDOLF

ima v zalogi
Marijin trg 2.

PODALJŠAJ SI ŽIVLJENJE!

Zivljenje moramo podaljšati, bolečine preprečiti, bolezni odpraviti, slabotne ojačiti, nestalne učvrstiti in nesrečne napraviti srečne.

Kaj je vzrok vsaki bolezni?
Oslabljenost živcev, potrta, izgubljena, razočarana, strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih razlogov.

Zadovoljstvo
je najboljši zdravnik! So poti, ki Te morajo vesti do dobrega razpoloženja, oživiti Tvoj značaj, napolniti Te s novim upanjem; ta pot je pa opisana v razpravi, ki jo more vsakdo, ki jo zahteva, dobiti takoj in povsem brezplačno!

V tej mali priložni knjžici je razloženo, kako morete v kratkem času in brez ovire med delom ojačiti živce in mišice, odpraviti slabo razpoloženje, trudnost, raztresenost, oslabiljenje spomina, nerazpoloženje za delo in nebroj drugih boleznih pojavov. Zahtevajte to razpravo ki vam bo nudila mnogo prijetnih ur. Ako ne morete takoj pisati, tedaj si shranite ta oglas.

PANNONIA APOTEKA,
BUDAPEST 72, Postfach 83, Abt. 87.

TO JE NOVO POCENI

„MALO VIŠINSKO SONCE“

To remek delo tehnike se dobiva po taki ceni, da ga more nabaviti vsaka rodbina. Kakor večji modeli, se odlikuje tudi »malo višinsko sonce« — original Hanau — tipa S 100, s velikim bogastvom ultravioletnih žarkov, ki so združeni s milo toploto. Ti žarki s učinkovitim soncem imajo v svoji zdravilni moči isto vrednost kot oni prirodnega sonca na visokih planinah. Z »malim višinskim soncem« se morate sicer dalje časa obsevat, kot s večjimi svetilkami, a istotako je tudi obsevanja površina manjša. Kljub temu je za začetek dovoljno obsevanje od 4—6 minut. Redna obsevanja dajejo koži rjavo barvo, varujejo vas obolenj in ohranjujejo vaše zdravje.

Zahtevajte ponudbe in plačilne pogoje!

Predvajanje kakor tudi najnovejše prospekte zahtevajte od:

- Jugoslovensko Siemens a. d., Beograd, Kralja Aleksandra 8;
- Zagreb, Bogovičeva ul. 1; Ljubljana, Tyrševa 1a.
- Jugoslovensko AEG, Beograd, Brankova ul. 30.
- AEG Union, Jugoslavensko d. d., Zagreb, Karadžićeva ul. 17.
- Ljubljana, Livarska ulica 6.

Malo Višinsko Sonce - Original Hanau

Cena kompletnih aparatov od din 1.800.— naprej

Prosim pošljite mi novi prospekt za »malo višinsko sonce« S 100.

Ime: _____
Kraj: _____
Ulica: _____
6 684 A

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI PODUČNI CENIK

NAJPOBOLJŠE GLASBILA

NAJLEPŠE DONAČE STRAČNE TVRTE

SCHNEIDER

K. D. DVORSKI DOPRAVITELJ

ZAGREB NIKOLIČEVA 10

OKAMA MAZILO

in zdravilnih sestavi. Orodov uspeh pri ranah, opeklinah, obušajenih, volku, turh in vnetjih itd. na nego dojenčkov, pri kožnem vnetju, napuščajih in bradavicah na temenu, na raspokane prsne bradavice. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah.

IZDELOVANJE HARMONIK

JOS. FLEISS LJUBLJANA TYRŠEVA C. 35 ZAHTEVAJTE CENIK

STAMPILJE

ETIKETE GRAFIČNE PISARJEVA SVETLOKOPIRANJE

Novi nastopi
Franciškanova ul. 2.

Od Vas je odvisno, da imate obliko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nastp 4-6
Pralnica - svetlokalnica

KAUČE

novi modeli po niskih cenah dobite pri

E. Zakrajšek,
tapetništvo
Miklošičeva 34.

MEINEL-HEROLD

izloži: pol. hravnice, glasb. MARIBOR št. 101

DRVA PREMOG

IV. SCHUMI
DOLENSKA CESTA

MODROCE

patentne posteljne mreže tudi solidno in po nizki ceni

R. RADOVAN
tapetnik
Mestni trg 13.

KLISEJE

ENO VECBARVNE

JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

M.A.N.

DIESEL MOTORJI
stabilni in brodaški

PLINSKI MOTORJI
SAUGGAS — na sončni plin

Zahtevajte ponudbe od zastopnika

M.A.G.
ZAGREB Varšavska ul. 11

Boljše brije in dalje traja ...

ALCOSA

010 mm
008 mm
006 mm

53 BEST QUALITY
Made of finest Swedish Steel

Zahtevajte povsod britvico ALCOSO

OZEBLINE

Hladni zimski dnevi zopet prinašajo s seboj mučno nepriliko mrazlega vremena — ozeblina. Mraz napada v prvi vrsti one dele telesa, v katerih je slab krvni obtok, a to so roke in noge. Moramo se braniti, ker ozeblina jako bole in jih je težko odpraviti.

Za odstranjenje ozeblin zadostuje ena žlica, polna prave soli sv. Roka za noge, ki jo raztopimo v 3 litrih tople vode. Premražene ude okopljemo v tej raztopini, predno ležemo spat. Po kopanju masiramo obolele dele z malo vazelina in jih ovijemo s toplimi krpami. Takoj občutimo prijetno olajšanje. Po dveh ali treh kopelih ozeblina docela izgine. Da se ozeblin ognemo, je treba noge že v naprej pripraviti in napraviti odporne. Zaradi tega morajo vsi, ki postajajo dalje časa na mrazu in v vlagi najmanj enkrat na teden okopati noge v topli kopeli v soli sv. Roka za noge. Zavitek soli sv. Roka se dobi poceni v lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Pozor gospodje kupci!

V Splitu in na rivieri so naprodaj: hiše, vile, stavbišča, posestva, lokal, hoteli, pensijoni, trgovske in stanovanjske palače z najmodernejšo opremo in komfortom po zelo zmernih cenah. Strokovni nasveti glede objektov in informacije brezplačno.

Biro za prodajo nepremičnin M. Musanić, Split, Zadarska 10 — telefon 28-28

Razglas licitacije

Osrednji urad za zavarovanje delavcev bo imel v prostorih okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Nišu in v svojih uradnih prostorih v Zagrebu (Mihanovičeva ul. 3) istočasno na dan 17. februarja 1941 prvo javno ofertalno licitacijo za oddajo keramiških in parketarških del nove stavbe sanatorija »Knez Pavle« v Knez-selu poleg Niša.

Obrazci za sestavljanje ponudb se lahko dobe dnevno pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Nišu ob uradnih urah proti plačilu din 30.— ter pri tehničnem odseku Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu, pri katerem dobite tudi vsa potrebna pojasnila.

V Zagrebu, 21. jan. 1941.
OSREDNJI URAD ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV V ZAGREBU

Pri kašlju

REMEDIA
Guajacol
SIRUP

v tem originalnem zavitku
Dobiva se v vseh lekarnah.

Glavno zastopstvo za Slovenijo
Apoteka Bahovec — Ljubljana.

POMLADANSKI DUNAJSKI VELESEJEM

WIENER MESSE

9. DO 16. MARCA 1941.

POLJEDELSTVO (vsi poljedelski stroji) — VETNARSTVO — SADJARSTVO — VINOGRADNIŠTVO — RIBOLOV IN RIBOGOJSTVO — ČEBELARSTVO — KEMICNA INDUSTRIJA — MLEKARSTVO — KLETARSTVO.

Na področju Tehničnega velesejma

Avtomobilska in motociklistična razstava

Prijave najpозnejše do 10. februarja.

Vsa obvestila in navodila dajejo:

J. Kulhanek, počastni zastopnik za Dravsko banovino in banovino Hrvatsko, Zagreb, Ulica Kraljice Marije 24, tel. 51-85.

H. Pannenstiel, gen. zastopnik za celo Jugoslavijo, Beograd, Bosanska 29, tel. 30-881.

Popusti na vseh železnicah.

Vsakovrstne strojne in električne naprave projektira in dobavlja:

JUGOŠKODA
A. D.
ZAGREB, Boškovičeva 32-1
Telefon 67-51

ZAHTEVAJTE PROSPEKT IN BREZOBVEZEN OBISK INŽENIRJAJ!

V STALNI ZALOGI

Pri **GRIPI** in boleznih vsled prehlada uporabljajte

„NIBOL“

tablete. — Samo v lekarnah
Din 20 in Din 34.

Reg. 17816/35. Apoteka BAHOVEC, Ljubljana.

Tovarna obutve in gume »Boston« a. d. SPREJME

strojnega prvovrstnega krojnega rezkarja (Schnitträser) za obutve in **strojnega ščipača** (Zwicker). — Javiti se je tovarni, Beograd — Kralja Aleksandra 174.

Velika **TVOENICA ROLET** (Esslinger in platno) in specialno tehnično gradbeno keramično podjetje

sprejme akviziterja za Zagreb, in za vsak večji kraj

sposobnega zastopnika prednost imajo, ki so vpeljani v tej stroki. Ponudbe z referencami pod P-6467 na Interreklam d. d., Zagreb, Masarykova 28.

Lepe parcele v Celju

ob glavni cesti naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«.

1462

Kupujemo **jelšove in lipove hlode** od 20 cm premera naprej, čiste, ravne, zdrave, po **zelo dobri ceni**

Prosimo ponudbe: Podravska družba Maribor

SAMO PRAVO ORIGINALNO

TINTENKULI

»TIKU« PATENT — NALIVNO PERO »TIKU« patent nalivno pero za pisanje, risanje in kopiranje ima rdeči prstan s vtičenjem imenom »Tintenkuli«

Din 115.— / 150.—

NAJLEPŠE DARILLO ZA VSAKEGA!

»Logos« — Beograd
Fah 368 Tel. 25-450

Inserirajte v »Jutra«!

Sejem Rajha v Leipzigu

se vrši spomladi 1941. od 2. do 7. marca

60% popusta na nemških državnih železnicah. — 25% popusta na jugoslovenskih državnih železnicah.

Nemški vizum se podeli brezplačno. Prijave naj se izvrše čimpreje, najpозnejše do 5. februarja 1941 pri pristojnem častnem zastopniku, v Ljubljani: Ing. G. Tünder, Tyrševa 33, telefon 27-62, v Mariboru: Jos. Bezjak, Gosposka 25, telefon 25-97, v Beogradu: Zvanični biro sajma rajha u Lajpcigu, Knez Mihajlova 33.